

SUOMEN AMMATTIYHDISTYSTEN
KESKUSLIITON
R. Y.

VUOSIKIRJA

1935

LIITTEENÄ
SAK:N VALTUUSTON PÖYTÄKIRJA
KOKOUKSESTA 12. 5. 1935

I. Kansainvälinen valtioelämä.

Vuosi 1935 ei suinkaan tuonut helpoitusta kansainväliseen valtioelämään, vaan päinvastoin ilmeni vuoden kuluessa yhä uusia ristiriitoja, jotka uhkaavat syöstä kansoja sotaan. Italia aloitti valloitusretkensä Itä-Afriikkaan, vaikuttaakseen Abessinian. Kansainliitto totesi Italian hyökkääjäksi, joten Kansainliiton velvollisuus oli ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotta hyökkääjä ei pääsisi tarkoitustensa perille, Abessiniakin kun on Kansainliiton jäsenvaltio, jonka oikeuksia Kansainliiton olisi suojeltava. Tosiasia kuitenkin on, että Kansainliiton päätökset ovat jääneet perin vähänmerkityksellisiksi, sillä ne rajoitetut pakotteet, joita Kansainliiton neuvosto päätti soveltua Italiaan, olivat vailla liittävää tehoa päättämään sota. Vuoden vaihteessa jatkui sota edelleen. Päätyykö se vain nyt sotivien maiden yhteenottoon, vai laajeneeko se useampiakin maita käsittäväksi, jää vastaisuudessa nähtäväksi. Kaikessa tapauksessa tilanne on varsin uhkaava. Kansainvälinen Ammattiyhdistysliitto ja Sosialistinen Työväen Internationale työskentelivät kaikella tarmolla sodan ehkäisemiseksi ja olivat kannattamassa pakotteiden tehostamista Italiaan nähden.

Ilahduttavana piirteenä eri maiden valtiopolitiikassa on merkittävä, että edellisinä vuosina vallinnut diktatuuriainesten voittokulku on pysähtynyt. Olipa kertomusvuotena todettavissa jo merkkejä valtiollisen ilmapiirin muuttumisesta yhä enemmän kansanvaltaista valtiojärjestelmää suosivaksi.

Erikoisesti on syytä mainita Tanskan parlamenttivaalit. Tanskassa, enempää kuin muissakaan Skandinaavian maissa ei diktatuuriaineiksilla ole ollut vaikutusvaltaa aikaisemminkaan ja kertomusvuonna toimitetut vaalit osoittivat demokraattisen valtiojärjestelmän siellä yhä vahvistuvan. Tanskassa, jossa sosialidemokraatit ovat olleet hallituksessa jo monta vuotta, sai hallituspuolue vaalivoiton ja hallitus siten yhä suuremman vakavuuden, joten poliittinen suunta valtioelämässä tulee ainakin toistaiseksi jatkumaan sosialidemokraattisen puolueen ja sen jäsenistä muodostetun hallituksen johtamien periaatteiden mukaisesti.

Niinikään Norjassakin kehittyi valtiollinen elämä niin, että työväenpuolueen oli muodostettava hallitus. Usealla taholla epäiltiin, että Norjassa ei työväenpuolueella vielä ele edellytyksiä pitkäaikaisempaan hallituspolitiikkaan. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että työväen hallitus

Norjassakin on osoittautunut pysyväisemmäksi kuin mitä monet ehke odottivat. Erikoisena piirteenä onkin todettava, että pohjoismaita, luukuunottamatta Suomea, johtavat sosialidemokraattiset hallitukset.

II. Suomen sisäpoliittinen tilanne.

Suomessa prof. Kivimäen hallitus saavutti vuoden kuluessa kolmannen ikävuotensa, jota ikää mikään aikaisempi hallitus maassamme sen itsenäisyyden aikana ei ole saavuttanut.

Vuoden alussa uhkasivat hallitusta vakavat vastoinkäymiset ylimääräisten valtiopäivien kokoonkutsumisen vuoksi. Kuten jo edellisen vuoden katsauksessa oletettiin, muodostui ylimääräisten valtiopäivien kokoonkutsuminen hallituksen suureksi erehdykseksi. Hallitus laski aivan väärin, luullen, että yliopiston suomalaistuttamista koskevat lakiesitykset voitaisiin käsitellä muutamissa päivissä ja asia kokonaan poistuisi päiväjärjestyksestä. Heti ylimääräisten valtiopäivien kokoonnuttua tammikuun 17 pnä, kävi selväksi, että siinä ajassa — n. 12 päivää — jonka hallitus oli varannut asian käsittelylle, eivät lakiesitykset saa ratkaisuaan, sillä maalaisliittolainen, kokoomukselainen ja IKivin ryhmä aloittivat jarrutuksen estääkseen lakiesityksen ratkaisun. Tulos ylimääräisistä valtiopäivistä olikin siis päinvastainen kuin mitä hallitus oli suunnitellut, sillä lakiesitykset jäivät käsittelemättä ja hallitus sai vastaansa yhä yhtyneemmän opposition jonka muodostivat maalaisliitto, kokoomus ja IKL.

Vastuksistaan huolimatta on hallitus kyennyt säilymään epäluottamuslauseilta, vaikka useita sellaisia on ollut eduskunnassa esillä. Edellämainittu oppositioryhmä on useiden eri asioiden yhteydessä tarjonnut hallitukselle epäluottamuslausetta, jopa kerran niin hyvällä menestyksellä, että vain arpa ratkaisi asian hallituksen hyväksi.

1. Sosialipolitiikka.

Kertomusvuoden keväällä asetti hallitus tilapäisen valtioaloustaloustieteen jonka tehtävänä oli harkita mahdollisuuksia sosialivakuutuksen kehittämiseksi, verohelpotuksiksi ja puolustuslaitoksen hankintojen tehostamiseksi. Tämä komitea antoi nopeasti mietintönsä, jossa se esitti puolustuslaitoksen hankintamäärärahoja tuntuvasti lisättäväksi sekä eräitä verohelpotuksia. Niinikään lausui komitea jo olevan edellytyksiä vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuksen aikaansaamiseksi, kunhan sen toteuttamisessa noudatetaan tarpeellista varovaisuutta. Äitiyshuollon järjestämisen katsoi komitea myöskin mahdolliseksi erittäin suppeassa muodossa. Eduskunta

hyväksyikin — hallituksen esityksen mukaan — komitean esittämät suunta-
viivat puolustuslaitoksen menoihin nähden sekä alensi eräitä kulutustar-
vikkeiden tulleja ja korotti verovapausrajaa valtion verotuksessa. Sen-
sijaan vakinaiset sosiaaliset kysymykset, s.o. vanhuus- ja työkyvyttömyys-
vakuutus, enempää kuin äitiyshuollonkaan järjestäminen eivät ehtineet
lainkaan eduskunnan käsittelypiiriin. Mutta hallitus asetti komitean,
jonka tuli valmistaa yksityiskohtainen, perusteltu esitys vanhuus- ja työ-
kyvyttömyysvakuutuksesta sekä äitiyshuollon järjestämisestä.

Komitea, johon kuului m.m. 2 työläisedustajaa, saikin mietintönsä
valmiiksi aivan vuoden päättyessä. Ehdotus, jonka komitea esitti, ei vastaa
niitä toivomuksia, joita työläisten kannalta katsoen oli sille asetettu ja
liittyikin siihen työläisedustajan erävä mielipide. Esityksen johdosta pyysi
sosiaaliministeriö eri järjestöjen, m.m. Ammattiyhdistysten Keskusliiton
lausuntoa. Keskusliiton, niinkuin muidenkin järjestöjen lausuntojen anta-
minen siirtyi seuraavalle vuodelle, joten tässä yhteydessä ei ole tarpeellista
asian yksityiskohtaisempi käsittely. Todettakoon vain, että on täysi syy
uskoa, ettei tämäkään asia, niin tärkeä kuin se onkin, tule vieläkään saa-
maan myönteistä ratkaisua.

Edellä mainitun komitean ehdotus äitiyshuollon järjestämisestä ei
myöskään ehtinyt vielä eduskuntaan. Komitean tämäkin ehdotus on kyllä
perin vaatimaton, mutta on siinä esitetty kuitenkin oikea periaate, nimittäin
se, että yhteiskunnan varoista on köyhille synnyttäjille annettava talou-
dellista apua. On toivottavaa, että asia joutuisi kiireellisesti eduskunnan
käsittelypiiriin ja että eduskunta parantaisi komitean ehdotusta yhä enem-
män tarkoituksenmukaiseksi.

Hallitus antoi eräälle kulkulaitosministeriössä palvelevalle virkamiehelle
tehtäväksi esityksen valmistamisen työriitojen sovittamismenetelmän
uudistamiseksi. Virkamies täytti hänelle annetun tehtävän ja valmisti
esityksen, joka joutui julkisen käsittelyn alaiseksi. Tämä esitys oli varsin
ihmeellinen. Siinä esitettiin lakko-oikeus useilla aloilla kokonaan kiellettä-
väksi. Niinikään oli esityksessä joukko muita säännöksiä, jotka käytännöl-
lisesti katsoen tekisivät työläisten toimenpiteet palkka- ja työehtojensa
parantamiseksi perin suurten vaikeuksien alaisiksi, jopa useissa tapauk-
sissa aivan mahdottomiksikin. Sensijaan sellaiset epäkohdat, jotka ny-
kyisessä laissa ovat olemassa — m.m. se, että työnantajain ei tarvitse lain-
kaan tulla neuvottelemaan työläisten järjestöjen kanssa — jäisivät nyt
esilläolevan ehdotuksen mukaan edelleen olemaan.

Kun lakkorajoitusehdotus tuli julkisuuteen, asettuivat työväen amma-
tilliset järjestöt kaikkialla jyrkästi vastustamaan ehdotuksen toteutta-
mista. Maan eri puolilla pidettiin hallituksen suunnitelman johdosta 340
ammatillisesti järjestyneiden tahi työläisten yleistä kokousta, joissa esi-
tettiin vastalause esillä olevaa suunnitelmaa vastaan. SAK:n taholta
ilmoitettiin hallituksen jäsenille ja sosialiministeriön asianomaisille virka-

miehille, että ammatilliset järjestöt tulevat tekemään kaikki voitavansa ehdotuksen toteuttamista vastaan. Myöhemmin lienee ehdotukseen tehty sosialiministeriössä useita muutoksia. Hallitus ei vielä kertomusvuoden aikana antanut asiasta eduskuntaesitystä. Nähtäväksi jää, tuleeko esitys myöhemmin päiväjärjestykseen, ja jos tulee, niin missä muodossa.

Työväliityslainsäädännön uudistaminen on niinikään ollut käsitte-lynalaisena. Valtioneuvoston asettama komitea valmisti laajan mietinnön, josta pyydettiin m.m. SAK:n lausuntoa. SAK:n lausunnossa joka on julkaistu jällempänä, osoitetaan komitean mietinnössä olevan useita epäoikeudenmukaisia säännöksiä, jotka, jos ne tulevat laiksi, hidastuttavat työväliitystoiminnan oikeaa kehitystä. — Kertomusvuoden aikana ei vielä annettu eduskunnalle asiasta esitystä, mutta saatujen tietojen mukaan on hallituksen esitys valmistelujen alaisena pääasiassa komitean ehdotuksen pohjalla, joskin eräitä SAK:n esittämiä näkökohtia Heilee huomioitu.

2. Työmaaterrori.

Kertomusvuoden aikanakin voitiin jälleen todeta, että useat työnantajat harjoittavat häikäilemätöntä terroria ammatillisesti järjestyneitä työläisiä kohtaan. Mainittakoon esimerkkinä vain Lohjan faneeritehtaalla, Jämsänkoskella ja Raumalla ilmitulleet tapaukset. Valitettavasti nämä tapaukset eivät ole ainoita, vaan on samanlaisia menettelytapoja noudatettu useilla muillakin paikkakunnilla, jopa valtionkin työmailla.

Krääät työnantajat koettavat suosia Vapaata Työväenliittoa tahi IKL:n apujärjestöä, Suomen Kansallista Ammattijärjestöä, joka kertomusvuonna perustettiin. Mutta työläisten harrastusta näihin järjestöihin eivät ne ole saaneet lisätyksi, vaikka keinona onkin käytetty työstä erottamisen uhkaa y.m. toimenpiteitä.

Kertomusvuoden aikana lähetti Oikeuskansleri kaikille syyttäväviranomaisille kiertokirjeen, jossa kehoitettiin syyttäjiä asettamaan syytteeseen ne työnantajat ja työntekijät (järjestyneiden työläisten taholta ei terroria ole harjoitettu), jotka tekevät itsensä syypäiksi työmaaterrorin harjoittamiseen. Yhtään syytettä ei kuitenkaan vielä liene nostettu, joten kiertokirjeen teho näyttää jäävän perin vähäiseksi. Sitäpaitsi työnantajilla on useita painostusmenetelmiä, jotka asiallisesti ovat tehokkaita, mutta joiden todistaminen työmaaterroriksi tuottaa vaikeuksia.

Asiaan on kiinnitetty huomiota myöskin eduskunnassa eri asioiden yhteydessä ja eräässä keskustelussa m.m. sosialiministeri myönsi terroria olevan, mutta samalla totesi, että sen poistamiseen on tehokkain keino työläisten vahva järjestäytyminen. Ministerin johtopäätös kieltämättä olikin oikea, mutta valtiovallallakin on keinoja — jos niitä halutaan käyt-

tää — jotka vaikuttavat terrorismiin ehkäisevästi. Ammatillisten järjestöjen taholta on eräissä tapauksissa saatu vaikutetuksi siten, että räikeimmät erottamiset on peruutettu.

3. Kommunistien toiminta ammatillisissa järjestöissä.

Kuten on tunnettua, antoi SKP jo edellisenä vuonna määräyksen suomalaisille kannattajilleen liittyä jäseniksi ammatillisiin järjestöihin, joita vastaan SKP oli edelliset vuodet käynyt häikäilemätöntä taistelua. SKP:n kannanmuutosta eivät takäläiset SKP:läiset näytä ymmärtävän, sillä kehoitus ei ole saanut yleistä hyväksymistä. Tosin siellä täällä osastoissa ilmenee muutamien SKP:läisten olemassaolo, mutta mitään huomattavam-paa mukaantuloa ei ole todettavissa. Kuitenkin katsoi SAK:n Työvalio-kunta tarpeelliseksi lähettää ammattiosastoille tiedonannon, jossa varoi-tettiin ammatillisia järjestöjä SKP:läisten toiminnasta. Järjestöt käsitti-vätkin kiertokirjeen tarkoituksen ja toimivat sen mukaan.

On syytä mainita, että BK:n pidättämien henkilöiden joukossa on kuitenkin ollut muutamia ammatillistenkin järjestöjen jäseniä, varsinkin Kemissä vuoden vaihteessa toimitetussa pidätyksessä.

III. Talouselämän kehitys.

1. Kansainvälinen kauppa.

Kansainvälinen kauppa kehittyi kertomusvuoden aikana myönteiseen, s.o. vilkastuvaan suuntaan. Näyttää kuitenkin siltä, että kehitystä ovat edistäneet epänormaaliset tekijät — sotavarustelut. Tämän johtopäätök-sen oikeuttaa tekemään m.m. se, että kehitys sai loka—syyskuun aikana tavallista vilkkaamman luonteen. Sotaa varustelemissa maissa oli tärkeiden raaka-aineiden ostohalua runsaasti. Tästä johtuikin, että esim. metallien, puuvillan ja kivihiilen hinnat kohosivat nopeasti, joka osaltaan vain kiih-dytti ostohalua. Vaikka marras—jouluukuun aikana hinnat jälleen hiukan alenivat, jäivät ne kuitenkin edellisen vuoden vastaavaa aikaa korkeammiksi.

Saattaa asettaa kyseenalaiseksi, onko edellämainittu, pääasiassa sota-varusteluista johtuva maailmankaupan elpyminen pysyväistä. Tosin maailman jännittynyt poliittinen tilanne, s.o. sodan vaara, saattaa vieläkin kiihdyttää kauppaa, mutta vain hetkellisesti.

2. Taloudellinen elämä Suomessa.

Maamme talouselämän kehitys edistyi edelleen myönteiseen suuntaan, kuten jo edellisenäkin vuonna. Nousu ei tosin ollut yhtä jyrkkää kuin edellisenä vuotena, mutta kuitenkin selvästi todettavissa. Tosin vuoden lopussa oli jossakin määrin havaittavissa eräissä osissa maata saadun huonon sadon vaikutusta, mutta yleensä voi kehitystä sanoa myönteiseksi. Työttömyys ei kuitenkaan ole suinkaan poistunut, jopa sen väheneminenkin on varsin hidasta.

3. Ulkomaankauppa.

Maamme ulkomaan kauppa oli edelleen vientivoittoinen. Viennin enemmyys ei tosin saavuttanut niin suuria lukuja kuin edellisenä vuotena (1.450 milj. mk.), mutta oli se kertomusvuodenakin 860 milj. mk. Vientienemmyyden vähennys johtui tuonnin suuresta lisääntymisestä. Kertomusvuoden vienti oli 6.204 milj. mk. (6.226 milj. mk.), siis vain n. 22 milj. mk. pienempi kuin edellisenä vuonna, jota vastoin tuonti oli 5.344 milj. mk. (4.776 milj. mk.) eli 568 milj. mk. enemmän kuin edellisenä vuotena. Kaikessa tapauksessa on nytkin saavutettua tulosta pidettävä erinomaisen hyvänä, sillä edellisten vuosien suuremmat vientienemmyydet johtuivat suureksi osaksi siitä, että kansan kulutuskyky ei riittänyt edes välttämättömiensä tarvikkeiden kulutukseen, joten niidenkin tuonti supistui kohutuullisuutta pienemmäksi. Sitä mukaa kuin kansan ostokyky paranee, lisääntyy tuonti, josta seuraa, että vientienemmyys vähenee.

IV. Teollisuuden kehitys.

Se teollisuustuotannon laajentuminen, jota ilmeni jo v. 1934 alusta alkaen, on jatkunut viime vuoden aikana. Koko teollisuuden tuotantoarvo, joka vuonna 1934 nousi 13.100 milj. markkaan, kohosi vuonna 1935 13.500 milj. markkaan. Erikoisesti on kotimarkkinateollisuus kaikilla aloillaan lisännyt tuotantoa, joten tehtaot osoittavat ennätyslukuja. Tuotantomäärän nousu on noin 13 %. Tuotannon arvon lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli metalli- ja koneteollisuudessa 300 milj. markkaa, ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa 200 milj. markkaa, kutomateollisuudessa 100 milj. markkaa ja rakennusaineteollisuudessa sekä nahka- ja jalkineiteollisuudessa 80 milj. markkaa. Rakennustoiminnan vilkastumista osoittaa sekin, että sementinlaskutus on lisääntynyt edellisen vuoden indeksiluvusta 115:stä 144:ään.

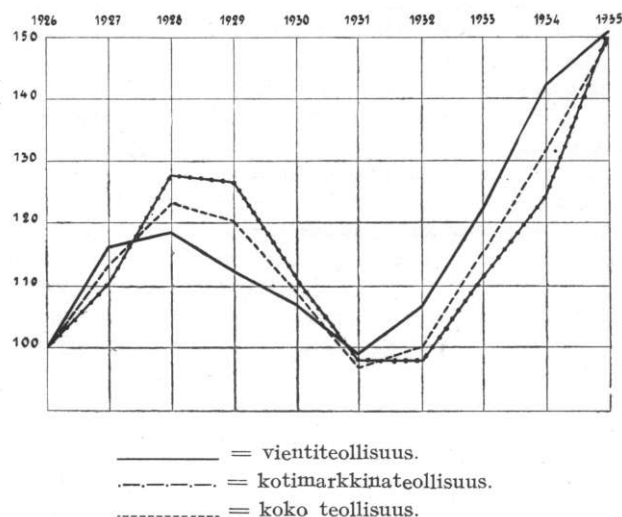
Vientiteollisuuden alalla on sahateollisuuden tuotanto vähän laskenut, noin 100.000 std:lla, ollen se v. 1935 1.200.000 std., josta määrästä maasta vietiin 1.050.000 std. Selluloosateollisuudessa on sensijaan ollut nousua. Sulfiittiselluloosan tuotanto nousi 760.000:sta 843.000 tonniin ja sulfaattiselluloosan 261.000:sta 294.000 tonniin. Myös puuvanuketeollisuuden tuotanto nousi jonkun verran. Paperiteollisuuden tuotanto kasvoi 421.000:sta 458.000 tonniin. Seuraavat indeksiluvut osoittavat kehitystä viime vuosina:

Kotimarkkinateollisuuden indeksi:

Tuotantomäärä			Arvo		
1933	1934	1935	1933	1934	1935
112	132	149	103	122	138

Vientiteollisuuden indeksi:

Tuotantomäärä			Arvo		
1933	1934	1935	1933	1934	1935
121	151	151	90	118	106

Oheellinen kuvio osoittaa teollisuustuotannon kehityksen vuosina 1926—35. Vuoden 1926 määrät on merkitty 100:lla ja verrattu seuraavien vuosien tuotantomääriä niihin, jolloin saadut indeksiluvut osoittavat laskua ja nousua vuoden 1926 tasosta. Tuotannon määrä vuodesta 1931 osoittaa melko jyrkkää nousua, joka on jatkunut niin kotimarkkina- kuin venti-

teollisuudenkin alalla voimakkaana. Meidän maassamme tuotetaan siis vuoteen 1926 verrattuna noin 1,5 kertaista se määrä teollisuustuotteita kuin normaalisenä aikana ennen pulaa.

1. Teollisuuden kannattavuus.

Eräänä osoituksena teollisuuden kannattavuudesta on siv. 11 oleva taulukko teollisuuslaitosten osakkeiden arvonvaihteluista vuosina 1930—35. Taulukon ensimmäinen sarakke osoittaa osakkeiden perus- eli nimellisarvot, ja verrattaessa niitä seuraavassa sarakkeessa oleviin arvoihin, jotka olivat näiden teollisuuslaitosten osakkeiden pörssinoteeraukset maaliskuun lopussa v. 1936, huomataan se suuri arvon nousu, mikä niissä on tapahtunut. Taulukon seuraavat sarakkeet osoittavat indeksilukuja osakkeiden arvoista pulavuosina. Vuoden 1926 keskimääräinen pörssi-arvo on merkitty 100:lla ja seuraavien vuosien arvot verrattu siihen, jolloin ne siis osoittavat nousua tai laskua prosenteissa vuodesta 1926. Taulukon viimeinen sarake taas osoittaa osakkeiden arvon nousun vuonna 1935 verrattuna vuoteen 1930. Näiden pulavuosien aikana siis, jolloin työväestö on saanut kärsiä alipalkkaisuudesta ja työttömyydestä, on teollisuuden asema ollut siksi hyvä, että sen osakkeiden arvo on noussut huimaavasti, niin että se vuodesta 1930 vuoteen 1935 keskimäärin on noin 62 %.

Eräänä merkinä teollisuuden hyvästä kannattavuudesta voidaan pitää sitäkin, että maamme teollisuus on viimeksi kiiluneina vuosina suuressa määrin uusintu koneistojaan ja laajentanut laitoksiaan. Se on käyttänyt tilaisuutta hyväkseen, kun työväestö on ollut puolustuskyvyttömässä tilassa eikä ole voinut taistella paikkaehtojensa puolesta, jolloin alhaisten palkkojen kautta syntyneitä suuria voittoja on sijoitettu tuotannon uusi-miseen ja laajentamiseen. Tämä käy selvästi ilmi niistä tuontiluvuista, jotka osoittavat uusien koneiden hankkimisessa viimeisten kolmen vuoden kuluessa tapahtunutta kehitystä, mikä miljoonin markoin ilmaistuna on ollut seuraava:

	1933	1934	1935
Sähkökoneet	27,5	36,3	50,9
Voimalaitosten höyrypannut, sulatusuunit y.m.s.	5,3	8,7	21,1
Höyrykoneet ja -turbiinit	1,3	4,5	4,6
Konepumput	6,3	6,0	10,7
Metallinjalostuskoneet	8,6	15,3	21,1
Puunjalostuskoneet	3,7	6,2	7,5
Paperiteollisuuskoneet	48,3	29,9	82,9
Kutomateollisuuskoneet ja käsikutomakoneet	15,3	33,4	57,9
Suutarin- ja räätälinkoneet sekä ompelukoneet	16,3	12,2	17,1
Kirjapainokoneet	0,5	2,7	4,6

Teollisuuslaitosten osakkeiden arvovaihtelut vuosina 1930—35.

Teollisuuslaitos	Nimellis- arvo mk	Pörssinotee- raus maalis- kuussa 1936	Osakkeiden arvovaihtelut indeksinä v. 1926 = 100					Osakkeiden arvonnousu v. 1930—35	
			1930	1931	1932	1933	1934		1935
Kymmene Aktiebolag	1.000:—	1.910:—	121	109	146	156	178	171	41 %
Oy. Kemi Ab.	1.000:—	2.000:—	75	36	46	107	189	196	160 »
Tampereen Pellavatehdas Oy. . .	2.000:—	4.550:—	124	89	115	141	162	161	30 »
Yhdistyneet Villatehtaat	500:—	874:—	52	29	42	70	122	115	121 »
Oy. Finlayson Ab.	10.000:—	18.100:—	101	72	97	103	124	139	38 »
Paraisten Kalkkivuori.	100:—	296:—	200	161	185	243	334	403	102 »
Suomen Sokeri Oy.	400:—	901:—	153	158	178	180	223	239	56 »
Ph. Strengberg	1.000:—	826:—	101	80	92	84	94	93	— »
Suomen Höyrylaiva Oy.	1.000:—	1.230:—	74	40	46	96	136	135	82 »
Keskimääräinen indeksi	—:—	—:—	126	109	117	134	180	204	62 %

Tässä mainittujen koneiden tuonnissa on siten kasvu, joka jo vuonna 1934 oli suuri, edelleen jatkunut heikentymättömänä, ollen erityisesti sähkökoneiden sekä paperiteollisuus- ja kutomateollisuuskoneiden osalta huomattava.

2. Teollisuustyöläisten ja työtuntien lukumäärän vaihtelut.

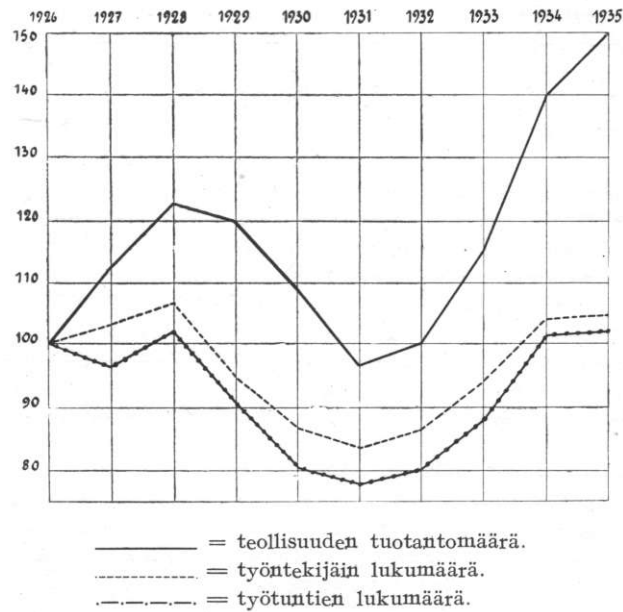
Vuoden 1934 vastaavaan aikaan verraten kasvoi työntekijäin luku *ensimmäisellä neljänneksellä* keskimäärin 13,9 % ja työtuntien luku 16,1. Vientiteollisuuden alalla työntekijäin luku kasvoi 7,7 % sekä työtuntien luku 8,8 %. Kotimarkkinateollisuudessa on työntekijäin luku lisäytynyt keskimäärin 19,2 % ja työtuntien luku 21,9 %. Metalliteollisuudessa työntekijäin luku kasvoi 25,2 % ja työtuntien luku 28,8 %, nahkateollisuudessa 19,0 ja 22,0 %, kutomateollisuudessa 18,9 ja 21,8 %.

Toisella neljänneksellä v:n 1934 vastaavaan aikaan verraten työntekijäin luku lisäytyi keskimäärin 11,8 % ja työtuntien luku 14,1 %. Vientiteollisuuden alalla työntekijäin luku kasvoi 6,0 %. Kotimarkkinateollisuudessa työntekijäin luku lisäytyi keskimäärin 16,8 % ja työtuntien luku 20,3 %. Nahkateollisuudessa oli luvut 35,1 % ja 37,5 %, metalliteollisuudessa vastaavasti 18,5 ja 36,1 %, kutomateollisuudessa 16,9 ja 15,6 %.

Kolmannella neljänneksellä v:n 1934 vastaavaan aikaan verraten työntekijäin luku lisäytyi keskimäärin 5,7 % ja työtuntien luku 5,9 %. Kotimarkkinateollisuudessa työntekijäin luku kasvoi 12,1 % ja työtuntien luku 12,5 %, nahkateollisuudessa työntekijäin luku lisäytyi 27,0 % ja työtuntien luku 30,9 %, metalliteollisuudessa vastaavasti 19,0 ja 19,1 %, kutomateollisuudessa oli kasvua 9,0 ja 8,2 %. Vientiteollisuudessa taas työntekijäin luku vähentyi 0,5 % ja työtuntien luku 0,8 %, mikä johtui siitä, että sahateollisuudessa työntekijäin luku supistui 2,0 % ja työtuntien luku 1,8 %, kun sitävastoin paperiteollisuudessa työntekijäin luku kasvoi 1,5 % ja työtuntien luku 0,4 %.

Neljännellä neljänneksellä v:n 1934 vastaavaan aikaan verraten työntekijäin luku lisäytyi keskimäärin 2,6 % ja työtuntien luku 2,3 %. Kotimarkkinateollisuudessa työntekijäin luku kasvoi 5,6 % ja työtuntien luku 3,3 %, metalliteollisuudessa työntekijäin luku lisäytyi 14,8 % ja työtuntien luku 16,0 %, nahkateollisuudessa 11,3 ja 13,5 % ja kutomateollisuudessa 0,9, mutta työtuntien luku vähentyi vastaavasti 4,1 %. Vientiteollisuudessa työntekijäin luku supistui 0,8 %, mutta työtuntien luku lisäytyi 1,1 %, paperiteollisuudessa työntekijäin luku kasvoi 5,0 % ja työtuntien luku 4,5 %, mutta sahateollisuudessa taas työntekijäin luku vähentyi 5,4 % ja työtuntien luku 1,9 %.

Teollisuuden tuotantomäärissä, työntekijäin lukumäärässä ja työtuntien määrässä tapahtunutta kehitystä vuosina 1926—35 osoittaa seuraava graafillinen kuvio.

Normaaliaikaan verrattuna on siis tuotannon määrä verrattuna työntekijäin ja työtuntien lukumäärään kasvanut huomasti. Kehitystä kuvaavat käyrät osoittavat, miten rationalisoinnin vaikutuksesta samalla työvoimamäärällä ja samassa ajassa kuin ennen pulaa voidaan nyt tuottaa paljon enemmän teollisuustuotteita kuin silloin. Onhan teollisuuden käyttämä inhimillinen työvoima sekä työtuntien lukumäärä suurin piirtein yhtä suuri nyt kuin vuonna 1926, mutta tuotannon määrä on 50 % suurempi.

Nykyinen työttömyys ei siis ole enää mitään pulakaudesta johtunutta työttömyyttä, vaan teollisuuden rationalisoinnin aiheuttamaa n.s. teknologista työttömyyttä, jota ei voida poistaa ilman erikoisen tehokkaita toimenpiteitä, s.o. lyhentämättä työaikaa

V. Palkkatason kehitys.

Vuoden 1935 aikana pysyi työntekijäin yleinen palkkataso edelleen alhaisena, joskin erinäisillä aloilla työläisten onnistui hiukan koroittaa palkkojaan lamakauden alhaiselta tasolta. Koroitukset olivat tuntuvampia sellaisilla aloilla, joiden työläisten järjestäytyminen on voimakkaampaa.

Suuret maatyöläisten, metsätyöläisten ja yleensä sekatyöläisten joukot ovat olleet pakotettuja työskentelemään erikoisen huonoilla palkoilla. Kun maassamme ei ole virallista palkkatilastoa, ei mitään varmoja numeroita voida työpalkoista esittää. Valtionkin töissä ovat palkat edelleen olleet pienet, joka tietysti osaltaan on hidastuttanut palkkatason yleistä nousua.

Sosialidemokraattisen ryhmän esityksestä hyväksyi eduskunta toivomusponnen, jossa hallitusta kehoitettiin ryhtymään toimenpiteisiin palkkatason koroittamiseksi. ja yhtenä toimenpiteenä esitettiin asetettavaksi palkkalautakunta, joka koettaisi edistää tätä pyrkimystä. Eduskunnan päätös edellytti, että palkkalautakunta perustuisi n.s. pariteettiperiaatteen, s.o. että siinä olisi yhtä monta työnantajain ja työntekijäin edustajaa. Hallitus asettikin mainitun palkkalautakunnan, mutta tasavertaisuusperiaatetta sen kokoonpanossa ei noudatettu, sillä sen 9 jäsenestä tuli vain 2 työläisedustajaa (Heinonen ja Komu), jotavastoin kaikki muut jäsenet ovat joko valtion virkamiehiä tai välittömästi työnantajia edustavia.

Palkkalautakunta vahvisti keskimääräiset paikkannormit metsätöissä hakkuukaudeksi. Tämän mukaan olisivat metsätyöläisten keskimääräiset päiväansiot eri osissa maata kalleusindeksin mukaan 28—45 mk. Lautakunnan hyväksymät erikoistaksat kustakin työstä oli tarkoitus olla ohjeena keskimääräiseen päiväansioon pääsemiseksi. Työläisedustajat lautakunnassa esittivät palkan määrittäväksi 35—50 mk. päivässä. Tämä ehdotus ei kuitenkaan saanut lautakunnassa tarpeellista kannatusta, joten palkat määriteltiin edellämainittujen taksojen mukaan. On vielä syytä mainita, että useat työnantajat alittivat näitäkin palkkoja, joten työläisten ansiot eivät kohonneet edes palkkalautakunnan esittämiin määriin.

Viime vuoden keväällä lähetti kulkulaitosministeriö valtion työvirastoille tiedonannon, jossa kehoitettiin työpalkat valtion töissä järjestämään siten, että ne olisivat yleensä 10 % alemmat kuin vuonna 1926, kuitenkin huomioonottaen eri paikkakuntain ja työalojen kehityksessä tapahtuneet yleiset muutokset, jotka saattavat vaikuttaa palkkojen määrittelyyn. Tästä aiheutui, että eräillä työaloilla palkat hiukan kohosivat, mutta yleisempää koroitusta se ei aiheuttanut. Niinikään valtion ylimääräisissä töissä, jotka teetetään etupäässä työttömyyden torjumista silmälläpitäen, palkkoja hiukan parannettiin, mutta kun näitä töitä teetetään eri puolilla maata halvemmilla ja kalliimmilla paikkakunnilla ja kun työt yleensä ovat eriluonteisia (suonkuivaustöitä, jokien perkauksia, lentokenttien rakentamisia y.m.) ei näiden töiden palkkavertailu edellisiin vuosiin ole mahdollista. Sensijaan varatyöpalkoista voi saada jonkinlaisen kuvan vertaamalla yksinomaan kaupunkipaikoissa ja kauppaloissa sekä esikaupungeissa valtion varatöissä maksettuja palkkoja. Vertauskohdaksi voidaan ottaa vuoden 1934 ja vuoden 1935 syyskuu. Tämä vertailu osoittaa seuraavaa:

Keskimääräiset tuntiansiot:

	syysk. 1935	syysk. 1934
Kaupungeissa	4:35	3:96
Kaupungaloissa ja esikaupungeissa	4:44	3:96

Vertailu osoittaa, että varatyöansiot ovat hiukan kohonneet vuoden kuluessa, mutta vaikka otammekin huomioon, että ne olivat hiukan kohonneet jo vuonna 1934 sitä edelliseen vuoteen verraten, niin ovat ne vieläkin sangen pienet, joka seikka edelleen tukee työväen taholta useissa yhteyksissä esitettyä vaatimusta varatyöpalkkajärjestelmästä kokonaan luopumiseksi.

Yleisestä palkkatasosta ei, kuten sanottu, voida esittää mitään tarkkoja lukuja, mutta seuraavat viralliset tiedot sekatyöntekijäin keskipalkoista vuoden 1935 syksyllä eri virastojen vapaissa töissä, ovat kuitenkin eräänä osoituksena palkkatasosta.

I,lääni	Rataosasto	Rautatie- rakennukset	Tie- ja vesirak. hallitus	Maatalous- hallitus
Uudenmaan	4:30		4:57	4:28
Turun ja Porin	4:07	4:42	4:18	4:14
Hämeen	4:18		3:98	4:38
Viipurin	3:86	4:90	4:30	4:37
Mikkelin	3:57		— —	4:50
Kuopion	4:01	4:37	4:81	4:72
Vaasan	4:06		4:45	4:08
Oulun	3:93	4:69	4:46	4:31

VI. Elinkustannukset,

1. Ravintoainehintojen vaihtelut.

V. 1935 oli hintojen kehityksessä havaittavissa noususuuntaa maitotaloustuotteiden, perunoiden ja lihan hintoihin nähden, jotavastoin viljatuotteiden ja siirtomaatavaroiden hinnat ovat yleensä olleet hieman alemmat kuin edellisenä vuonna.

Jo v:n 1934 loppupuolella ilmennyt maitotaloustuotteiden hinnannousu jatkui yhä v. 1935, niin että viimeksi mainitun vuoden keskihinnat olivat varsin tuntuvasti korkeammat kuin v:n 1934. Niinpä kuorimattoman maidon keskihinta nousi 7,5 %, kuoritun maidon 4,3 %, meijerivoin 9,1 % ja maatiaisvoin 9,6 %. — Myös margariini ja paistirasva kallistuivat

huomattavasti, edellinen keskimäärin 10,8 % ja jälkimäinen 18,4 %. Samoin munien hinta oli 5,8 % korkeampi.

Perunain hinta, joka v. 1934 oli suhteellisesti alhainen, nousi jälleen viimeksi kuluneena vuonna, joten keskihinta oli 15,0 % kalliimpi kuin edellisenä vuonna. Sitävastoin muut juurikasvit, lantut, porkkanat, punajuuret sekä valkokaali huoistuivat vuoteen 1934 verraten.

Viljatuotteista vehnäjauhot hieman kallistuivat, 0,9 %, kun sensijaan miltei kaikki muut lajit huoistuivat, tosin melko vähäisessä määrässä.

Samoin kuin v. 1934 oli viimeksi kuluneena vuonna todettavissa kaikkien muiden tuoreiden lihalajien, paitsi sianlihan, kallistumista, osittain huomattavassakin määrässä. Niinpä naudanlihan hinta nousi 10,4 %, vasikanlihan 7,1 % ja lampaanlihan 2,3 %.

Tuore kala on yleensä kallistunut; v. 1934 verraten nousi tuoreen silakan hinta 5,1 %, mateen 6,5 %, ahvenen 5,3 %, kuhan 4,2 % ja hauen 2,5 %, vain muikun ja lohen hintojen alentuessa 6,3 % ja 4,1 %. Myös suolatun silakan hinta nousi 5,5 % ja suolatun siian 1,8 %.

Kahvin hinta on hiljalleen kuukaudesta kuukauteen hieman laskenut ja sen vuosikeskihinta oli 4,2 % alempi kuin edellisenä vuonna. Myös pala- ja kristallisokerin keskihinnat olivat jonkin verran, 2,8 % ja 3,7 % alemmat kuin edellisenä vuonna, mutta palasokerin hinta osoitti vuoden jälkipuoliskolla hieman noususuuntaa.

2. Paikkakun takalleus.

Sosiaalinen tutkimustoimisto on vuosina —27, —29, —31 ja —34 toiminut koko maata käsittävän tutkimuksen elinkustannusten suhteellisesta kalleudesta eri paikkakunnilla. Tämä tilasto on julkaistuna viime vuoden vuosikirjassamme ja ne ovat viimeiset tiedot tässä suhteessa. Sosialisissa tutkimustoimistossa on sitäpaitsi v. 1929 alkaen jokaisena vuonna toimitettu ensi sijassa tapaturmavakuutusta varten tilastollinen selvitys tärkeimpien ravintoaineiden, halkojen ja vuokrien keskihinnoina eri paikkakunnilla. Tällöin on mainitut hintatiedot hankittu vain maalaiskunnista ja kauppaloista, jättäen kaupungit tiedustelun ulkopuolelle.

Kun uuden työntekijäin tapaturmavakuutuslain mukaan työntekijöiden nauttimien luontaisettujen raha-arvo on laskettava sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukaan ja kun mainitun lain piiriin kuuluu myös kaupunkien työväestö, on toimistossa v. 1935 toimitettu vastaavaanlaatuinen hintatiedustelu laajennettu tällä kertaa käsittämään myös kaupungit.

Samoin kuin edellisinäkin vuosina on koko maa, kaupunkeja huomioon ottamatta, jaettu ravintokustannusten suhteellisen kalleuden nojalla neljään kalleusryhmään. Kun koko maan ravintokustannusten keskimäärä merkitään 1.000:ksi, niin eri ryhmien rajat on tällöin määritelty seuraavasti:

Virallinen elinkustannusindeksi vv. 1921—1935.

Vuosi	Tam- mikuu	Helmi- kuu	Maa- fiskuu	Huhti- kuu	Tou- kokuu	Kesä- kuu	Heinä- kuu	Elo- kuu	Syys- kuu	Loka- kuu	Mar- raskuu	Joulu- kuu	Koko vuosi
1921	1.136.1	1.085.9	1.100.6	1.085.2	1.091.3	1.128.2	1.214.4	1.248.6	1.277.1	1.279.4	1.231.3	1.171.8	1.170.9
1922	1.124.4	1.119.9	1.106.7	1.109.1	1.111.4	1.137.4	1.142.4	1.159.2	1.159.5	1.176.0	1.167.9	1.156.7	1.139.2
1923	1.149.7	1.148.5	1.146.7	1.116.4	1.096.4	1.108.5	1.110.7	1.162.9	1.171.8	1.193.4	1.190.1	1.170.0	1.147.1
1924	1.154.8	1.142.7	1.140.7	1.120.9	1.120.8	1.147.1	1.153.7	1.198.4	1.198.7	1.219.0	1.221.9	1.217.4	1.169.7
1925	1.198.7	1.191.3	1.210.2	1.200.9	1.175.5	1.190.8	1.217.7	1.265.8	1.242.2	1.227.7	1.227.2	1.196.5	1.212.1
1926	1.165.9	1.175.0	1.171.5	1.163.0	1.158.9	1.175.0	1.183.1	1.212.7	1.203.3	1.197.4	1.192.6	1.196.6	1.182.9
1927	1.187.1	1.188.8	1.183.1	1.173.2	1.165.8	1.183.9	1.202.8	1.236.9	1.230.1	1.236.8	1.250.8	1.243.2	1.206.9
1928	1.215.5	1.206.0	1.213.6	1.211.5	1.207.3	1.219.0	1.236.3	1.258.2	1.248.7	1.254.2	1.262.2	1.260.1	1.232.7
1929	1.241.8	1.232.3	1.228.8	1.219.0	1.209.8	1.215.3	1.223.3	1.231.9	1.230.4	1.236.0	1.227.6	1.207.2	1.225.3
1930	1.180.5	1.164.5	1.153.8	1.133.7	1.114.8	1.108.3	1.127.7	1.143.6	1.129.9	1.108.8	1.101.0	1.083.2	1.129.2
1931	1.071.3	1.061.3	1.057.3	1.050.3	1.037.2	1.019.9	1.021.1	1.034.2	1.013.3	1.012.9	1.035.9	1.048.0	1.038.6
1932	1.046.2	1.041.2	1.043.4	1.027.9	1.020.7	1.003.4	1.012.1	1.020.2	1.014.7	1.014.8	1.030.9	1.021.1	1.024.7
1933	1.010.9	1.004.0	995.6	993.6	993.3	985.3	1.001.2	1.009.2	1.009.6	1.011.7	1.003.5	990.6	1.000.7
1934	973.7	966.9	980.5	973.7	971.7	965.8	967.4	985.7	986.6	997.9	1.021.5	1.001.2	982.7
1935	992.8	984.3	979.0	980.2	973.7	982.9	996.0	1.011.9	1.010.0	1.021.3	1.019.5	1.011.5	996.9

Virallinen elinkustannusindeksi on meillä nykyisiä perusteita noudattaen laskettu vuodesta 1921 lähtien. Laskelmissa otetaan huomioon ravinnon, vaatetuksen, vuokrien, lämmön, valon, tupakan, sanomalehtien, kirjallisuuden, verojen y. m. menojen hinnat, jotka kerätään asiamiesverkon avulla kautta maan. Laskelmien perustana käytetään sellaisen työläisperheen kulutusta, jonka tulot vv. 1908—09 olivat 1.600—2.000 mk. vuodessa. Vähittäishintojen laskemisen perusvuodeksi on otettu v. 1914, koska se edustaa viimeistä normaalista aikaa ennen maailmansotaa, ja on tämä vuosi merkitty 100:ksi, josta pisteissä laskettuna nykyiset hinnat osoittavat nousseen sängen huomattavasti.

I kalleusryhmä: suhdeluku alle 1000			
II	»	»	1000—1100
III		»	1100—1200
IV	»		1200 ja ylisen

Ensimmäinen kalleusryhmä käsittää 310 kuntaa, toinen ryhmä 217, kolmas ryhmä 25 kuntaa ja neljäs kalleusryhmä 11 kuntaa.

Kaupungit jaettiin nyt myös neljään ryhmään, jolloin ensimmäiseen kalleusryhmään tulivat kuulumaan Uusikaupunki, Lappeenranta, Heinola, Kaskinen, Kristiina ja Uusikaarlepyy; toiseen ryhmään Loviisa, Pori, Rauma, Naantali, Hämeenlinna, Lahti, Käkisalmi, Hamina, Mikkeli, Savonlinna, Kuopio, Iisalmi, Pietarsaari, Kokkola, Jyväskylä, Kemi ja Kajaani sekä kolmanteen ryhmään Porvoo, Tammisaari, Hanko, Turku, Maarianhamina, Tampere, Viipuri, Sortavala, Kotka, Joensuu, Vaasa, Oulu, Raahe ja Tornio. Neljänneksi kalleusryhmäksi on erotettu Helsinki, jonka hintataso huomattavasti eroaa maan muiden kaupunkien hintatasosta.

VII. Työttömyys

Tilanne työmarkkinoilla on viime vuoden aikana eräällä tavoin vakaantunut, niin että kun tuotannollinen toiminta on saavuttanut ennen pulaa olleen laajuuden, jopa ylittänytkin sen, niin työvoiman markkinoille on jäänyt, maamme vaillaisten tilastojenkin mukaan, noin parikymmentä tuhatta jatkuvasti työttömänä olevaa työntekijää. Tosin näistä parhaana sesonkiaikana, kesäkuukausina, on osa ollut tilapäisesti ansiotyössä, mutta talvikuukausina näyttää työttömien lukumäärä sitkeästi ja jatkuvasti pysyttelevän tilastojenkin mukaan lähempänä kahtakymmentä tuhatta.

Oheellisista taulukoista käy selville työttömyyden laajuus sekä kaupungeissa että maaseudulla. Joskaan nämä numerot, kuten sanottua, eivät anna läheskään oikeata kuvaa tilanteesta, niin on kuitenkin pantava merkille, että suhde kaupunkien ja maaseudun välillä on tasoittunut vähitellen siten, että työttömyysmäärät ovat jokseenkin yhtäsuuria.

Työttömille järjestetyt valtion työt rahoitettiin v. 1935 pääasiallisesti varsinaisilla työttömyysmäärärahoilla. Ylimääräisiä yleisiä töitä oli enää vain suhteellisen vähän käynnissä, vaikka näitä määrärahoja tilityksien keskeneräisyyden vuoksi siirtyi tileissä melkoinen määrä v:een 1935. Työttömyysmäärärahoja myönnettiin työttömyyden lieventämistarkoituksiin kysymyksessä olevana vuonna kaikkiaan 83.600.987:62 mk.

Varatöiden suurimpana ryhmänä olivat tie- ja siltarakennustyöt, joihin käytettiin 18.339.993:40 mk. Lähinnä suurimpana ryhmänä olivat huone-

Tilasto varatoissa ja kokonaan työttöminä olleista v.v. 1932—1935.

Kuukausi	Varatoissa				Kokonaan työttöminä				Yhteensä			
	1932	1933	1934	1935	1932	1933	1934	1935	1932	1933	1934	1935
Tammikuu	35.699	33.771	19.156	10.802	52.158	43.091	24.016	11.224	87.857	76.862	43.172	22.026
Helmi-	40.442	31.956	20.731	11.700	49.432	37.430	22.182	10.890	89.874	69.386	42.913	22.590
Maaliskuu	40.309	31.142	19.729	10.332	50.180	33.158	19.994	9.931	90.489	64.300	39.723	22.193
Huhtikuu	34.816	27.006	19.033	10.431	40.691	26.380	13.145	7.645	75.507	53.386	32.178	18.076
Toukokuu	26.753	24.973	15.626	7.640	26.634	17.429	8.069	5.058	53.387	42.402	23.695	12.698
Kesäkuu	11.890	15.407	9.921	4.199	20.554	11.977	6.058	2.006	32.444	27.384	15.979	6.205
Heinäkuu	8.430	9.090	5.680	2.629	14.759	10.570	5.308	1.103	23.188	19.660	10.988	3.732
Elokuu	7.313	8.882	4.529	3.312	21.332	13.764	6.512	1.372	28.645	22.646	11.041	4.684
Syyskuu	18.559	12.483	5.732	3.754	40.573	18.823	6.688	2.032	59.172	31.306	12.420	5.786
Lokakuu	29.102	17.165	7.163	4.864	44.277	24.986	8.549	4.875	73.379	42.151	15.712	9.739
Marraskuu	33.829	18.612	8.495	6.642	47.193	26.750	10.103	4.199	81.022	45.362	18.598	14.841
Joulukuu	34.706	17.048	8.159	9.478	47.920	23.978	11.049	8.300	82.626	41.026	19.208	17.778

rakennukset 16.811.000 mk. Sen jälkeen seuraavat rautatiehallinnon osittain uusilla, osittain vanhoilla radoilla teettämät työt, 11.328.700 mk. Kanava-, satama- ja laituritöihin (pääasiallisesti Saimaan kanavan uudestaantamiseen) myönnettiin 6.278.500 mk. Metsähallinnon suonkuivauksiin, tietöihin ja pinotavaran hakkuihin myönnettiin 5.111.430 mk. Maanparannustöihin käytettiin 2.084 mk., joenperkauksiin 1.142.000 mk., lentokenttiin 2.860.000 mk. ja uittoväyliin sekä tukinsiirtolaitteisiin 1.889.000 mk. Edelleen nuoriso- ja työsiirtoloita varten 5.081.000 mk., virastovarantöihin 4.449.120 mk. ja viljelyspalstatoimintaan 650.000 mk. Kuntien katu- ja tietöitä varten avustuksiksi 2.105.500 mk. Lisäksi on työttömyysmäärärahoista maksettu työttömien luottokuljetukset, korvaukset perhe- ja paikallislisistä sekä siirtotyömaiden varatyöntekijöiden matkavastukset ynnä työttömyysasiain hoidon ja metsäpalkkatarkkailun hallintomenot.

1. Maata käsittävä työttömien kokous.

Työttömyystilanne ei kertomusvuoden alkuaikoina sanottavasti lieventynyt ja yhteiskunnan toimenpiteet kaikista esityksistä huolimatta jäivät hyvin merkityksittömiksi. Tämän huomioon ottaen päätti Työvaliokunta, parina edellisenä vuonna käytännössä ollutta tapaa noudattaen, kutsua Helsinkiin maata käsittävän työttömien edustajakokouksen, jossa työttömyyskysymystä käsiteltäisiin koko maata käsittävänä asiana.

Työttömien kokous pidettiin Helsingin työväentalossa helmikuun 24 p:nä. Saapuvilla oli työttömien valitsemia edustajia 20 paikkakunnalta sekä lisäksi SAK:n ja liittojen toimitsijoita ja Helsingin Ammatillisen Paikallisjärjestön työttömyyskomitean jäseniä. Kokouksen puheenjohtajana toimivat *Ed. Huttunen* ja *V. V. Salovaara* sekä sihteereinä *E. K. Louhikko* ja *O. Tunturi*. Työttömyys- ja työpalkkakysymyksen alusti kokoukselle *Ed. Huttunen*, selvittäen erittäin laajasti vuosien 1930—1934 työttömyystilannetta ja valtiovallan suhdetta toimenpiteisiin työttömyyden lieventämiseksi. Alustaja antoi myöskin tyhjentyvän katsauksen valtion, kuntien kuin myös yksityisten noudattamasta palkkapolitiikasta. Toisen alustuksen esitti kokoukselle *Olavi Tunturi* kosketellen siinä erikoisesti nuorison työttömyyttä ja keinoja sen lieventämiseksi. Alustusten johdosta käytiin laaja ja monipuolinen keskustelu, jossa kunkin paikkakunnan edustajat saivat tilaisuuden selvittää työttömyysasiaansa oman paikkakuntansa näkökulmasta katsottuna.

Keskustelun päätyttyä kokous hyväksyi perustellun päätöslauselman Valtioneuvostolle esitettävistä kiireellisistä toimenpiteistä ja sisälsi kirjelmä seuraavaa:

Viime vuosien aikana on käynyt yhä selvemmäksi, että työttömyys maassamme tulee olemaan pysyväinen ilmiö. Siitä huolimatta, että ta-

Maaseudun ja kaupunkien työttömyyden keskinäinen suhde v. 1935.

Kuukausi	Paikkakunta	Vaia- toissa	Koko- naan työttö- mänä	Yhteen- sä	Vuonna 1934
Tammikuu	Kaupungeissa Maaseudulla	7.286 3.516	6.698 4.526	13.984 8.042	25.277 17.895
Helmikuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	10.802 7.634 4.066	11.224 6.376 4.514	22.026 14.010 8.580	43.172 24.781 18.132
Maaliskuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	11.700 8.062 4.200	10.890 5.941 3.990	22.590 14.003 8.190	42.913 22.477 17.246
Huhtikuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	10.332 6.765 3.666	9.931 4.642 3.003	22.193 11.407 6.669	39.723 18.735 13.443
Toukokuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	10.431 4.980 2.660	7.645 3.594 1.464	18.076 8.574 4.124	32.178 14.520 9.175
Kesäkuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	7.640 2.708 1.491	5.058 1.447 559	12.698 4.155 2.050	23.695 9.963 6.016
Heinäkuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	4.199 1.846 783	2.006 849 254	6.205 2.695 1.037	15.979 8.800 2.188
Elokuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	2.629 2.404 908	1.103 1.052 320	3.732 3.456 1.228	10.988 8.450 2.591
Syyskuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	3.312 2.857 897	1.372 1.491 541	4.684 4.348 1.438	11.041 9.904 2.516
Ivokakuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	3.754 3.368 1.496	2.032 2.494 2.381	5.786 5.862 3.877	12.420 11.192 4.520
Marraskuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	4.864 4.327 2.315	4.875 3.400 4.799	9.739 7.727 7.114	15.712 12.513 6.085
Joulukuu	Yhteensä Kaupungeissa Maaseudulla	6.642 5.274 4.204	4.199 3.709 4.591	14.841 8.983 8.795	18.598 12.764 6.444
	Yhteensä	9.478	8.300	17.778	19.208

louselämä on kohonnut, jopa siinä määrin, että useilla aloilla tuotannon määrä ylittää huippuvuosien saavutukset, on suuri joukko työläisiä ilman ansiomahdollisuuksia. Tuotantotoiminnan niin suurta laajenemista, että kaikki työläiset saisivat työtä, ei ole odotettavissa, vaan päinvastoin on syytä pelätä, että useilla aloilla voivat työmahdollisuudet nykyisestään supistuakin. Perusteellisen ja mahdollisimman tarkan sekä eri ikäkausia erittelevän työttömyystilaston jatkuva hankinta onkin sen vuoksi välttämätön.

Jo vuosikausia jatkunut työttömyys ja työssäolevienkin alipalkkaus on aiheuttanut suurta puutetta työläisten keskuuteen. Pitkäaikaisen työttömyyden aiheuttama köyhyys ei työhön päästyäkään ole poistunut, sillä työpalkka hädin tuskin riittää kaikkein välttämättömpään ravintoon, joten vaatetuksen tai muiden välttämättömien tarvikkeiden hankinta on mahdotonta, puhumattakaan työttömyyden aiheuttamien velkojen tai kunnilta saatujen avustusten takaisin suorituksesta. Tällainen työväkeä ruumiillisesti sekä henkisesti rappeuttava asiointi ei saa jatkua, muutokset on saatava aikaan nopeasti.

Valitettavasti valtiovalta ei ole käyttänyt läheskään kaikkia mahdollisuuksiaan töiden järjestämiseksi työttömille ja yleisen palkkatason kohottamiseksi. Useissa tapauksissa ovat kunnat pitkäaikaisen pulan vaikutuksesta joutuneet niin vaikeaan taloudelliseen asemaan, että niiden mahdollisuudet työtilaisuuksien järjestämiseksi ovat sangen rajoitetut, joten valtion väliintulo on välttämätön. On syvästi valitettavaa, että samaan aikaan kun kymmenet tuhannet työläiset ovat ansiomahdollisuuksia vailla, valtio jättää käyttämättä huomattavan osan niistäkin varoista, joita työttömyyden torjumiseksi on varattu, kuten esim. viime vuonnakin. Niinikään valtio, noudattamalla alipalkkausta niin omista kuin valtion omistamien yhtiöidenkin töissä, on näyttänyt turmiollista esimerkkiä yksityistönantajille. Kaikki kohtuussyyt vaativat valtiovaltan ryhtymään nopeasti toimenpiteisiin ei ainoastaan valtion omista töissä, vaan myöskin yksityisten töissä maksettavien palkkojen kohottamiseksi. Erikoisesti on syytä kiinnittää huomiota metsätöissä maksettaviin palkkoihin, joiden virallistestikin on todettu alittavan kaiken kohtuusrajan.

Valtiolla on runsaasti keinoja työttömyyden torjumiseksi. Maan taloudellinen tilanne on tuntuvasti parantunut, joten töiden järjestämisen mahdollisuudet ovat yhä lisääntyneet. Sitäpaitsi työviikkoa lyhentämällä on mahdollista avata ansiomahdollisuus suuremmallekin työläisjoukolle. Jo silläkin, ettei valtio enää myöntäisi poikkeuksia 8-tunnin työaikaalaista, voitaisiin työttömyystilannetta jonkin verran helpoittaa. Niinikään on valtiolla mahdollisuus suorittaa omista töissään kunnollisia palkkoja sekä muutenkin tehokkaasti vaikuttaa yleisen palkkatason kohottamiseksi.

Varatyöpalkkausjärjestelmä epäoikeudenmukaisine pakkourakoineen, jotka olisi kiellettävä, on osoittautunut varsin turmiolliseksi varatyöläisille ja koko palkkatyöväelle. Se on ollut omiaan vaikuttamaan yleistä palkkatasoa alentavasti. Useita sellaisiakin töitä, jotka ovat tarpeellisia, jopa kiireellisiäkin, on järjestetty varatöiksi vain sen vuoksi, että niissä on mahdollisuus maksaa työpalkat varatyöjärjestelmän mukaan. Luonnollista on, että työttömyyttä silmällä pitäen järjestettyihin töihin voidaan ottaa työntekijät työttömyyslautakuntien ja työnvälitystoimistojen välityksellä, siitä huolimatta, että varatyöpalkkausjärjestelmästä luovutaan.

Työttömän nuorison asema — varsinkin kaupungeissa ja asutuskeskuksissa — on kuluneina vuosina ollut sangen vaikea, eikä siinä vielä ole huomattavissa helpottumista. Yleisen työttömyyden lieventämiseksi järjestetty yhteiskunnan työttömyyshuolto ei ole juuri missään suhteessa

lieventänyt nuorten työttömien asemaa. Ne tilapäiset ammattikurssit, joita eräät kunnat ovat järjestäneet, eivät — katsoen nuorisotyöttömyyden laajuuteen — ole sanottavastikaan tilannetta helpoittaneet. Työ- ja nuorisosiirtolat, joilla on kokeiltu, eivät ole antaneet tyydyttäviä tuloksia. Riittävän laajalle pohjalle rakentuva työttömäin nuorten ammattiopetus pätevien ja vakinaisten ammattikoulujen avulla on aikaansaattava.

Edelläolevaan viitaten kokous esittää:

1. Valtioneuvoston on ryhdyttävä toimenpiteisiin perusteellisen ja mahdollisimman tarkan sekä eri ikäkausia erittelevän työttömyystilaston hankinnan vakiinnuttamiseksi.

2. Valtion velvollisuus on ryhtyä nopeasti toimenpiteisiin töiden järjestämiseksi työttömille. Erikoisesti on kiinnitettävä huomiota töiden varaamiseksi kaupunkeihin ja muihin väestökeskuksiin. Ellei hallituksella ole riittävästi määrärahoja, on sen eduskunnalle jätettävä kiireellisesti esitys lisämäärärahojen saamiseksi.

3. Erikoisesti on hallituksen kiinnitettävä huomiota nuorisotyöttömyyteen ja ryhdyttävä tehokkaisiin toimenpiteisiin sen lieventämiseksi. Nuorille on viipymättä varattava heidän taitoaan ja työkykyään vastaavaa työtä kunnollisin toimeentuloedellytyksin.

4. Kun hallituksen tehokkaatkaan toimenpiteet eivät voi taata kaikille työntarvitsijoille työtä, on ryhdyttävä kiireellisesti toimenpiteisiin työviikon lyhentämiseksi, koska siten avautuu runsaasti uusia työnsaantimahdollisuuksia.

5. Varatyöpalkkausjärjestelmästä, joka on tuottanut turmiollisia seurauksia ei ainoastaan varatoissa oleville, vaan palkkatyöväelle yleensä, on viipymättä luovuttava. Tämän ei tietysti tarvitse merkitä sitä, etteikö erikoisesti työttömyyttä silmälläpitäen järjestettyihin töihin työläisiä otettaessa olisi edelleen käytettävä työnvälitystoimistoja ja työttömyyslautakuntia.

6. Hallituksen on kiireellisesti annettava asianomaisille työvirastoille määräys palkkojen korottamisesta, jotta palkka turvaisi työntekijöille kunnollisen toimeentulon.

7. Yleisen työpaikkatason kohottamiseksi on hallituksen ryhdyttävä tehokkaisiin toimenpiteisiin. Tässä suhteessa ei ole vieroksuttava mahdollisia lainsäädäntötoimenpiteitäkään, joilla on mahdollisuus pakoittaa työnantajat täyttämään velvollisuutensa työläisiään ja siten koko yhteiskuntaa kohtaan.

8. Työttömyyden tähden varattomat ja velkaantuneet työttömät on nyt jo vapautettava pulavuosina saamiensa köyhäinhuoltoavustusten takaisin maksamisesta.]

Kokouksen valitsemaan lähetystöön, joka ylläolevan päätöslauselman saattoi henkilökohtaisesti valtioneuvoston tietoon, valittiin *O. Tunturi* Helsingistä, *Y. Salmi* Vaasasta, *U. Kuosmanen* Viipurista ja *V. Kilpeläinen* Kemistä.

Kiinnittääkseen koko maan palkkatyöväen huomiota työttömyysasiaan ja ammattiyhdistysliikkeeseen hyväksyi kokous seuraavan vetoomuksen Suomen palkkatyöväelle:

Viitaten siihen vaikeaan asemaan, jossa työttömät maassamme jatkuvasti elävät, täysin tietoisena siitä, että vain koko työväestön mahdollisimman voimakkaasti kehitetyllä yhteistoiminnalla työväestö voi saada nykyisen järjestelmän aikana helpoituksia elämäänsä, päätti kokous yksi-

mielisesti vedota Suomen palkkatyöväestöön kehoituksella, että se nopeasti ja runsaslukuisesti liittyisi ammatillisiin taistelujärjestöihin.

Useiden osanottajien toivomuksesta hyväksyi kokous myöskin erityisen toivomuksen sos.-dem. eduskuntaryhmälle, mikä sisälsi seuraavaa:

Käydyn keskustelun perusteella päätti työttömien maata käsittävä edustajakokous lausua toivomuksenaan, että sos.-dem. eduskuntaryhmä tekisi kaiken voitavansa työttömien hädänalaisen aseman lievittämiseksi ja tässä tarkoituksessa m.m. vaikuttaisi siihen, että hallitus käyttäisi töiden varaamiseksi työttömille kaikki ne käyttämättä olevat määrärahat, jotka tätä tarkoitusta varten eduskunta on viime vuosien aikana myöntänyt.

Työttömien maata käsittävä kokous oli kaikin puolin onnistunut ja aikaansai m.m. sen, että valtiovallan toimesta ryhdyttiin korjailemaan varatyöpalkkoja ja laitettiin alulle erinäisiä paikallisia työtilaisuuksia.

2. Työttömyysjaosto ja -komiteat.

Vaikka työttömyystilanne edellisiin vuosiin verraten hiukan helpottui, on se kuitenkin antanut ammatillisille järjestöille runsaasti työtä. SAK:n työttömyysjaosto on ollut yhteydessä paikallisten työttömyyskomiteain kanssa, jotka ovat samoin kuin ammatilliset järjestöt yleensä kuluneenakin vuonna kiitettävällä uutteruudella hoitaneet työttömyyskysymystä.

Vuoden aikana on eri paikkakunnilta käynyt lukuisia lähetystöjä asianomaisessa ministeriössä, jolloin SAK:n edustaja on ollut mukana. Jaosto on samoin kuin edellisinäkin vuosina laatinut komiteoille kirjelmiä, lausuntoja, anomuksia j.n.e. sekä valmistanut syksyllä selostuksen silloisesta työttömyystilanteesta ja varatyöpalkkausjärjestelmästä. Samoin lähetettiin komiteoille seuraava ohjekirjelmä:

Ohjeita työttömyyskomiteoille.

Siitä huolimatta, että viralliset työttömyysnumerot osoittivatkin työttömyyden kuluvan vuoden aikana jatkuvasti supistuneen, ei tilanne kuitenkaan todellisuudessa ollut läheskään yhtä valoisaa. SAK:n Työttömyysjaosto ja Työvaliokunta olivatkin tarkoin harkinneet niitä toimintamuotoja ja mahdollisuuksia, joita ammatillisilla järjestöillä olisi työttömien aseman helpottamiseksi. Syys- ja talvikautta varten olikin Paikallisjärjestöille lähetetty toimintaohjeita, joissa kiinnitetään huomiota m.m. allamainittuihin seikkoihin. Samalla oli Paikallisjärjestöille lähetetty myöskin laajempi selostus työttömyys- ja työmarkkinatilanteesta.

Työpaikkakysymys.

Huomautettiin, että sillä hetkellä on erikoisen tärkeätä toimia työväelle turmiollisen varatyöjärjestelmän poistamiseksi. Hallitus on ottanut tulo- ja menoarvioon varatöitä varten määrärahoja, joskin vähemmän kuin edellisinä vuosina. Niinikään suunnittelivat useat kunnat

edelleen varatöiden teettämistä, jotka työt saattavat olla sellaisia töitä, jotka ovat riidattomasti varsinaisten töiden luontoisia.

Työväenjärjestöt ovat jatkuvasti vaatineet varatyöpalkkauksesta luopumista, koska sellainen palkkaustapa ei ole missään tapauksessa oikeudenmukaista. Tätä taistelua on edelleenkin jatkettava ja entisestäänkin tehostettava, sillä nythän ovat varatyöjärjestelmästä luopumiselle paremmat edellytykset kuin aikaisempina vuosina, koska työttömyys on pienempi, joten ei varsinaistenkaan töiden järjestäminen työnpuutteessa olevilla aiheuta valtiolle ja kunnille voittamattomia vaikeuksia. Tämän vuoksi kehoittikin SAK:n Työvaliokunta ammatillisia paikallisjärjestöjä ja niiden työttömyyskomiteoita yhä tehokkaammin toimimaan varatyöpalkkausjärjestelmän poistamiseksi.

Toimintamuodot.

Jotta työttömyys samoin kuin varatyöpalkkauskkin joutuisi yhä jatkuvan ja tuloksellisen käsittelyn alaiseksi, piti SAK:n Työvaliokunta välttämättömänä, että sellaisille paikkakunnille, missä työttömyyttä on, Ammatillinen Paikallisjärjestö asettaa työttömyyskomitean, ellei sellainen ole ollut jo jatkuvasti toiminnassa. Tämä komitea, johon voi kuulua vain ammatillisesti järjestyneitä henkilöitä, toimii Ammatillisen Paikallisjärjestön välittömän johdon alaisena.

Yhdeksi tärkeimmäksi toimintamuodoksi jää edelleenkin kokoustoiminta. Työttömien kanssa voi komitea tietenkin parhaiten säilyttää yhteyden järjestämällä kokouksia joko määrääjoittain tai vain silloin kun erikoisesti aiheutta ilmenee. Näihin työttömien kokouksiin olisi edelleenkin pyrittävä hankkimaan mahdollisimman päteviä ja asiallisia alustuksia niin paikallisista kuin yleisistäkin työttömien mielenkiintoa herättävistä kysymyksistä.

Kokouksissa käsiteltävät asiat.

Kuten jo edellä mainittiin, kuuluivat näiden kokousten käsittelypiiriin pääasiassa ne kysymykset, jotka tavalla tai toisella sivuavat työttömyyskysymystä ja varatyöpalkkausjärjestelmää. Tässä suhteessa on tietenkin ennenkaikkea kiinnitettävä huomiota paikallisiin oloihin, työmahdollisuuksiin ja niitä koskeviin asioihin. — Yleistä merkitystä omaavat päätökset on saatettava SAK:n Työttömyysjaoston tietoon sekä sanomalehdistön kautta julkisuuteen.

Kuntien ja valtion velvollisuudet.

On [sanomattakin selvää, että niin työttömien kuin työssäolevienkin kokouksissa tehty päätökset ja esitetyt vaatimukset kohdistuvat pääasiassa kuntiin ja valtioon. Tällöin on työttömyyskomiteain ja järjestöjen yleensä harkittava ja koetettava löytää sopivat keinot, joita käyttäen vaatimukset esitetään kuntien ja valtion hallintoelimille.

Järjestöjen yhteistyö.

Työttömyyskysymys, josta huolehtiminen jo sellaisenaan tuottaa järjestöille melkoisia vaikeuksia, edellyttää tavallista kiinteämpää yhteistyötä perusjärjestöjen ja keskusjärjestöjen välillä. Tähän asti onkin

työttömyyskomiteain ja työttömyysjaoston yhteistyö ollut kiinteätä ja kieltämättä myöskin tuloksellista. Onkin mitä toivottavinta, että tämä kiinteä yhteistyö edelleenkin jatkuu. Tässä tarkoituksessa kehoitettiin Työttömyyskomiteoita luottamuksellisesti kääntymään kaikissa työttömyysasioissa SAK:n Työttömyysjaoston puoleen.

VIII. SAK:oon yhtyneet liitot ja niiden jäsenluku.

Vuoden 1934 päättyessä kuului Ammattiyhdistysten Keskusliittoon 16 liittoa, joilla oli paikallisia osastoja 617. Vuoden 1935 ajalla ilmoittautui SAK:n jäseneksi S. Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto, mutta kun se ei vuoden kuluessa jättänyt Keskusliitolle ainoatakaan verotilitystä, jäi se jäsenyydestä pois. Syyskuun 8. ja 9. päivinä pidettiin Helsingissä Suomen Kuljetustyöntekijäin liiton perustava kokous, jossa saapuvilla olivat 20:n maan eri puolilla toimivan kuljetustyöläisten osaston edustajat sekä kutsuvieraina Ruotsin, Norjan ja Tanskan kuljetustyöläisten veljesjärjestöjen ja Kansainvälisen Kuljetustyöläisten liiton edustajat. Kokous päätti yksimielisesti, että Kuljetustyöntekijäin liitto yhtyy vuoden 1936 alusta Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliittoon, minkä valittu liittotoimikunta sittemmin järjestikin.

Vuoden 1935 lopussa kuului siis SAK:oon kaikkiaan 17 liittoa, ja näillä oli toiminnassa 635 paikallista osastoa, ollen lisäys vuoden ajalla 18 osastoa. Jäseniä oli liitoissa vuoden 1935 päättyessä 33.883, tehden se edelliseen vuoteen verraten lisäystä 6.626 jäsentä eli prosenteissa merkiten 24,7 %.

1. Liittojen jäsenluku neljännesvuosittain v. 1935 ajalla.

Jäsenmäärän lisäystä on tapahtunut kaikissa muissa paitsi ei Paperiteollisuudentyöntekijäin liitossa, jossa jäsenluku aleni 7 %. Suhteellisesti suurin oli lisäys Muurarien liitossa — 84,7 %, sen jälkeen Kunnantyöntekijäin liitossa — 80,8 %, Metallityöväen liitossa — 37,8 %, Työläisliitossa — 30 %, Kutomateollisuustyöväen liitossa — 24,7 % sekä Klintarvetyöläisten liitossa — 20,7 %. Muiden liittojen jäsenlisäys vaihteli 19—4 prosenttiin. Numerollisesti oli suurin jäsenluvun kasvu Metallityöväen liitossa, tehden se 1.511 jäsentä, seuraavat olivat: Kunnantyöntekijäin liitto 828 jäsentä, Muurarien liitto 720, Työläisliitto 709, Kutomateollisuustyöväen liitto 549, Kirjatyöntekijäin liitto 614, Rakennustyöläisten liitto 526, muiden liittojen jäsenlisäyksen jäädessä alle 500.

Sivulla 28 oleva taulukko selvittää SAK:n jäsenluvun kehityksen vuosilta 1930—1935.

Liittojen jäsenluku neljännesvuosittain v. 1935.

Liiton nimi	I neljännes			II neljännes			III neljännes			IV neljännes		
	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä	Naisia	Yht.
Työläisliitto	1.507	1.184	2.691	1.535	1.135	2.670	1.631	1.087	2.718	2.014	1.057	3.071
Liiketoimittajien liitto	1.391	1.177	2.568	1.420	1.207	2.627	1.440	1.266	2.706	1.541	1.466	3.007
Kutomateollisuusliiton liitto ..	582	1.611	2.193	559	1.688	2.247	575	1.724	2.299	660	2.117	2.777
Paperiteollisuusliiton liitto ..	914	272	1.186	886	253	1.139	860	227	1.087	844	239	1.083
Alomietaliteollisuusliiton liitto ..	197	66	263	196	64	260	188	65	253	199	74	273
Lasiteollisuusliiton liitto ..	333	70	403	364	166	530	337	78	415	355	76	431
Rautatieväestön liitto	1.155	31	1.186	1.091	26	1.117	1.147	25	1.172	1.307	38	1.345
Metalliteollisuusliiton liitto ..	4.469	71	4.540	4.992	83	5.075	5.047	99	5.146	5.402	114	5.516
Rakennusteollisuusliiton liitto ..	3.086	120	3.206	3.230	134	3.364	3.094	110	3.204	3.236	134	3.370
Muurarien liitto	1.000	—	1.000	1.415	—	1.415	1.415	—	1.415	1.570	—	1.570
Kirjateollisuusliiton liitto	2.518	1.015	3.533	2.514	1.021	3.535	2.519	1.038	3.557	2.968	1.038	4.006
Puuteollisuusliiton liitto	2.920	499	3.419	2.667	412	3.079	2.618	363	2.981	2.797	348	3.145
Sos.-dem. Sanomalehtimiesli.	67	—	67	65	—	65	65	—	65	65	—	65
Kunnantöytäjäliiton liitto ..	1.056	372	1.428	1.200	344	1.544	1.170	376	1.546	1.421	431	1.852
Elintarvikeväestön liitto	422	755	1.177	438	712	1.150	438	730	1.168	459	844	1.303
Merimies-Unioni	—	—	—	973	3	976	992	4	996	1.065	4	1.069
Yhteensä	21.617	7.243	28.860	23.545	7.248	30.793	23.536	7.192	30.728	25.903	7.980	33.883

2. Työvaliokunta.

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton Työvaliokuntaan ovat v. 1934 pidetyn edustajakokouksen valitsemina kuuluneet: *Edv. Huttunen* puheenjohtajana, *Väinö V. Salovaara* varapuheenjohtajana, *Matti Leskinen*, *K. A. Fagerholm*, *A. J. Hällström*, *Johan Virtanen*, *Einari Aittola*, *Lauri Mikkonen* ja *Tuomas Bryggari*, varajäsenistä ovat Työvaliokunnan kokouksiin osallistuneet *J. E. Saveri*, *Frans Heinonen*, *Erkki Härmä* ja *U. Nurminen*.

Työvaliokunta on kertomusvuoden ajalla pitänyt 42 kokousta, joista pöytäkirjaan on merkitty 448 pykälää. Vakinaisesti toimivia jaostoja on ollut Työttömyysjaosto, johon ovat kuuluneet: *Edv. Huttunen*, *V. V. Salovaara*, *E. Härmä*, *T. Bryggari* ja *O. Tunturi*. Valistusjaosto, jonka jäseninä: *J. Virtanen*, *K. A. Fagerholm*, *M. Leskinen*, *A. J. Hällström* ja *E. K. Louhikko*. Sitäpaitsi on Työvaliokunta asettanut eri jaostoja kutakin esillä olevaa tärkeätä asiaa valmistamaan.

Toimitsijat: Puheenjohtajana on ollut edelleen *Edv. Huttunen*, sihteerinä ja Palkkatyöläisen toimittajana *E. K. Louhikko* sekä toisena sihteerinä *Olavi Tunturi*, joka vuoden päättyessä erosi siirtyen toiselle toimialalle. Vakinaisena järjestäjänä on ollut *K. F. Christiansson*, taloudenhoitajana *Anna Mikkonen*, toimistoapulaisina *Else Poutanen*, *Irene Mäkinen* ja *Meri Sinisalo*. Palkkatyöläisen ilmoitusasiamiehenä on toiminut *Unto Aalto*. Toimisto, joka SAK:n perustamisesta lähtien sijaitsi Sirkuskatu 3:ssa, muutettiin syyskuun alussa Helsingin Työväentaloon Sirkuskatu 5, jossa saatiin toimistolle entistä sopivampi huoneusto ja suuremmat varastotilat.

Tilintarkastajat: Edustajakokouksen valitsemina tilintarkastajina ovat toimineet *J. Helo* ja *P. Railo*, sekä heidän varamiehinnään *A. Aalto* ja *H. V. Vilppula*.

3. Ruotsinkielinen sihteeristö.

Työvaliokunnan valitsemina ovat Ruotsinkielisen sihteeristön muodostaneet: *K. A. Fagerholm* puheenjohtajana, *G. Andersson* sihteerinä ja *K. F. Christiansson*. Sihteeristön toimesta on järjestetty neuvottelupäivät Karjaalle ja Taalintehtaalle, sekä eri paikkakunnille yksityisiä puhetilaisuuksia ruotsinkielellä 32, yhteensä 3.600 kuulijalle. »Arbetsbladets» lehden kuukausittaisten propagandanumeröiden toimittamisesta ja levittämisestä on sihteeristö pitänyt huolen.

4. SAK:n valtuusto.

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton sääntöjen 8:nnen pykälän edellyttämään Valtuustoon ovat vuoden ajalla kuuluneet:

Liiketyöntekijäin liitto: Hannes *Saven*, Tampere ja August *Saxell*, Helsinki.

Rautatieläisten liitto: Otto *Saarin*, Helsinki.

Metallityöväen liitto: Emil *Murto*, Tampere ja Kustaa *Suhonen*, Loviisa.

Kutomateollisuustyöväen liitto: J. A. *Niemi*, Tampere ja Johan *Tunturi*, Tampere.

Lasiteollisuustyöväen liitto: Karl *Andersson*, Karhula.

Sos.-dem. Sanomalehtimiesliitto: Eero A. *Vuori*, Viipuri.

Kirjatyöntekijäin liitto: U. H. *Immonen*, Tapanila ja A. *Karvosenoja*, Helsinki.

Elintarvetyöläisten liitto: Onni *Turen*, Tampere.

Muuraustyöntekijäin liitto: E. *Härmä*, Helsinki.

Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto: Albin *VaUkama*, Nokia.

Kunnantyyöntekijäin liitto: J. O. *Kangas*, Tampere.

Työläisliitto: I. *Halme*, Helsinki ja O. *Suikkanen*, Turku.

Rakennustyöläisten liitto: K. *Salonen*, Helsinki ja V. *Puustinen*, Viipuri.

Puutyöväen liitto: E. *Päiö*, Kotka ja S. *Mäenpää*, Tampere.

Jalometallityöntekijäin liitto: J. *Niinistö*, Turku.

Merimies-Unioni: Niilo *Vällävi*, Helsinki.

Valtuuston sääntömääräinen kokous pidettiin Helsingissä Työväentalossa toukokuun 12 p:nä, ja oli siinä saapuvilla 21 äänivaltaista liittojen edustajaa. Kokouksen pöytäkirja seuraa liitteenä jätettynä.

5. Ammatilliset paikallisjärjestöt.

Vuoden ajalla oli ammatillisia paikallisjärjestöjä toiminnassa 31 paikkakunnalla. Niiden toimintaa on SAK:n taholta tuettu neuvoilla ja avustuksilla järjestämistyön suorittamiseksi. Toimintaansa varten ovat seuraavat paikallisjärjestöt saaneet avustusta SAK:n varoista: Helsingissä toimitsijan palkkaamiseksi, Vaasassa järjestämistyötä ja kirjanpitokursseja varten, Kemissä järjestön perustamiskustannuksiin, Lohjalla paikalliseen järjestämistyöhön, Urheilutoiminnan edistämiseksi avustettiin Helsingin, Uudenkaupungin ja Turun paikallisjärjestöjä kiertopalkinnon hankkimisessa keskinäisiä kilpailuja varten. Yhteistyössä Puutyöväen-, Metallityöväen- ja Paperiteollisuudentyöntekijäin liittojen kanssa kustannettiin Br. *Airola* Kotkan paikallisjärjestön alueelle kahden kuukauden ajaksi järjestämistyötä varten. Myöskin Kemin paikallisjärjestön alueella työskenteli Br. *Airola* noin kuukauden ajan. Tästä aiheutuneisiin kustannuksiin osallistuivat Puutyöväen-, Jalometallityöntekijäin- ja Paperiteollisuudentyöntekijäin liitot.

Opintokerhotyö saatiin vuoden ajalla hyvään vauhtiin m.m. Helsingin, Turun, Tampereen ja Viipurin ammatillisten paikallisjärjestöjen toimesta. Toisilla seuduilla päästiin säännöllisesti pidettäviin keskusteluiltoihin. SAK:n toimesta järjestettyjä ammattiyhdistysväen kursseja ja neuvottelupäiviä avustivat asianomaiset paikallisjärjestöt sekä huolehtivat ammatillisen valistusviikon käytännöllisestä järjestelystä. Eräät paikallisjärjestöt kiinnittivät huomiota nuorisotoimintaan saattamalla alulle nuorten ryhmätoiminnan ohjelma- ja numeroiden valmistamiseksi järjestöjen juhliin ja kokouksiin. Paikallisten perusjärjestöjen keskistä urheilutoimintaa on vuoden ajalla useiden paikallisjärjestöjen toimesta kehitetty, ja Helsingin ja Lohjan paikallisjärjestöt järjestivät paikkakuntien väliset kesäurheilukilpailut.

Ammatillisten paikallisjärjestöjen toimintaa selvittää lähemmin tilasto-osastossa olevat taulukot.

IX. Yhteistyö kotimaisten järjestöjen kanssa.

1. SAK:n ja osuuskauppaliikkeen keskinäiset suhteet.

SAK:n Valtuusto kehoitti Työvaliokuntaa sanomaan irti SAK:n ja KK:n välillä olleen yleisiä työehtoperiaatteita koskevan sopimuksen ja samalla esittämään ehdotuksen uudeksi sopimukseksi, jossa työntekijäin edut olisivat paremmin huomioituna kuin silloisessa sopimuksessa. Työvaliokunta, samalla kun se sanoi irti sopimuksen, esitti, että molempien järjestöjen edustajien kesken aloitettaisiin neuvottelut uuden sopimuksen aikaansaamiseksi sen ehdotuksen pohjalla, jonka SAK entisen sopimuksen irtisanomisen yhteydessä esitti. Neuvottelut aloitettiin, mutta erinäisistä syistä ne kuitenkin viivästyivät, jonka vuoksi neuvottelijat ehdottivat, että sopimuksen voimassaoloaikaa jatkettaisiin yhdellä kuukaudella, s.o. 31 päivään tammikuuta 1936. Kun kumpikin asiapuoli hyväksyi neuvottelijani ehdotuksen, siirtyivät neuvottelut sopimuksen aikaansaamisesta seuraavan vuoden alkuun.

Mitään erikoisempia työriitoja ei osuusliikkeissä ole ollut. Tosin sopimuksen edellyttämä sovittelulautakunta ei ole saavuttanut kaikissa sille esitetyissä asioissa yksimielisyyttä, mutta ovat erimielisyydet tulleet ratkaistuiksi paikallisten ammattiosastojen ja asianomaisten liikkeiden kesken.

2. Kotimainen edustus.

Suomen K u t o m a t e o l l i s u u s t y ö v ä e n l i i t o n 10:s edustajakokous pidettiin Tampereella huhtikuun 19 ja 20 p:nä. SAK:n edustajina olivat kokouksessa Edv. *Huttunen* ja E. K. *Louhikko*.

Suomen Paperiteollisuuden työntekijäin liiton toinen edustajakokous pidettiin Tampereella huhtikuun 20 ja 21 p:nä ja edustivat siinä SAK:a Edv. *Huttunen* ja E. K. *Louhikko*.

Suomen Lasiteollisuustyöväen liiton edustajakouksessa Riihimäellä huhtikuun 20 ja 21 p:nä edusti SAK:a Olavi *Tunturi*.

Suomen Merimiesten ja Lämmittäjien Unionin edustajakouksessa Helsingissä kesäkuun 28 ja 29 p:nä oli SAK:n edustajana Edv. *Huttunen*.

Suomen Sos.-dem. Sanomalehtimiesliiton edustajakokous pidettiin Helsingissä toukokuun 30 p:nä. SAK:n edustajana oli kokouksessa V. V. *Salovaara*.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton vuosikongressissa Viipurissa kesäkuun 1 ja 2 p:nä oli SAK:n edustajana Matti *Leskinen*.

S. Sos.-dem. Raittiusliiton edustajakouksessa Tampereella kesäkuun 9 ja 10 p:nä edusti SAK:a J. *Virtanen*.

Suomen Kirjatyöntekijäin liiton edustajakouksessa Helsingissä kesäkuun 28 ja 29 p:nä oli SAK:n edustajana E. K. *Louhikko*.

Suomen Kuljetustyöntekijäin liiton perustavassa kokouksessa syyskuun 8 ja 9 p:nä olivat SAK:n edustajina E. *Huttunen* ja E. K. *Louhikko*.

Suomen Kunnantyöntekijäin liiton edustajakouksessa Helsingissä syyskuun 22 ja 23 p:nä olivat edustajina E. *Huttunen* ja E. K. *Louhikko*.

S. Sos.-dem. Työläisnaisliiton edustajakouksessa, joka pidettiin Helsingissä lokakuun 10 p:nä oli SAK:n edustajana Edv. *Huttunen*.

3. Edustus erinäisissä lautakunnissa.

"Ammattienedistäniislaitoksen säätiön hallintoneuvostossa ovat olleet vakinaisina edustajina Edv. *Huttunen* ja E. K. *Louhikko* sekä varaedustajana T. *Bryggari*. Johtokunnassa on ollut Edv. *Huttunen*.

Työaikalautakunnassa on ensimmäisenä vakinaisena edustajana ollut M. *Leskinen*, hänen varamiehinnään A. J. *Hällström* ja J. *Virtanen* sekä toisena vakinaisena edustajana T. *Bryggari*, hänen varamiehinnään L. *Mikkonen* ja T. *Kuukkanen*.

Valtion työttömyysneuvostossa on edelleenkin ollut työntekijäin edustajana Edv. *Huttunen*.

Ammattikasvatusneuvostossa on vakinaisena edustajana ollut Svante *Lehtonen*.

Vakuutusneuvostossa ovat työläisedustajina olleet: Edv. *Huttunen* ja Hj. *Uuraslahti* sekä varajäseninä J. *Virtanen*, A. *Valta*, T. *Bryggari*, H. *Lehti*, A. *Kuusisto* ja S. *Nurmi*.

Helsingin kaupungin työvälistystoimiston johdunkuntaan ovat kuuluneet varsinaisina edustajina L. Mikkonen ja K. R. Saarnijärvi sekä varalla T. Bryggari.

Työväen Sivistysliiton edustajistoon ovat vakinaisina edustajina kuuluneet E. K. Louhikko, Olavi Tunturi, J. E. Saveri ja E. Aittola sekä varaedustajina Edv. Huttunen, T. Bryggari, K. A. Fagerholm ja L. Mikkonen.

X. Kansainväliset suhteet.

1. Edustus kansainvälisissä kokouksissa.

Eestin Ammattiyhdistysten Keskusliiton edustajakokouksessa, joka pidettiin Tallinnassa toukokuun 12 ja 13 p:nä, olivat SAK:n edustajina V. V. Salovaara ja A. J. Hällström.

Kansainvälisen Ammattiyhdistysliiton Valtuuston sääntömääräisessä kokouksessa Kööpenhaminassa toukokuun 20—24 p:nä oli SAK:n edustajana E. K. Louhikko.

Kansainvälisen Työjärjestön 19:nnessä konferenssissa, joka alkoi Genevessä kesäkuun 4 p:nä, oli Suomen työläisedustajana SAK:n ehdottamana ja valtioneuvoston nimeämänä Edv. Huttunen.

Kansainvälisessä merityökonferenssissa, jonka kansainvälinen Työtoimisto oli järjestänyt Geneveen marras- ja joulukuun vaihteessa, oli SAK:n ehdottamana ja valtioneuvoston nimeämänä Merimiesten ja lämmittäjien Unionin luottamusmies K. Ahonen.

Pohjoismaiden työväenpuolueiden ja ammattijärjestöjen Yhteistyöjärjestön kokous pidettiin Helsingissä joulukuun 7—9 p:nä. SAK:n edustajina olivat Edv. Huttunen, K. A. Fagerholm, E. K. Louhikko ja E. Härmä.

2. Kansainvälinen työkonferenssi.

Suomen hallitus pyysi SAK:n nimeämään ehdokkaan maamme työntekijäin edustajaksi työkonferenssiin. Työvaliokunta asetti ehdokkaaksi E. Huttusen, jonka hallitus myöskin nimitti. Konferenssi alkoi kesäkuun 4 p:nä ja jatkui 3 viikkoa.

Konferenssissa esilläolleista asioista mainittakoon työviikon lyhentämiskysymys, joka jo usein aikaisemminkin on ollut Kansainvälisen Työjärjestön konferensseissa ja Työtoimiston hallintoelimissä käsiteltävänä.

Asia ei kuitenkaan nytkään edistynyt riittävällä nopeudella. Konferenssi tosin hyväksyi yleissopimusehdotuksen, jossa työviikon lyhentämisperiaate tunnustetaan, mutta sensijaan eri teollisuudenaloja käsittävät sopimusehdotukset eivät saaneet tarpeellista määränemmistöä, joten ne toistaiseksi raukesivat, lukuunottamatta pullolasiteollisuutta koskevaa sopimusta, joka hyväksyttiin. Tämän yhteydessä on syytä todeta, että työnantajat käyttivät kaikki mahdolliset keinonsa työviikon lyhentämistä koskevan asian jarruttamiseksi. He m.m. kieltäytyivät asettamasta edustajiaan asianomaisiin komissioihin (valiokuntiin), joissa näitä asioita valmisteltiin. Näillä toimenpiteillään saivatkin työnantajat taivutetuksi eräiden hallitusten edustajat kannattajikseen, vaikka heistä ainakin joku olisi mahdollisesti toiminut työajan lyhentämisen puolesta jos olisi saanut menettellä oman mielensä mukaan. Kaikessa tapauksessa asia — eri teollisuudenaloja koskevat sopimusehdotukset — tulee jatkuvasti olemaan päiväjärjestyksessä kunnes se on saanut oikean ratkaisun.

Vielä oli konferenssissa esillä nuorison työttömyyttä koskeva suositus ehdotus, jossa määritellään niitä toimenpiteitä, joihin hallitusten olisi kussakin maassa ryhdyttävä nuorison työttömyyden torjumiseksi. Tämä esitys saikin riittävän äänimäärän konferenssissa, joten se tuli hyväksytyksi.

Mainittakoon, että Suomen edustuksen konferenssissa muodostivat: hallituksen edustajina esittelijäneuvos Mannio ja lähetystösihteeri Norring, työnantajain edustajana Työnantajain Keskusliiton toimitusjohtaja Palmgren sekä työntekijäin edustajana SAK:n puheenjohtaja K. Huttunen.

3. Pohjoismaiden työväenjärjestöjen yhteistyöjärjestön kokous.

Kertomusvuoden ajalla olivat suomalaiset keskusjärjestöt saaneet tilaisuuden järjestää vuosittain jonkun pohjoismaan pääkaupungissa pidettävän Pohjoismaiden työväenpuolueiden ja ammatillisten keskusjärjestöjen yhteisen kokouksen. Tämä kokous pidettiin Helsingissä joulukuun 7, 8 ja 9 päivinä, ja olivat siinä saapuvilla-

Ruotsista: pääministeri P. A. Hansson, sosialiministeri G. Möller, puolusihteeri Anders Nilsson, ammattijärjestön ensimmäinen sihteeri Per Bergman ja taloudenhoitaja J.-O. Johansson.

Tanskasta: pääministeri Th. Stauning, puolustusministeri A. Andersen, ammattijärjestön varapuheenjohtaja Chr. Jensen ja taloudenhoitaja H. Jacobsen.

Norjasta: pääministeri J. Nygaardsvold, sos.-dem. puolueen puheenjohtaja O. Torp, varapuheenjohtaja Magnus Nilsen, pää-äänenkannattajan päätoimittaja M. Tranmael, ammattijärjestön puheenjohtaja Olav Hindahl, sihteeri I. Evensen, Kunnantyöntekijäin liiton puheenjohtaja T. Henriksen,, Ravinto- ja nautintoainetyöl. liiton puheenjohtaja R. Rasmusen.

Suomesta: sos.-dem. puolueen puheenjohtaja K. Harvala, puoluetoimikunnan jäsen V. Tanner, sihteeri K. H. Wiik, SAK:n puheenjohtaja Edv. Huttunen, Työvaliokunnan jäsen K.-A. Fagerholm ja E. Härmä sekä sihteeri E. K. Louhikko.

Kokouksen puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja V. Tanner ja sihteerinä puoluesihteeri K. H. Wiik, ja aloitettiin se esittämällä selostukset yhtyneiden järjestöjen toiminnasta kuluneelta toimintakaudelta. Toimintaselostusten johdosta käytyyn keskusteluun osallistuivat m.m. pääministerit Hansson, Stauning ja Nygaardsvold, antaen kukin kohdaltaan täydentäviä selostuksia omasta maastaan.

Ensimmäisen varsinaisen keskustelukysymyksen *pohjoismaiden suhtautumisesta Kansainliittoon ja toimenpiteistä rauhan turvaamiseksi* alusti Tanskan puolustusministeri Aising *Andersen*. Alustajan esitys oli tyhjentävä ja asioita valaiseva. Välittömästi edellisen jälkeen Norjan Ammattijärjestön puheenjohtaja Olav *Hindahl* pohjusti kysymyksen: *Pohjoismaiden työväenjärjestöjen suhde ja toimenpiteet pakotteisiin*. F'sitysten johdosta syntyi laaja ja asiallinen keskustelu.

Toimenpiteet työajan lyhentämiseksi joutuivat keskusteltavaksi Norjan Ammattijärjestön puheenjohtajan Olav *Hindahlin* alustamana.

Toinen kokouspäivä aloitettiin keskustellen työajan lyhentämiskysymyksestä. Tämän päätyttyä selosti Ruotsin sosialiministeri Gustaf *Möller* Ruotsissa suuren huomion kohteena ollutta »*kolmannen miehen oikeutta*». Norjan pääministeri *Nygaardsvold* esitti erittäin laajan ja asiapitoisen selityksen *työläisten ja talonpoikien keskeisestä yhteistyöstä Norjassa*, johon täydentävän lisän antoivat oinasta maastaan pääministerit *Hansson* ja *Stauning* sekä Suomen kohdalta toimitusjohtaja V. *Tanner*.

Kolmas kokouspäivä aloitettiin tarkistamalla valmistettu luonnos yhteistyökomitean kokouksesta julkisuuteen annettavista päätöksistä. Tämä sisälsi seuraavaa:

»Kongressissa vallitsi täydellinen yksimielisyys siitä, että pohjoismaiden on jatkettava työtään Kansainliitossa tehokkaan kansainvälisen oikeusjärjestyksen luomiseksi rauhan ja kansallisen vapauden puolustamista varten. Työväenjärjestöjen tehtävänä on vaikuttaa omissa maissaan hallituksiinsa, jotta nämä tehokkaasti osallistuisivat myönteiseen rauhantyöhön. Työväenjärjestöjen tehtävänä on edelleen kansainvälisten järjestöjensä kautta mobilisoida työväen luokkavoimat tukemaan Kansainliittoa sen toimissa rauhanhäiritsijöitä vastaan ja harjoittaa painostusta siihen suuntaan, että nämä toimenpiteet kaikella tarmolla toimeenpannaan.

Kysymyksestä työajan lyhentämiseksi konferenssi totesi, että kaikki edustajat, erikoisesti ottaen huomioon vallitsevan työttömyyden, olivat suuresti kiinnostuneita pyrkimyksiin työajan edelleen lyhentämiseksi.

Kysymys työväen ja talonpoikain yhteistyöstä sai valaistusta eri maiden taholta annetuista selostuksista. Konferenssi totesi tyydytyksellä,

että eräissä pohjoismaissa jo nyt oli saavutettu yhteistoiminta näiden kahden työtätekevän väestön pääryhmän kesken tärkeissä päivänkysymyksissä. Sikäli kuin näillä pyrkimyksillä on menestystä, saavutetaan mitä arvokkain tae kansanvallan säilyttämiselle ja kartutetaan toiveita taloudellisten ja sosialisten olojen onnellisesta kehityksestä.

Konferenssi kiinnitti huomiotaan siihen, että yleiset vaalit toimitetaan ensi vuonna Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa, minkä lisäksi Tanskassa valitaan puolet maakäräjäin jäsenistä.

Pohjoismaiden työväenpuolueet joutuvat siten samana vuonna panemaan liikkeelle voimansa vahvistaakseen sosialidemokraattista vaikutusta asianomaisissa maissa ja samaten yhteistyötä pohjoismaiden kesken sekä niiden osuutta kansainvälisessä politiikassa.

Pohjoismaiden työväenliike on ehdottomasti kansanvallan kannalla. Se asettaa kaikki voimansa kansanvaltaisen järjestyksen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi. Se yhdistyy yhteiseen pyrkimykseen aikaansaada kansanvaltaisella pohjalla ja kansanvaltaisin keinoin sellainen yhteiskunnan uudestaan muodostaminen, että köyhyys ja vapaudettomuus poistetaan ja että kaikille yhteiskunnan jäsenille taataan taloudellinen turvallisuus ja oikeudenmukainen osuus kulttuuriyhteiskunnan rikkaihin mahdollisuuksiin. Pohjoismaiden työväenliike on niinikään yksimielinen pyrkiessään päättävästi kansainvälisillä aloilla turvaamaan rauhaa ja vapautta demokraattisen kansainvälisen yhteistyön pohjalla.

Pohjoismaiden työväenkonferenssi kehoittaa sosialidemokratian kannattajia Tanskassa, Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa luottamuksellisesti ja voimakkaasti työskentelemään täydellisen kansanvallan, vapauden ja rauhan puolesta.»

Konferenssin yhteydessä piti Pohjoismaiden yhteistyökomitea vuosikokouksensa ja päätti seuraavaksi työvuodeksi sijoittaa komitean sihteeristön Kööpenhaminaan.

Kokouksessa esillä olleiden asioiden tultua käsitellyiksi, kokouksen puheenjohtaja Väinö Tanner piti lopettajaispuheen kiittäen ulkomaisia vieraita saapumisestaan ja hyvästä yhteistoiminnasta, lausuen samalla toivomuksen Pohjoismaiden yhteistoiminnan jatkumisesta edelleen. Vieraiden puolesta puhui pääministeri Stauning kiittäen heidän kaikkien osaksi tulleet ystävydestä ja vieraanvaraisuudesta sekä lausuen lopuksi toivomuksen, että Suomen työväenliike edelleen edistyisi ja voimistuisi.

Kokouksen ulkomaalaisille osanottajille järjestettiin Helsingissä useita yhdessäolotilaisuuksia, juhlia, kiertoajeluja kaupungilla y.m. Tällä yhteistyöjärjestön kokouksella oli kauaskantoinen merkitys, lähinnä Suomen työväenliikkeen vastaista toimintaa silmälläpitäen.

4. Huomattavia vierailuja.

Kansainvälisen Työtoimiston johtaja H. Butler saapui toukokuulla Itämerenmaihiin ja Skandinaviaan tekemällään kiertomatkalla myöskin Helsinkiin ja oli 13/5 SAK:n vieraana, jolloin hänelle varattiin SAK:n Työvaliokunnan taholta tilaisuus tavata ammattiyhdistysliikkeen toimitsijoita sekä saada selvitys ammattiyhdistysliikkeestä ja työläisten työ- ja palkkaoloista meillä.

Kansainvälisen Ammattiyhdistysliiton pääsihteeri Walter Scheveneis poikkesi Skandinaviaan ja Itämeren maihin tekemällään matkalla Helsinkiin elokuun 10—11 päivinä ja sai tällöin tilaisuuden parin päivän ajalla tarkastella oloja ja elämää täällä. Toveri Schevenelsille varattiin tilaisuus tutustua ammattiyhdistysliikkeeseemme niin paljon kuin se muutaman päivän ajalla oli mahdollista.

XI. Herätys- ja valistustyö.

1. Yleistä.

Kertomusvuoden ajalla jatkui ammattiyhdistysliikkeen yleinen voimistuminen lähes samassa suhteessa kuin mitä se oli tapahtunut jo vuoden 1934 ajalla. Tämän voimistumisen jouduttamiseksi ylläpidettiin SAK:n Työvaliokunnan taholta entistä vauhdikkaampaa valistus- ja herätystyötä. Alkupuolella vuotta suoritettiin pääasiassa kiertävää herätys- ja valistustyötä, sillä lukuisat palkkaliikkeet vaativat jatkuvaa yhteyttä mahdollisimman monen paikkakunnan kanssa. Näistä syistä oli myöskin liittojen valistustyö entistä tehokkaampaa.

2. Valistustyöhön käytettävänä ollut työvoima.

Vakinaisena järjestäjänä on edelleen toiminut K. F. Chrisäänsson, suorittaen jatkuvasti kierrosmatkoja. Vuoden alkupuolisko kului häneltä pääasiassa laajaan elokuvakiertueeseen, jolloin esitettiin SAK:n uutta elokuvaa »Vastusten kautta voittoon». Kurseille ja neuvottelupäiville on järjestäjä osallistunut luennoitsijana sekä opastustyön suorittajana. Myöskin ruotsinkielisillä alueilla on hän tehnyt sekä kertapuhe- että kurssityötä. Kaikkiaan on järjestäjä Christiansson ollut matkoilla maaseudulla 201 päivää sekä Helsingissä ja sen ympäristössä 11 päivää, pitäen tällä ajalla 318 puhetta, esitelmää tai luentoa, joista ruotsinkielisiä puheita 32. Uusia ammattiosastoja on järjestäjän mukana ollen perustettu viidelle paikkakunnalle.

Myöskin varsinaiset toimitsijat ovat toimistotyön ja »Palkkatyöläisen» toimittamisen ohella osallistuneet valistustyöhön tavallista runsaammin. Niinpä on puheenjohtaja *Edv. Huttunen* pitänyt lukuisia kertapuheita sekä osallistunut kursseille ja neuvottelupäiville monilla paikkakunnilla. Sihteeri *E. K. Louhikko* on tehnyt lukuisia lyhempiä elokuvaesitysmatkoja pitäen samalla puheita. Hän on osallistunut lähes kaikille SAK:n toimesta järjestetyille kursseille ja neuvottelupäiville. Kaikkiaan on Louhikko pitänyt 138 puhetta tai luentoa, matkapäivien lukumäärän ollessa 106. Toinen sihteeri *Olavi Tunturi* on tehnyt tilapäismatkoja kokouksiin ja juhlatilaisuuksiin eri puolilla maata. Elokuvaesitys- ja puhujamatkoja on tilapäisesti suorittanut vuoden ajalla monille paikkakunnille »Palkkatyöläisen» palveluksessa ollut *Unto Aalto*. Lisäksi ovat useiden liittojen toimitsijat ja yksityiset toverit avustaneet SAK:a suorittamalla tilapäismatkoja valistus- ja herätystyön suorittamiseksi.

3. Elokuva valistusvälineenä.

Kapeafilmi-elokuva on muodostunut SAK:issa hyvin tärkeäksi herätys- ja valistusvälineeksi. Vuosikaudet on sitä käytetty jatkuvalla menestyksellä, minkä vuoksi sitä kertomusvuonnakin tehostettiin. Jo syksyllä 1934 alettiin valmistaa kirjailija Heikki Välsälmen käsikirjoituksen perustalla kolmeosaista, Suomen oloihin soveltuva ammattiyhdistysliikkeen propagandaelokuvaa, jolle nimeksi annettiin »Vastusten kautta voittoon». Elokuvan filmauksen suoritti Y. Kallinen. Tämän ensimmäisen varsinaisen ammattiyhdistyselokuvan ensiesitys oli Helsingissä tammikuun 8. päivänä, jonka jälkeen sillä aloitettiin koko maata käsittävä kierros. Elokuva esittivät vuorotellen K. F. Christiansson, E. K. Louhikko ja U. Aalto, vuoden ajalla kaikkiaan 128 kertaa. »Vastusten kautta voittoon» elokuvan esittämisessä tapahtui kuitenkin keskeytyminen, sillä vaikka sen esittämiseen oli saatu asianomainen lupa, niin toukokuussa vaadittiin viranomaisten taholta se uudelleen sensuroitavaksi ja tällöin siitä poistettiin noin 40 metriä filmiä, muka yhteiskuntaa kiihoittavana. Aiheen viranomaisten hämmästyttävään menettelyyn antoi erään lappeenrantalaisen kansakoulunopettajan ilmianto, sillä tämä IKL:iin kuuluva opettaja paisutti filmin muutamista kohdista lapualaislehdissä jutun, joka sai viranomaiset poistamaan elokuvasta sellaista, jonka he itse olivat aikaisemmin hyväksyneet ja jota oli jo ehditty esittää yli 20.000 ihmiselle ilman, että minkäänlaista kiihtymystä oli ollut todettavissa. Sensuurin typistämää elokuvaa esitettiin sittemmin syystoimintakaudella vielä useilla paikkakunnilla, joskin sen sisältö kärsi tavattomasti siitä tehtyjen poistojen vuoksi.

Syksyllä 1934 saatiin Norjan Työväen Sivistysliitolta lahjaksi kopio siellä filmatusta kaksiosaisesta nuorisofilmistä. Tähän elokuvaan valmistettiin suomenkielinen teksti ja lyhennettiin oloihimme soveltuvaksi, jonka

jälkeen sitä esitettiin »Olen nuori»-nimisenä vuoden ajalla oman propaganda-filmin ohessa. »Olen nuori» samoin kuin »Vastusten kautta voittoon» sai kaikkialla myönteisen vastaanoton ja oli niillä suuri merkitys suoritetussa herätystyössä.

Näiden uusien elokuvien ohessa on vuoden ajalla esitetty SAK:n aikaisemmin hankkimia elokuvia sekä myöskin toisilta keskusliitoilta tilapäisesti lainattuja filmejä.

4. Neuvottelupäivät.

Kevätkauden kiertävästä elokuvapropagandasta johtui, että alkupuolella vuotta ei järjestetty ensinkään tavanmukaisia neuvottelupäiviä. Vastasyystoimintakaudella kiinnitettiin erityinen huomio aikaisempaan tapaan pidettyihin ammattiyhdistysväen neuvottelupäiviin, jolloin niitä järjestettiin kuudelle paikkakunnalle. Luennot käsittelivät ammattiyhdistysliikkeen päivänkysymyksiä.

Neuvottelupäiviä järjestettiin kertomusvuoden ajalla seuraaville paikkakunnille:

Jyväskylä 19—20/10, luennoitsijoina E. K. Louhikko ja J. E. Saveri.

Joutseno 23—25/11, luennoitsijoina A. Heinonen ja Hj. Lappalainen.

Vaasa 24—25/11, luennoitsijoina Edv. Huttunen ja K. F. Christiansson.

Hämeenlinna 30/11—2/12, luennoitsijoina Edv. Huttunen, K. K. Louhikko, U. Nurminen ja Pekka Railo.

Tampere 1—4/12, luennoitsijoina E. K. Louhikko, Edv. Huttunen, K. K. Louhikko, U. Nurminen ja T. Mansner.

Kemi 14—15/12, luennoitsijoina E. K. Louhikko ja A. Heinonen.

Osanottajamäärä vaihteli neuvottelupäivillä 40—130 henkilöön, ja suoritettiin niillä useimmiten laaja ja monipuolinen keskustelu paikallisen ammattiyhdistystoiminnan vilkastuttamisen keinoista. Useimmissa tapauksissa päättyivät neuvottelupäivät yleiseen ammattiyhdistysväen valistusjuhlaan.

5. Kurssitoiminta.

Paikallisia luento- ja toimitsijainkasvatuskursseja järjestettiin vuoden jälkipuoliskolla neljässä vientiteollisuuskeskuksessa, nimittäin Tolkkisissa (ruotsinkieliset), Vuoksenniskalla, Tainionkoskella ja Kuusankoskella. Kurssien ohjelmassa oli ammattiyhdistystiedon ohessa selvittelyjä maan vientiteollisuuden asemasta ja työläisten oloista, työehtosopimuksista sekä järjestötehtävistä. Työväen Sivistysliitto avusti kaikkia kursseja luennoitsijoillaan, samoin useat liitot antamalla toimitsijoitaan kursseille luennoimaan.

Kaikilla kursseilla oli sama ja yhtenäinen ohjelma, ja kestivät ne tavallisesti 6—8 päivään, päättyen yleiseen valistusjuhlaan. Osanottajamäärä oli keskimäärin korkeampi kuin aikaisemmillä kursseilla, vaihdellen 30—60 osanottajaan.

SAK:n toimesta pidettiin kursseja seuraavilla paikkakunnilla ja luennoivat niillä:

Tolkkinen 29/9—6/10, luennoitsijoina K. F. Christiansson, Hj. Lappalainen, Cay vSundström ja G. Andersson.

Vuoksenniska 6—13/10, luennoitsijoina E. K. Louhikko, Hj. Lappalainen, V. J. Kostiainen, E. A. Vuori, K. F. Christiansson ja U. Nurminen.

Tainionkoski 13—20/10, luennoitsijoina E. K. Louhikko, K. F. Christiansson, Hj. Lappalainen, E. A. Vuori ja U. Nurminen.

Kuusankoski 20—27/10, luennoitsijoina E. K. Louhikko, K. F. Christiansson, Hj. Lappalainen, V. Järvinen ja P. Railo.

Näiden edellä lueteltujen kurssien lisäksi järjestivät useat muut järjestöt kursseja, joihin SAK:n taholta annettiin apua tai osallistuttiin kustantamalla niille luennoitsijoita. Tämäntapaisia kursseja oli m.m.:

Helsingissä Ammatillisen Paikallisjärjestön ammattiyhdistysliikkeen naisten kurssit 22/9—5/10, joilla luennoivat Edv. Huttunen ja E. K. Louhikko.

Helsingissä 28/8 Liiketyöntekijäin liiton lomakurssit, joilla luennoi Edv. Huttunen.

Työväen Sivistysliiton kursseille Porissa 10—24/3 ja Savonlinnassa 4—18/11 osallistui ammattiyhdistystiedon luennoitsijana E. K. Louhikko.

Sos.-dem. Puolueen kursseille, jotka pidettiin Työväen Akatemiassa 11—23/8, osallistui SAK:n lähettämänä I. Mattila Helsingistä ja V. Valander Lohjalta, sekä luennoitsijana E. K. Louhikko.

6. Ammattiyhdistyskoulukurssit Työväen Akatemiassa.

SAK:n ensimmäinen varsinainen edustajakokous oikeutti Työvaliokunnan järjestämään jatkuvasti kesäisin ammattiyhdistyskoulukurssit, kuten vuosina 1932 ja 1933 oli järjestetty. Kertomusvuoden kursseja ryhdyttiin Työvaliokunnan toimesta valmistelemaan jo syksyllä 1934 ja päätettiin ne pitää Työväen Akatemian huoneustossa Kauniaisissa 28/8—21/9 välisenä aikana. Kurssien valmisteluissa ja käytännöllisessä hoidossa on Työväen Sivistysliitto avustanut Työvaliokuntaa. Kursseille osallistui liittojen ja SAK:n apurahoilla oppilaita 14 paikkakunnalta yhteensä 32. Ohjaajina toimivat sihteeri E. K. Louhikko ja Työväen Sivistysliiton opintosihteeri Arri Hautamäki, jälkimmäisen huolehtiessa varsinaisesti opiskelun ohjauksesta.

Kursseilla läpikäyty ohjelma voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin:

1) Ammattiyhdistystieto, opettajina Edv. Huttunen 12 luentotuntia, E. K. Louhikko 14 ja Br. Airola 2 eli yhteensä 28 luentotuntia.

2) Taloustiede ja nykytärkeitä taloudellisia kysymyksiä, P. Railo 10 luentoa ja Cay Sundström 2 l. Yhteensä 12 luentoa.

3) Työlainsäädäntö, opettajina Mikko Erich 9 luentoa ja E. Härmä 5 l. Yhteensä 14 luentoa.

4) Sosialismi, Arvi Hautamäki 7 luentoa.

5) Sosialitilasto, Leo Harmaja 4 luentoa ja tilastojen käyttö ammattiyhdistysliikkeessä, K. F. Christiansson 4 luentoa. Yhteensä 8 luentoa.

6) Oppinnollinen sivistystyö. Arvi Hautamäki 5 luentoa.

7) Käytännöllisiä aineita: T. I. Vuorenrinne puhetaidosta 6 t., E. K. Louhikko ammatillisten perusjärjestöjen tehtävistä 10 t., E. Kangas yhteislaulua 3 t. ja Arvi Hautamäki kirjanpitoa 16 tuntia. Yhteensä 41 t.

8) Edellämainittujen lisäksi oli seminaari-, keskustelu- ja harjoittelutunteja noin 25. Kaikkiaan oli opetusta 140 tuntia.

Osanottajien omatoiminen opiskelu. Kurssien osanottajat eivät olleet velvolliset ainoastaan seuraamaan luentojen ja harjoitustuntien muodossa annettua opetusta, vaan joutuivat he suorittamaan sangen runsaasti oma-toimistakin opiskelua.

Kirjeellinen valmistuskuvssi. Kurseilla annetun opetuksen perustana oli nytkin TSL:n kirjeopiston järjestämä ja hoitama valmistuskurssi. Kurssi sisälsi 2 opetuskirjettä taloustiedettä, 2 kirjettä ammattiyhdistystietoa ja 1 kirjeen työlainsäädäntöä. Tätä kirjeellistä ennakkokurssia suorittivat monet sellaiset toverit, joille ei myöhemmin avautunutkaan mahdollisuuksia saapua kursseille.

Seminaariharjoitukset. Osanottajille oli jo aikaisemmin ilmoitettu ne aiheet, joista seminaarialustukset oli pidettävä. Hyvin useat alustajat olivatkin jo ennen kursseille tuloaan koonneet aineistoa seminaarialustustaan varten. Seminaaritulaisuuksia järjestettiin 9 ja varattiin kullekin aikaa 2 tuntia. Seuraavat aiheet käsiteltiin: 1) Mikä on luonteenomaiselta kapitalistiselle järjestelmälle. 2) Ammattiyhdistysliikkeen synty. 3) Työpalkkakysymys. 4) Ammattiyhdistysliikkeen käsite ja tehtävät. 5) Suomen ammattiyhdistysliikkeen järjestömuotojen kehitysvaiheita. 6) Ammattiyhdistysliikkeen menettelytavoista. 7) Työsuhteitten, järjestäminen työehtosopimuksilla. 8) Sosialivakuutuskysymys. 9) Ammattiyhdistysliike ja sosialismi. Seminaaritulaisuudet järjestettiin siten, että kullekin alustajalle oli valittu 1 tai 2 vastaväittäjää ja alan luennoitsija oli asiantuntijana. Seminaariharjoitteluun osallistui kaikkiaan 20 henkilöä.

Niiden kurssilaisten, jotka eivät osallistuneet alustajana tai vastaväittäjänä seminaariharjoitteluun, tehtävänä oli kirjoittaa jostakin kurssin pääaineista harjoitusaine, joka asiallisen tarkastuksen lisäksi korjattiin myös kielellisesti.

Kurssien opinto-ohjaaja Arvi Hautamäki antoi ohjausta näiden tehtävien suorittamisessa.

Retkeily- ja toveriloiminta. Retkiä Helsinkiin tehtiin 2 kertaa. Käytiin katsomassa pääkaupungin nähtävyyksiä ja tutustumassa yhteiskunnalliseen huoltomuseoon sekä OTK:n toimipaikkoihin.

Kurssilaisten kesken vallitsi toveruus. Vaihtelua ja virkistystä saatiin joka viikko järjestetyillä illanvietoilla, väliaikoina toimeenpannuilla urheilukilpailuilla y.m.

Tälläkin kertaa olivat kurssien molemmat ohjaajat, Louhikko ja Hautamäki koko ajan kursseilla. Tällä välittömällä vuorovaikutuksella saatiin nytkin myös opetuksellisesti arvokkaita tuloksia.

SAK:n taholta kustartettiin kursseille seuraavat 5 osanottajaa: Harry Aalto ja Elina Siintola Helsingistä, Krkki Korhonen Kuopiosta, Aate Koski Kuopiosta ja Paavo Rantanen Jyväskylästä.

Vuoden 1935 kesäkurssien osanottajat :

Aalto, Harry, Helsinki, konepajatyöläinen, Rautatieläisten l. 24 vuotias.
 Aalto, Martta S., Helsinki, kiertäjä, Kutomateollisuustyöväen l. 24 v.
 Aaltonen, Väinö I., Helsinki, käsinlatoja, Kirjatyöntekijäin liitosta, 30 v.
 Ahti, Valfrid O., Turku, kirjaltaja, Kirjatyöntekijäin liitosta, 25 vuotias.
 Alanko, Kustaa A., Tampere, kadunlaskija, Rakennustyöläisten liitosta, 30 v.
 Björk, Iivari K., Helsinki, kondiittori, Elintarvetyöläisten l., 30 v.
 Eerikäinen, Esko J., Helsinki, varastomies, Rakennustyöl. l. 32 v.
 Forsberg, Ahti, Jyväskylä, rappari, Muurarien liitosta, 23 vuotias.
 Franttila, Iisakki L., Seinäjoki, työmies, Rautatieläisten l., 33 vuotias.
 Halonen, Yrjö U., Kuopio, latoja, Kirjatyöntekijäin l., 24 v.
 Happonen, Aarre A., Tainionkoski, sähkötyömies, Metallityöväen l., 25 v.
 Heliövirta, Johan, Jämsänkoski, paperityöläinen, Paperiteollis.työv. l.
 Hellsten, Yrjö M., Helsinki, autonkuljettaja, Työläisliitosta, 29 v.
 Hyvärinen, Br., Helsinki, kutomatyöläinen, Kutomateollisuustyöväen l.
 Järvinen, Valdemar, Helsinki, liiketyöntekijä, Liiketyöntekijäin l., 39 v.
 Kallio, Viljo A., Vaasa, varastoapulainen, Liiketyöntekijäin l., 30 v.
 Kettula, Rauha L., Helsinki, tarjoilijatar, Kunnantyöntekijäin l., 30 v.
 Korhonen, Erkki J., Kuopio, jalkinetyöläinen, Työläisliitosta, 30 v.
 Koski, Aate, Suojärvi, höyläri, Puutyöväen liitosta, 28 vuotias.
 Mansner, Toivo, Tampere, toimittaja, Sanomalehtimiesliitosta.
 Mattsson, Viljo A., Kotka, leipuri, Elintarvetyöläisten liitosta, 27 v.
 Mutikainen, Mauri, Viipuri, sorvaaja, Rautatieläisten liitosta, 23 vuotias.
 Rantanen, Paavo O., Jyväskylä, kirjapainoapulainen, Kirjatyöntek. l., 21 v.
 Ruohonen, Eino J., Helsinki, raitiovaununkuljettaja, Kunnantyöntek. l. 30 v.
 Saarinen, S. J., Vaasa, muurari, Muurarien liitosta, 31 vuotias.
 -Siintola, Elina, Helsinki, kutoja, Kutomatyöväen liitosta.

Sirén, Olga, Tampere, jalkinetyöläinen, Työläisliitosta.
 Sohiman, Arvo A., Suolahti, sekatyömies, Puutyöväen liitosta, 23 vuotias.
 Vakkinen, Anna-Iyiisa, Tampere, tehtaantyöntekijä, Työläisliitosta, 25 v.
 Vuorio, Heimo U., Viiala, lasityöläinen, Lasiteollisuustyöväen 1., 25 v.
 Väänänen, Heikki, Mikkeli, peltiseppä, Metallityöväen liitosta, 25 v.
 Vuolio, Paul, Viipuri, muurari, Muurarien liitosta.

7. Työnjuhlat.

Elokuun 4 p:nä vietettiin noin 60 paikkakunnalla ammattiyhdistysväen tavannukaisia työnjuhlia, joihin osallistui noin 50.000 henkilöä. Työnjuhlia varten toimitettiin SAK:n toimistosta järjestöjen käytettäväksi erilaista ohjelma-apua sekä välitettiin puhujia. Useilla seuduilla vaikeuttivat sateiset sääät juhlien onnistumusta, mutta Helsingissä, Tampereella ja Turussa onnistuivat ne erittäin hyvin, sillä näillä paikkakunnilla osallistui juhliin noin 4.000 osanottajaa. Asianomaisella luvalla myytiin työnjuhlissa ja ennen niitä SAK:n työnjuhlamerkkiä, josta saatu voitto käytettiin ammattiyhdistysliikkeen valistus- ja kasvatustyöhön. Palkkityöläinen ilmestyi työnjuhliksi erikoisena laajennettuna juhlanumerona.

8. Ammatillinen valistusviikko marraskuulla.

Kertomusvuoden ajalla kohosi ammatillisesti järjestyneiden lukumäärä jatkuvasti, mikä oli omiaan kehottamaan Keskusliittoa omalta kohdaltaan ponnistamaan niin jäsenluvun lisäämiseksi kuin jäsenyyteen liittyneiden pysyttämiseksi järjestöissä. Tässä tarkoituksessa ryhdyttiin jo heinä—elokuulla valmistamaan marraskuun alussa vietettävää valistusviikkoa hankkimalla useammanlaatuista ohjelma-apua kokouksien ja valistusjuhlien järjestäjille sekä valmistamalla lentolehtisiä, plakaatteja ja seinätauluja.

SAK:n toimesta laadittiin valistusviikolla levitettäväksi 8-sivuinen, kahdella värillä painettu, kuvitettu lentolehtinen »Miksi olet niin paljoa vailla», jota painettiin 25.000 kpl. ja levitettiin perusjärjestöjen ja liittojen välityksellä eri puolille maata. Erikoisientolehtisiä valmistivat Metallityöväen, Kirjatyöntekijäin, Puutyöväen, Rakennustyöläisten ja Liiketyöntekijäin liitot. Näiden lisäksi levitettiin SAK:n aikaisemmin valmistamia lentolehtisiä, joten kaikkiaan levitettiin marraskuun ajalla noin 75.000 lentolehtistä sekä lisäksi 27.000 kpl. Palkkityöläisen valistusviikkonumeroa.

Valistusviikon tunnetuksi tekemiseksi levitettiin entiseen tapaan suurta seinäplakaattia (jäsenkirjaa ojentava käsi) sekä erityistä seinätaulua, jossa kuvasarjan ja numeroiden avulla selvitettiin työläisten palkka- ja toimeentulotasoa Suomessa ja muissa maissa. Ohjelma-apuna lähetettiin juhliin kirjoitettu tervehdyspuhe, joukkolausuntarunoja y.m.

Juhlia ja kokouksia järjestettiin valistusviikon ajalla noin 200, joihin osallistui suurempi määrä työläisiä kuin aikaisemmin. Yleisesti antoivat juhlat ja kokoukset marraskuun alussa voimakkaan sysäyksen ammattiyhdistysliikkeen edistymiselle.

9. »Palkkatyöläinen».

Ammattiyhdistysväen yhteinen äänenkannattaja »Palkkatyöläinen» on ilmestynyt kertomusvuoden ajalla 52 numerona, joista kolme yhdistettyä kaksoisnumeroa. Lehden saama kannatus on jatkuvasti lisääntynyt, mitä todistaa tilaajamäärän huomattava nousu. Kun lehden painos vuoden alussa oli noin 17.000 kpl. viikossa, kohosi se kertomusvuoden päättyessä 23.000 kappaleeseen. Vuoden ajalla perustettu Kuljetustyöntekijäin liitto päätti myöskin ottaa Palkkatyöläisen liiton äänenkannattajaksi, joten vuoden päättyessä SAK:oon yhtyneistä 17 liitosta oli 13 omaksunut »Palkkatyöläisen» äänenkannattajakseen.

Lehden sisällössä on lukijoille pyritty entistä enemmän tehostamaan ammattiyhdistysliikkeen välttämättömyyttä, joskin lehteä on myöskin teknillisesti kehitetty ammattiyhdistystiedon levittäjänä palkkatyöläisten keskuuteen. Kuvitukseen on huomiota kiinnitetty, kuin myöskin siihen, että heikossa asemassa olevia liittoja on pidetty etualalla. Kaksivärisiä erikoisnumeroita on vuoden ajalla julkaistu 5, nimittäin vappuna, juhanuksena, työnjuhlissa, valistusviikolla ja jouluna. Vuoden ajalla keräytyi lehdestä sivuja 424 ja on se edelleen painettu Kansanvallan kirjapainossa Helsingissä.

»Palkkatyöläisen» taloudellinen kannattavuus on jatkuvasti osoittanut kehitystä parempaan suuntaan, sillä ilmoitustulot olivat nyt suuremmat kuin edellisellä vuonna, joten lehden tuottama tappio entisestään pieneni. Vastaavana toimittajana on edelleen ollut puheenjohtaja Edv. Huttunen ja varsinaisena toimittajana sihteeri B. K. Louhikko.

10. Liittojen lehdet.

Kirjatyöntekijäin liitto on edelleen julkaissut kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvää »Kirjatyö»-nimistä lehteä, jota lähetettiin vapaasti liiton jäsenille. Lehden painosmäärä on ollut keskimäärin 4.000 kpl. numeroa kohti.

Liiketyöntekijäin hiton äänenkannattaja »Liiketyöläinen» on ilmestynyt kerran kuukaudessa. Lehden levikki on ollut keskimäärin 2.700—2.800 kpl. numeroa kohti. Lehti on lähetetty vapaasti kaikille liiton jäsenille, tilaushinnan ollessa yhdistettynä jäsenmaksuun.

Merimiehen ja L ämmittäjäin Unioni on julkaissut suomen- ja ruotsinkielisenä »Merimies»-lehteä. Lehden painosmäärä on ollut keskimäärin 1.000 kpl. ja on se jaettu vapaasti Unionin jäsenille.

11. Kustannustoiminta.

Vuoden lopulla ilmestyi SAK:n kustannuksella päätoimittaja E. A. Vuoren kirjoittama »Taistelu työpalkasta»-niminen, 112 sivuinen teos, jota myytiin 10 ja 15 markan hintaan. Kirja oli tarkoitettu selvittämään työpalkkaa ja sen luonnetta, sekä myöskin ammattiyhdistysliikkeen pyrkiä palkkojen kohottamiseksi ja niiden varmentamista työehtosopimusten kautta. Jo ennakotilauksista päättäen saattoi odottaa kirjalle hyvää menekkiä, joka toteutuikin.

Kiinnittääkseen huomiota työlainsäädäntöön ja sen opiskeluun ammattiyhdistysväen keskuudessa, kustannettiin SAK:n toimesta Työväen Sivistysliiton opinto-ohjaaja Arvi Hautamäen laatima perusteellinen opintosuunnitelma työlainsäädännön opiskelusta. Kirjasta jaettiin vapaasti perusjärjestöille ja ammattiyhdistysten opintokerhoille. Muita kirjoja ei kertomusvuoden ajalla kustannettu, vaan kohdistettiin huomio aikaisemmin hankittujen kirjojen levittämiseen.

12. Opintokerhotyö ammattiyhdistysväen keskuudessa.

Työväen Sivistysliiton myötävaikutuksella on opintokerhotyö ammattiyhdistysväen keskuudessa jatkuvasti lisääntynyt. Uusia opintokerhoja perustettiin vuoden ajalla 11, kohoten ammatillisten järjestöjen keskuudessa toimivien opintokerhojen lukumäärä vuoden lopussa 39:ään ja opiskelijain lukumäärä 550.

Opiskelutyön tehostamiseksi ja suuremman huomion kiinnittämiseksi itseopiskelutyöhön yleensä, järjestettiin Työväen Sivistysliiton toimesta Helsingissä marraskuun 21 p:nä Työväen Sivistysliiton ja ammattiyhdistysliikkeen toimitsijain yhteinen kokous, jossa keskusteltiin esityksistä useampien alustusten pohjalla. Niinpä hyväksyttiin paikallisten ammatillisten järjestöjen toimintaohjeksi opiskehitoimintaa varten seuraava päätöslauselma:

1) Ammattiyhdistysliikkeen jäsenistön kasvattamiseksi tietoiseksi liikkeen tehtävistä ja merkityksestä sekä toimihenkilöiden kouluttamiseksi on sekä ammatillisten paikallisyjärjestöjen että osastojen yhteyteen perustettava opintokerhoja. Näille kerhoille on paikallisten järjestöjen, myönnettävä riittävästi varoja tarpeellisten kirjojen ja muiden opiskeluvälineiden hankkimista, kirjeellisten kurssien käyttämistä ja opinto-ohjaajien kouluttamista varten.

2) Opintokerhotyön ohessa ja erittäinkin siellä missä ei kerhoja toimi olisi järjestöjen kehoitettava nuoria toimihenkilöitä ja niiksi ajateltuja ryhtymään opiskelemaan tarpeellisia tietoja ja taitoja TSL:n kirjeellisten kurssien avulla. Erikoisesti olisi hyväksikäytettävä TSL:n kirjeopiston

järjestötehtävien ja ammattiosastojen kirjanpidon kurssuja. Järjestöjen olisi myönnettävä tarkoitukseen riittävästi apurahoja.

3) Ammatillisten paikallisjärjestöjen (ja ehkä myös suurempien osastojen) jollekin toimihenkilölle olisi jätettävä erikoistehtäväksi huolehtia ammattiyhdistysväen opintotyöstä. Vielä parempi, jos paikallisjärjestöt valitsevat erikoisen opintosihteerin paikallisjärjestön opintokerhoa ohjaamaan ja samalla huolehtimaan osastojenkin kerhojen toiminnasta. Näiden opintosihteerien osoitteet on ilmoitettava TSL:lle ja on liitto heidän kanssaan kiinteässä neuvontayhteydessä.

4) Ammatillisten paikallisjärjestöjen ja osastojen sekä näiden opintokerhojen on liityttävä työväen sivistystoimikuntaan.

Tämän päätöksen pohjalla onkin eräiden ammatillisten paikallisjärjestöjen keskuudessa asetettu erityisiä opintojaostoja ja opinto-ohjaajia opastamaan ammattiosastojen opintokerhotyötä. - Työväen Sivistysliiton taholta edistettiin opiskelutyön levittämistä ammattiyhdistysväen piiriin kustantamalla SAK:n sihteeri E. K. Louhikon laatima 16-sivuinen kirjanen »Mitä ammattiyhdistysväen olisi opiskeltava», jota on vapaasti jaettu ammatillisille järjestöille.

Useat liitot ovat monin tavoin pyrkineet tehostamaan jäsentensä opiskelutyötä. Tässä tarkoituksessa on m.m. Metallityöväen liitto julistanut osastojensa haettavaksi 10 apurahaa, joilla kustannetaan jäsenten haluamia kirjekursseja Työväen Sivistysliitolta. Yksityisten toimitsijain, m.m. rahastonhoitajien opiskelua ovat myöskin eräät liitot avustuksillaan helpottaneet.

XII. Erilaisia lausuntoja.

Ammattiyhdistysten Keskusliitto on kertomusvuonnakin antanut pyydettyjä lausuntoja kysymyksistä, joista lain tai vakiintuneen tavan mukaan on hankittava ammatillisten järjestöjen lausunto.

Sosiaaliministeriölle on leipomoliikkeiden anomien poikkeusoikeusanomusten johdosta annettu kaikkiaan 33 lausuntoa, joista 30 kokonaan kielteisiä ja 3 osittain myönteistä.

Ammattiyhdistysten Keskusliitto on Sosialiministeriön pyynnöstä antanut myös lausuntonsa Oulun ammattientarkastuspiirin työläistarkastajan tointa hakeneiden henkilöiden sopivaisuudesta mainittuun toimeen. Samoin on annettu lausunnot Helsingin, Lahden, Puumalan ja Ilomantsin kunnallisten ammattientarkastajani tointen hakijoista.

Lausunto työnvälitystoiminnan uudistamista tarkoittavasta lakiesityksestä.

Valtioneuvoston asettama komitea oli kevään kuluessa valmistuttanut laajan ehdotuksen työnvälitystoiminnan uudistamiseksi sekä ehdotuksen uudeksi laiksi työnvälityksestä ja siihen liittyväksi toimeenpanoasetukseksi. Näistä ehdotuksista pyysi sosialiministeriö SAK:n lausuntoa. Katsoen Työvaliokunnan lausunnossaan esittämiin periaatteellisiin ja käytännöllisiin uudistusvaatimuksiin, julkaistaan lausunto seuraavassa kokonaisuudessaan:

»Sosialiministeriö on pyytänyt Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton lausuntoa työnvälityskomitean valmistamista ehdotuksista uudeksi työnvälityslaiksi ja sen toimeenpanoasetukseksi. Tämän johdosta saa Ammattiyhdistysten Keskusliitto kunnioittaen esittää seuraavaa:

Komitea on todennut nykyisessä työnvälitysjärjestelmässä joukon epäkohtia, jotka ovat estäneet työnvälityksen tarkoituksenmukaista kehitystä. Tässä yhteydessä ei ole syytä komitean esittämien epäkohtien yksityiskohtaiseen luottelointiin, mainittakoon vain, että epäkohdat todella ovat olemassa, joten lainsäädännön uudistaminen työnvälitystoiminnan kehittämiseksi on erittäin tärkeää. Seuraavassa esitämme ne kohdat, joissa Ammattiyhdistysten Keskusliitto toivoo toisenlaista järjestelyä kuin mitä komitea ehdottaa.

Nyt voimassa olevan lain mukaan voi maaherra tai maistraatti myöntää, toimiluvan työnvälitykseen myöskin yhdistykselle, joka voi välittää työpaikkoja yhdistykseen kuulumattomillekin. Lainsäätäjän tarkoitus kaiken todennäköisyyden mukaan on ollut, että yhdistykselle voidaan työnvälitystoimilupia antaa vain visseille erikoisaloille, joihin kunnallisella työnvälityksellä ei katsottu silloin olleen riittävää asiantuntemusta. Mutta käytännössä, varsinkin viime vuosina, on työnvälitystoimilupia myönnetty melkein pä minkälaiselle yhdistykselle tahansa ja käsittämään kaikkia aloja. Täten on erinäisten yhdistysten työnvälitys muodostunut kilpailevaksi toiminnaksi kunnallisen työnvälityksen kanssa. Asiaa ei suinkaan paranna se, että toimiluvan saanut yhdistys ei saa kantaa maksua työnvälityksestä niiltä työnhakijoilta, jotka eivät kuulu yhdistykseen, jolla työnvälitystoimilupa on. Käytännössä nimittäin työnhakijan, jos hän aikoo työtä saada, on liitettävä yhdistykseen. Esim. Helsingissä eräs yhdistys, jolla — ihmeellistä kyllä — on työnvälitystoimilupa, antaa työnhakijalle kaksi kaavaketta, joista toisessa tiedustetaan työnhakijan ikä, ammatti y.m. työnvälitykselle tarpeelliset tiedot, ja toinen kaavake on yhdistyksen jäseneksi ilmoittautumiskaavake. Jos työnhakija täyttää vain sen kaavakkeen, joka on tarpeen työnvälitykseen, voi hän olla aivan varma siitä, ettei hän saa työtä. Tarjolla olevat työpaikat jaetaan vain niiden kesken, jotka kuuluvat yhdistykseen tai ilmoittavat siihen liittyvänsä. Täten muodostuu työnvälitys vain jäsenten hankinnaksi yhdistykseen. Kun yhdistys voi olla poliittinen järjestö, niin muodostuu työnvälityskin poliittiseksi toiminnaksi, joka suinkaan ei liene ollut lainsäätäjän enempää, kuin toimiluvan myöntäjänkään tarkoitus.

Komitea mietintönsä perusteluissa osoittaa, että työnvälityksen tarkoituksena on myöskin työttömyyden ennakolta ehkäiseminen. Työnvälitystoimistojen tilastonumerot ovat viranomaisille ohjeena työttömyyden torjumistoimenpiteitä suunniteltaessa. Tässä kohdassa yhdyimme komitean

käsitykseen. Mutta jos työnvälitystoimilupia annetaan yhdistyksille, ei ole mahdollista saada luotettavaa tilastoa. Sen sijaan kun työnvälitys on ainoastaan kunnallisen työnvälitystoimiston hoidettavana, tulee tilasto-toiminta paremmin keskitetyksi ja numerot todellisuutta vastaaviksi.

Sitäpaitsi on kunnallisen työnvälityksen tehostamiseksi tärkeää, että työnvälitys saa työnantajain niinkuin työntekijäinkin luottamuksen, jota komiteakin voimakkaasti korostaa. Mutta kun työnvälityslupia annetaan yhdistyksille, muodostuu niiden toiminta kilpailuksi kunnallisen työnvälityksen kanssa, joka on omiaan heikentämään kunnallisen työnvälityksen tehoa ja arvovaltaa.

Valitettavasti työnvälityskomitea ei näytä kiinnittäneen näihin seikkoihin lainkaan huomiota, vaan ehdottaa tässä kohden järjestelmän säilyttämistä nykyisellään, lukuunottamatta sitä, että toimiluvan myöntäisi sosialiministeriö. Mutta jos komitean ehdotus tässä kohden tulee laiksi, jäävät kyseessäolevat epäkohdat jatkumaan ja varmaan suuresti haittaamaan kunnallisen työnvälityksen kehitystä. Ammattiyhdistysten Keskusliitto odottaa, että työnvälitysoikeutta ei sallita kennellekään muille kuin kunnallisille työnvälitystoimistoille.

Niinikään ehdottaa työnvälityskomitea jätettäväksi nykyiset säännökset voimaan työvoiman välityksestä työriitojen alaisiin töihin. Työnvälittäjän on vain ilmoitettava työriidan olemassaolosta työnhakijalle. Tällainen säännös ei kuitenkaan turvaa työnvälitystoimistolle sitä puolueettomuutta, jota komitea aivan oikein korostaa, vaan päinvastoin antaa erinomaiset edellytykset työnvälitystoimiston johdolle puolueellisuuteen. Työnvälitystoimisto voi osoittaa puolueettomuutta vain siten, ettei se lainkaan välitä työnhakijoita työriidan alaisiin töihin. Kenellä on harrastusta osallistua työriidan alaiseen työhön, hän saa siihen mahdollisuuden ilman työnvälitystoimiston apuakin, sillä tällaiset työpaikat tulevat sanomalehtien y.m. tiedonantojen avulla yleisesti tunnetuksi. Jos työnvälitystoimistoille annetaan oikeus työvoiman välitykseen riindanalaisiin töihin, niin jää kokonaan välittäjänä toimivan virkailijan mielivallasta riippuvaksi, miten hän työnhakijalle asian esittää. Ja kokemus on osoittanut, ettei se läheskään kaikissa tapauksissa ole ollut puolueetonta. Kun komitean ehdotuksen mukaan voitaisiin rangaista työntekijää, ellei hän ota vastaan vaikkapa lakonalaista työtä, saattaa useassa tapauksessa muodostua hyvinkin suuria riitoja työläisten ja toimiston välille, aiheuttaen siten vaikeuksia työnvälityksen teholle.

Komitea toteaa, että työnvälityksen asiakaspiirissä on sellaista työvoimaa, joka siihen asiallisesti ei lainkaan kuulu, kuten »työtä vierovat», »työkyvyttömät» ja muu heikompi aines, joka pyrkii vain hätäaputöihin tai osalliseksi muista yhteiskunnan huoltoeduista. Tässä suhteessa esittää komitea jyrkkiä toimenpiteitä. Tällaiset henkilöt olisi jätettävä kunnallisen köyhäinhoidon asiakkaisiksi. Jos kuntiin järjestetään erikoinen huoltolautakunta, saisi tämä elin ensisijassa hoidettavakseen ne asiakkaat, jotka täten poistetaan työnvälityksen toimipiiristä.

Mitä ensiksi tulee vanhuuden takia tai muuten työkykynsä menettäneihin, niin heillä ei tietysti ole työnsaamiseen edellytyksiä työnvälitystoimistosta yksityistyönantajien töihin. Näinmuodoin saattaa ajatella, että heidän työnvälityksensä järjestetään erikoishuoltolautakunnan välityksellä. Sensijaan »työtä vierovat»-käsite on jo perin epämääräinen. Kuka on »työtä vierova». Komitea perusteluissaan mainitsee joukon nimityksiä, kuten esim. »pahantapainen» ja »kulkuri». Nämä »työtä vierovat», »pahantapaiset», »kulkurit» olisi käsiteltävä »irtolaisina», joten heitä ei olisi pidettävä työnvälitystoimiston asiakkaina.

Tahtomatta kieltää sitä, että tällaiset henkilöt, joita komitea tarkoittaa, eivät suinkaan ole eduksi työnvälitystoimiston kehitykselle, saattaa kuitenkin asettaa kyseenalaiseksi, onko sellainen seulominen, jota komitea ehdottaa, käytännössä mahdollista. Työnvälitystoimiston johto, samoin kuin huoltolautakuntakin, joka komitean ehdotuksen mukaan olisi oleva se asiantuntijavirasto, jonka lausuntoon kunkin työnhakijan kunnollisuuden arvioiminen perustuu, saattavat hyvinkin suuresti erehtyä, vaikkapa he koettaisivatkin menetellä tunnollisesti. Sitäpaitsi, jos työnvälitystoimiston johtajat ja virkailijat saavat tällaisen oikeuden laissa, voivat heidän henkilökohtaiset poliittiset harrastuksensa päästä vaikuttamaan niin, että työnhakijalle saattaa koitua hyvinkin suuria ikävyöksiä aiheuttomasti. Esim. »työtä vierova». Miten voi joku virkamies määritellä, kuka on »työtä vierova». Riittääkö jonkun työnantajan todistus, jossa työntekijä leimataan laiskaksi, hänen tarvitsematta todellisuudessa sellainen olla. Jos komitean ehdotus tulee tässä kohden hyväksytyksi, niin »irtolaisten» lukumäärä saattaa suurestikin kohota, sillä tähän seuraan voi joutua työnhakijoita, jotka asiallisesti siihen eivät kuulu. — Ammattiyhdistysten Keskusliitto ei katso voivansa puolustaa ehdotettua järjestelmää.

Nyt voimassaolevan lain mukaan harjoittavat merimieshuoneet laajaa työnvälitystä merimiesammattiin. Tämä työnvälitys poikkeaa muusta työnvälityksestä erikoisesti siinä, että työntekijä joutuu jatkuvasti suorittamaan korvausta työnvälityksestä. Merimieshuone perii työntekijän palkasta yhden sadasosan jatkuvasti niin kauan kuin työ kestää, vaikkapa se jatkuisi elinkauden. Täten merimiehen palkka on jatkuvasti yhtä sadannesta pienempi kuin mitä työsopimus edellyttää. Kun tämä vanhentunut järjestelmä on aiheuttanut oikeutettua tyytymättömyyttä merimiesammattissa olevien keskuudessa, olisi syytä ryhtyä nopeasti lainsäädännön muuttamiseksi siten, että tällainen epäkohta poistuisi.

Komitea ei ole kiinnittänyt lainkaan huomiota henkisen työn tekijöiden työnvälitykseen. Tunnettua on, että liikealan ja henkisen työn tekijäin työttömyys on viime aikoina ollut varsin suuri. Työnvälitystoimistot eivät ole tällä alalla voineet tehdä mitään. Tosin eräiden kaupunkien työnvälitystoimistoissa on liikeapulaissa ja konttoristeilla erikoisosasto, joka on pyrkinyt välittämään työtä näiden alojen työttömille, mutta varsin pienin tuloksin. Kun liike- ja henkisen työn tekijäin ryhmä perustuu moniin ammatteihin, olisi työnvälitys järjestettävä näiden erikoisolosuhteiden mukaan. Tämän vuoksi ja jotta työnantajain samoin kuin työntekijäinkin luottamus kunnalliseen työnvälitykseen näilläkin aloilla parani, olisi liikealan ja henkisen työn tekijöille järjestettävä kaikkiin suurempiin keskuksiin erikoisosasto näiden alojen erikoisolot huomioonottaen. Tässäkin yhteydessä on syytä korostaa, että kunnallisen työnvälityksen tarkoituksenmukainen kehitys ehdottomasti edellyttää, ettei millään yhdistyksillä ole oikeutta työnvälitykseen.»

Edellä esitetyt huomautukset ovat n.s. periaatteellisia näkökohtia, joihin olisi kiinnitettävä" tarpeellista huomiota. Seuraavassa käsittelemme komitean ehdotusta yksityiskohtaisemmin siinä järjestyksessä kuin ne esiintyvät komitean esittämässä lakiesityksessä.

1 §. Tässä §:ssä olisi otettava huomioon yleisperusteluissa esittämämme näkökohdat, ettei työnvälitysoikeutta sallittaisi kenellekään muille kuin kunnalle.

5 §. Merimiesten työnvälitykseen nähden niinikään viittaamme yleisperusteluissa esittämäämme ehdotukseen, jonka mukaan merimieshuoneille ei olisi annettava oikeutta työnvälitykseen. Tämän vuoksi §:n 2 momentti olisi tarpeettomana poistettava.

Tämän §:n viimeisessä momentissa edellytetään, että sosialiministeriö voi määrätä työnvälitystoimistoon järjestettäväksi eri osastoja erikoistyönvälitystä varten. Tämä ei kuitenkaan anna varmuutta siitä, että liikealan ja henkisen työn työntekijöitä varten tulisi erikoisosasto perustetuksi, joten ehdotamme, että suuremmissa kaupungeissa olisi ehdottomasti oltava erikoisosasto liikealan ja henkisen työn työntekijöitä varten. Tämän vuoksi olisi tähän lisättävä momentti samansisältöisenä kuin nuorisotyönvälitystä koskeva kohta.

7 §. Komitea ehdottaa, että työnvälitystoimiston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta tulisi sosialiministeriön tehtäväksi, jota vastoin se nykyisessä laissa on kunnanvaltuuston asia. Saattaa asettaa kyseenalaiseksi ehdotetun muutoksen tarkoituksenmukaisuuden. Kunnanvaltuustolla voi olla suurempi tuntemus valittavasta kuin sosialiministeriöllä. Sitäpaitsi, kun johtokunnan jäsenet ovat kunnanvaltuuston valitsevia, mutta puheenjohtajat sosialiministeriön valitsevia, saattaa se synnyttää ristiriitoja, jotka eivät edistä työnvälitystoiminnan kehitystä. Tuntuisi johdonmukaisemmalta, että puheenjohtajien niinkuin jäsentenkin valitsemisoikeus jäisi kunnanvaltuustolle kuten nykyisessäkin laissa. Sosialiministeriöllä on keinoja, joita käyttämällä sillä on mahdollisuus tehokkaastikin kontrolloida ja vaikuttaa työnvälitystoimistojen toimintaan. Esim. se, että työnvälitystoimiston johtajan vaalin vahvistaa sosialiministeriö, kuten komitea ehdottaa.

Nykyisessä laissa on määräys, että kunnanvaltuuston on pyydettävä työnvälitystoimistojen johtokuntien jäsenistä, sikäli kun on kysymys työntekijäin edustajista, työntekijäin järjestön lausuntoa. Tämän määräyksen ehdottaa komitea poistettavaksi. Komitean mietinnöstä ei käy selville, miten työntekijäin edustus johtokunnassa olisi turvattu, ellei mikään järjestö saa asettaa ehdokkaita, kuten nykyinen laki edellyttää. Ammattiyhdistysten Keskusliitto pitää erittäin tärkeänä, että työväenjärjestö saa esittää ehdokkaansa, jotka kunnanvaltuusto valitsee. Tämän kautta voidaan vahvistaa työväen luottamusta työnvälitystoimistoihin.

11 §. Tässä §:ssä määritellään työnvälitystoimistojen asiakkaat. Yleisperusteluissa esittämämme näkökohtien nojalla ehdotamme, että tämän §:n toinen momentti poistetaan, koska, jos komitean ehdottama järjestelmä otetaan käyttöön, saattaa se aiheuttaa hyvinkin mielivaltaista työntekijäin seulomista, josta kunnollisetkin työntekijät joutuvat kärsimään.

Tämän §:n kolmannessa momentissa on rangaistusmääräykset työnhakijoille, jotka kieltäytyvät vastaanottamasta työnvälitystoimiston tarjoamaa työtä. Jos esim. toimisto määrää työnhakijan sellaiseen työhön, jota työnhakija ei katso voivansa suorittaa tai maksetaan työstä perin huonoa palkkaa, on työntekijän otettava työpaikka vastaan, ellei halua tulla erotetuksi työnvälityksen asiakaspiiristä. Kohtuullisen palkan määrittely on varsin suhteellinen käsite, joten työnvälittäjä voi tulkita sen mielensä mukaan. Kun emme pidä rikoksena sitä, että työnhakija ei ota vastaan tarjottua työpaikkaa ellei se hänelle sovi, ehdotamme tätä koskevan kohdan ehdotuksesta poistettavaksi.

12 §. Yleisperusteluissa esittämämme näkökohtien mukaan ehdotamme, että tämä § saisi sellaisen sanamuodon, joka kieltää työnvälitystoimistoja lähettämästä työväkeä lakon tai sulun alaisille työpaikoille.

17, 18 ja 19 §§. Jos työnvälitystoiminta jää yksinomaan kuntien työnvälitystoimistojen asiaksi, kuten yleisperusteluissa olemme ehdottaneet, ovat nämä §§:t tarpeettomia, joten ne olisi poistettava.

Asetusehdotuksessa työnvälityslain toimeenpanosta olisi otettava huomioon ne muutosehdotukset, joita edellä olemme esittäneet lakiteks-

tiin. Sen lisäksi olisi komitean ehdotuksen 9 §:ään otettava määräys, että työttömyyskassan jäsen on oikeutettu saamaan todistuksen työttömyydestään *maksutta*. Eräät työnvälitystoimistot nimittäin ovat vaatineet, että tällaiset todistuskaavakkeet on kassojen itsensä kustannettava. Tämä kuitenkin on osoittautunut epäkäytännölliseksi. Sitäpaitsi todistusten yhdenmukaisuudenkin vuoksi olisi tärkeätä, että todistuskaavakkeet ovat sosialiministeriön vahvistamia.

Toivoen, että sosialiministeriö, valmistaessaan esitystä työnvälityslain ja sen toimeenpanoasetuksen uudistamiseksi, ottaisi huomioon edellä esitetyt näkökohdat.

Esitys valtioneuvostolle puolustuslaitoksen kertausharjoituksiin kutsutuille suoritettavasta korvauksesta.

Valtion pienipalkkaisen väen keskuudessa herätti keväällä suurta tyytymättömyyttä valtioneuvoston päätös muuttaa aikaisempaa suhtautumistaan valtion työläisille ja virkailijoille suoritettavaan korvaukseen näiden osallistuessa puolustuslaitoksen kertausharjoituksiin. Tämän vuoksi päättikin työvaliokunta kääntyä kirjelmällä valtioneuvoston puoleen ja anoa, että kertausharjoituksiin kutsutuille valtion työläisille ja virkailijoille myönnettäisiin 2/3 siitä palkasta, minkä he kertausharjoitusten ajalla olisivat ansainneet tavallisessa toimeensa. Valtioneuvostolle osoitettu kirjelmä oli seuraavansisältöinen:

Valtioneuvoston v. 1927 tekemä päätös edellytti, että valtion työläiset ja ylimääräiset virkailijat, jotka joutuvat n.s. kertausharjoituksiin, saavat näin menetetystä työajasta korvauksena 2/3 valtion työssä tai toimeensa ansaitsemastaan palkasta. Mutta nyt on valtioneuvosto kumonnut tämän päätöksensä, ja kun mitään uusia säännöksiä, joiden perusteella korvaus suoritettaisiin, ei liene annettu, jäävät tänä vuonna kertausharjoituksiin kutsutut ilman minkäänlaista korvausta, lukuunottamatta ehkä kaikkein heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevien perheiden mahdollista avustusta, jonka maaherrat ovat oikeutettuja myöntämään, mutta joka avustus on niin pieni, ettei se mitenkään riitä turvaamaan toimeentulomahdollisuutta kertausharjoituksissa olevien perheille.

Jos kertausharjoituksiin kutsutut jäävät vaille asianmukaista korvausta kertausharjoituksissaoloajalta, niin aiheuttaa se vähävaraisille työläisille ja virkailijoille suuria taloudellisia vaikeuksia, sillä sellaisia säästöjä, joiden avulla olisi mahdollisuus talous järjestää, ei monella ole. Näin muodoin jää varsinkin perheen toimeentulo erittäin puutteelliseksi, perheenhuoltajan ollessa kertausharjoituksissa.

Useat yksityiset työnantajat ovat päättäneet helpottaa kertausharjoituksiin kutsuttujen taloudellista asemaa suorittamalla tältäkin ajalta palkan joko osaksi tai kokonaan. Mutta jos valtion työläiset ja ylimääräiset virkailijat nyt jäävät ilman korvausta, niin on se omiaan edistämään kielteistä käsitystä myös yksityistyönantajain keskuudessa. Näin jäävät yhä harvalukuisemmiksi ne työnantajat, jotka suorittavat palkan näin menetetystä työajasta. Olisi erittäin tärkeätä, että valtio olisi esimerkin osoittajana yksityistyönantajille, että nekin suorittaisivat palkan kertausharjoituksiin kutsutuille. Mutta valitettavasti valtio on nyt siirtynyt tässä kysymyksessä niiden työnantajien seuraan, joilla ei suinkaan ole harrastusta työväen taloudellisen aseman turvaamiseen.

Kun uskomme, että edellä esitetty kysymys on vielä järjestettävissä oikealla tavalla, niin rohkenee Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto kiinnittää valtioneuvoston huomiota asiaan ja kunnioittaen ehdottaa, että valtioneuvosto määräisi suoritettavaksi kertausharjoituksiin kutsutuille valtion työssä tai toimessa oleville korvauksena kertausharjoituksissa menetetystä työajasta vähintään 2/3 siitä, minkä he olisivat ansainneet tavallisessa toimessaan.

Työvaliokunnan kirjelmä aiheuttikin sen, että asia joutui uudelleen valtioneuvostossa käsiteltäväksi ja saivat niin työläiset kuin virkailijatkin anottun 2/3 palkan ajalta, joka heiltä oli kulunut kertausharjoituksiin.

Suomen Työläisliitto.

Liitossa oli vuoden päättyessä 60 osastoa ja niissä yhteensä 3.071 jäsentä jakautuen eri työaloille seuraavasti: vaatetustyöläisiä 19 osastossa 898 jäsentä, nahka- ja jalkineityöläisiä 15 osastossa 946 jäsentä, kuljetustyöläisiä 18 osastossa 1.093 jäsentä ja muiden alojen työläisiä 7 osastossa 134 jäsentä.

Palkkaliikkeet.

Viipurin vaatetustyöntekijäin osaston toimesta irtisanottiin voimassa ollut varastovaatturin työtä Viipurissa koskeva työehtosopimus ja ehdotuksessa uudeksi sopimukseksi esitettiin palkkoja korotettavaksi. Työnantajat eivät kuitenkaan suostuneet palkkojen korotuksiin, jonka vuoksi k.o. liikkeet julistettiin lakkotilaan. Lakon kestänyt kolmisen viikkoa saatiin sopimus aikaan, vaikkakin työntekijäin oli luovuttava suureksi osaksi vaatimuksistaan.

Viipurin kappatyöliikkeenharjoittajat irtisanoivat työehtosopimukset tarkoituksella alentaa työpalkkoja. Työntekijäin puolelta kuitenkin ryhdyttiin päättävästi torjumaan palkkojen alennusta vaatiien työehtosopimuksen jatkamista edelleenkin muuttamattomana. Kun työnantajan eivät tähän suostuneet, julistettiin lakko. Kun lakko oli kestänyt yhden päivän, taipuivat työnantajat uudelleen allekirjoittamaan irtisanomansa sopimuksen.

Helsingin ja Turun räätälien osaston toimesta irtisanottiin työehtosopimukset ja esitettiin palkat palautettavaksi siihen, missä ne olivat ennen viimeksi toimeenpantua alennusta. Neuvottelujen jälkeen työntekijäin vaatimukset tulivatkin hyväksytyiksi.

Myöskin Lahden räätälien osasto irtisanoi työehtosopimuksen, vaikka sattuneen erehdyksen vuoksi irtisanomista ei voitukaan pitää täysin pätevänä, joten sopimus jäi edelleen yhdeksi vuodeksi voimaan. Sen sijaan sopimukseen liitettiin hinnoittelu myöskin varastovaatturityöstä, jota siinä aikaisemmin ei ollut.

Turussa jo kevätkaudella esitettiin pukutehtaille ehdotus työehtosopimukseksi ja saatiin työnantajat siitä neuvottelemaankin. Kun neuvottelut pitkistyivät ja työkausi oli loppumaisillaan, luovuttiin silloin enemmistä toimenpiteistä. Syksyllä otettiin asia kuitenkin uudelleen esille ja nyt saatiinkin työehtosopimus läpiviedyksi ja noin 10 % korotus kussakin liikkeessä silloin voimassaolleisiin palkkoihin.

Tampereen kauto- ja kääntökenkätehtaille esitettiin ehdotus työehtosopimukseksi, jonka tehtaas kuitenkin hylkäsivät. Kun niille oli annettu uhkavaatimus, saatiin sopimus neuvottelujen jälkeen voimaan. Muille kenkätehtaille tehty esitys palkkojen korottamisesta ei sen sijaan johtanut minkäänlaiseen tulokseen.

Salkku- ja matkatarvikeliikkeille Helsingissä esitettiin ehdotus työehtosopimukseksi, jonka liikkeet kuitenkin hylkäsivät. Kun sitten niille annettiin uhkavaatimus, taipuivat ne neuvottelemaan ja täten aikaansaatiiin työehtosopimus, jolla määriteltiin alimmat palkat.

Jyväskylän ja Lahden jalkineharkkeenharjoittajille oli myös annettava uhkavaatimus, ennenkuin ne suostuivat allekirjoittamaan työehtosopimukset.

Liikennöitsijä Väinö Paunun liikkeessä Tampereella jouduttiin käymään lakkotaistelu, jonka tuloksena oli että palkat hieman nousivat, mutta työehtosopimusta ei aikaansaatu, vaan ainoastaan valtion välitysmiehen johdolla käydyn neuvottelun pöytäkirja, johon otettiin työehtosopimuksen määräykset sellaisinaan ja jonka pöytäkirjan Väinö Paunu allekirjoituksellaan vakuutti oikeaksi. — Tämän lakon johdosta liikennöitsijä Paunu myöhemmin nosti muutamia lakkolaisia ja Tampereen Automiesyhdistystä vastaan korvauskanteen, vaatien korvattavaksi hänelle lakon johdosta aiheutuneet vahingot. Tampereen raastuvanoikeus tuomitsikin vastaajat suorittamaan vahingonkorvausta noin 7.000 mk. ja oikeudenkäyntikulut, mutta on tästä raastuvanoikeuden päätöksestä molemmin puolin vedottu hovioikeuteen.

Sen sijaan erään toisen linja-autoliikennöitsijän töissä aikaansaatiiin työehtosopimus neuvotteluilla. O.Y. Kuljetusliikkeelle Tampereella tehty esitys työehtosopimuksesta johti avoimeen työtaisteluun, joka lopuksi päättyi työläisten täydelliseen voittoon.

Helsingissä aikaansaatiiin työehtosopimus myöskin sellaisten kappatyöliikkeiden kanssa, joissa työt tehdään koko kappaleina ja on tämäkin sopimus voimassa ensi vuoden maaliskuun loppuun saakka.

Useita muitakin yrityksiä työehtosopimusten aikaansaamiseksi ja palkkojen korottamiseksi tehtiin, mutta eivät ne johtaneet kuin osittaisiin tuloksiin.

Valistustyö.

Valistustyötä varten oli liitolla vuoden alkupuoliskolla yhdessä Kunnantyöntekijäin liiton kanssa yhteinen järjestäjä. Järjestäjänä oli tov, T. Ejspo. Kun liitto sitten sai Skandinaaviselta kuljetustyöläisten federatiionilta taloudellista apua järjestäjän palkkaamista varten kuljetustyöläisten keskuuteen, jatkettiin tov. Espon toimintaa vielä neljällä kuukaudella, nyt yksinomaan kuljetustyöläisten hyväksi.

Avustustoiminta.

Sairausavustuksina on liitto kuluneen vuoden aikana jakanut 7.344:—, hautausavustuksina 2.550:—, työttömyysavustuksina 15.496:50, työtaisteluavustuksina 11.721:— ja oikeudenkäynti- y.m. avustuksina 4.702:20 eli yhteensä avustuksina 41.813:70.

Suomen Liiketyöntekijäin liitto.

Jäsenmäärä.

Liittoon on vuoden 1935 kuluessa liittynyt kaikkiaan 980 jäsentä. Eronneiden jäsenten luku on 468, joten lisäys on 492. Jäsenmäärä oli v. alussa 2.515 ja v. lopussa 3.007. Lisäys on n. 20 %. Osastojen luku oli 80.

Palkkaliikkeet.

Uusia työehtosopimuksia tehtiin kertomusvuoden aikana 9, niistä 4 työntekijäin toimesta irtisanottujen tilalle. Vuoden päättyessä oli voimassa 20 palkka- ja työehtosopimusta ja oli niiden alaisten työntekijäin luku n. 2.500, joista liiton jäseniä n. 1.400. Liiton sopimustoiminnan kautta on kaikkiaan n. 1.000 työntekijän työ- ja palkkaoloja saatu parannetuksi.

Valistustyö.

Liiton palveluksessa on edelleen pidetty vakinainen järjestäjä, jonka toimena on valistustyöasiain hoitaminen. Hän on matkustanut osastoissa n. 5 kk. ajan.

Liiton äänenkannattaja »Liiketyöläinen» on annettu vapaasti kaikille jäsenille ja on lehteä myöskin jaettu järjestymättömille vapaasti.

Kesällä järjesti liitto lomakurssit, joille osallistui 71 jäsentä. Kaikki osanottajat osallistuivat lomakurssien yhteyteen järjestettyyn ulkomaanmatkaan, jolloin käytiin Tallinnassa, Köpenhaminassa, Malmössä ja Tukholmassa.

Avustukset.

Kertomusvuoden aikana on maksettu avustuksia seuraavasti:

Työttömyysavustusta	44 jäsenelle		13.761:—
Matka-avustusta	60 »		4.958:—
Sairausavustusta	63 »		21.700:—
Hautausavustusta	8 »		3.800:—
Opintoavustusta	15 »		17.702:—
Yhteensä 190 jäsenelle			Smk. 61.921:—

Muita asioita.

Liiton järjestämät neljännet arpajaiset, joissa myytävänä oli 400.000 kpl. 1:— hintaisia arpoja, päättyivät kertomusvuoden lopussa ja oli niiden tuottama puhdas tulo Smk. 129.906:85.

Kertomusvuoden alussa voimaan astuneiden uusien kauppatyölakien (laki kauppalikkeiden ja toimistojen työoloista ja laki kauppa- ynnä eräiden muiden liikkeiden ja liiketoimistojen aukioloista) soveltamiseen nähden on ilmennyt paljon sekavuutta, minkävuoksi liiton puolesta on useissa eri yhteyksissä käännytty valtion ja kunnallisten viranomaisten puoleen siinä mielessä, ettei lakien sovellutuksessa meneteltäisi työntekijäin etujen vastaisesti.

Retkeilytoimintaa on kertomusvuoden aikana huomattavasti kehitetty ja on useilla paikkakunnilla järjestetty osastojen yhteisiä retkeilypäiviä.

Suomen Kutomateollisuustyöväen liitto.

Osastot ja jäsenmäärä.

Liitolla on edelleen ollut 14:llä paikkakunnalla 19 osastoa. Uusien osastojen perustaminen sellaisille paikkakunnille, kuten Oravaisiin, Pietarsaareen, Ouluun ja Harjuun, joissa on kutomateollisuutta, on ollut pohdinnan alaisena, mutta riittäviä edellytyksiä käytännöllisille toimenpiteille on vielä puuttunut.

Uusia jäseniä liittyi kertomusvuonna 1.088, mutta kun samaan aikaan jäsenyydestä erosi 539, niin liiton jäsenmäärä lisääntyi vain 549:llä, ollen se kertomusvuoden lopussa 2.777.

Työriidat ja palkkaliikkeet.

Toimintaa palkkojen parantamiseksi on ollut vähänlaisesti. Anomusluontoista »tunnustelua» on esiintynyt erällä paikkakunnilla ja vähäisempiä tuloksia se on tuottanut. Ainoastaan yksi avoin palkkataistelu käytiin Helsingissä Suomen Silkkikutomo Oy:ssä. Työnantaja alensi erään kangaslaadun kutomapalkan n. 12 %:lla, mistä oli seurauksena, että 49 silkkikangasosaston työläistä ryhtyi lakkoon 16 p:nä huhtikuuta. Lakko päättyi toukokuun 21 p:nä lakkolaisten kokouksen tällöin yksimielisesti hyväksyttyä valtion välitysmiehen laatiman sopimuspöytäkirjanluonnoksen. Sopimuksella hyväksyttiin pohjatuntipalkat urakalla työskentelevillekin, jota etua ei aikaisemmin ollut. Muuten lakolla ei saavutettu mainitsemisen vertaista tulosta. Tulkoon myös mainituksi, että Vaasan puuvillatehtaalaisen edellisenä vuonna olleen lakon johdosta aiheutunut oikeusjuttu päättyi niin, että sen lopputuloksesta, mikä oli liitolle voitollinen, saatiin tieto kertomusvuoden alussa.

Edustajakokous.

Kertomusvuosi oli edustajakokousvuosi. Huhtikuun 19 ja 20 p:nä pidettiin liiton kymmenes edustajakokous, missä suoritettiin sääntöjen tarkistus ja viitotettiin vastainen toiminta mussakin suhteessa. Entinen liittohallinto yhtä poikkeusta lukuunottamatta valittiin uudelleen, samoin entinen luottamusmies. Työttömyyskassan päätti edustajakokous lopettaa vuoden 1936 päätyttyä, minkä jälkeen työttömyysavustukset maksetaan liiton rahastosta.

Agitatioonityö.

Valistus- ja agitatioonityötä on tehty vuosikymmenien varrella vakiintuneen tavan mukaan puhutun ja kirjoitetun sanan avulla. Liiton toimitsijat ovat tehneet puhe- ja järjestelymatkoja osastoihin tarpeen mukaan, eli niin usein kuin osastot ovat olleet tilaisuudessa toimitsijan vastaanottamaan siten, että käynti on muodostunut tarkoitustaan vastaavaksi. Summamutikkaisille kiertomatkoille osastoihin ei liitto kertomusvuonna ole toimitsijoitaan lähettänyt. Liiton sihteeri on ollut matkoilla 70 päivää, pitänyt 31 puhetta 12.946 kuulijalle. Kuulijain luvun nostaa noin suureksi vappu- ja työnjuhlat, mitkä on otettu lukuun. Myöskin liiton taloudenhoitaja on tehnyt matkoja osastoihin. SAK:n ja muiden ammattiliittojen eräät toimitsijat ovat pitäneet tilapäispuheita liiton osastojen tilaisuuksissa.

Toimintakilpailu ja liittojuhla ovat tehneet suuriarvoisia palveluksia agitatioonityössä. Kirjallista valistustyötä on tehty Palkkatyöläisen ja lentolehtisten sekä työväen päivälehtien välityksellä.

Marraskuun 2 ensimmäistä viikkoa julistettiin n.s. rynnäkköviikoiksi uusien jäsenten hankkimiseksi ja tulos olikin kohtalaisen hyvä, sillä viime neljänneksellä, pääasiassa mainituilla viikoilla, liittyi liittoon uusia jäseniä 583.

Avustustoiminta.

Kertomusvuonna suoritti liitto sairausavustuksia Smk. 17.339>—, työttömyys- ja matka-apukassa sen alaan kuuluvia avustuksia Smk. 3.713:40, hautausavustuksia maksettiin Smk. 3.950:—, Sääntöjen mukaista lakkoavustusta liitto ei joutunut Suomen Silkkikutomon lakkolaisille maksamaan kuin Smk. 114:—, koska useimmat lakkolaisista ennen lakon puhkeamista eivät olleet liiton jäseniä. Sensijaan liiton myötävai-
kutuksella lahjoitusteilse asioitiin heille avustuksia kaikkiaan Smk. 15.676:75.

Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin Hitto.

Jäsenmäärä,

joka vuoden alussa oli 1.165, kohosi vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana jonkun verran, mutta jo toisella neljänneksellä se alkoi jälleen laskea. Vuoden lopussa oli jäsenmäärä 1.083, josta miehiä 844 ja naisia 239.

Osastoja

on toiminnassa 30. Uusia osastoja perustettiin Hovinmaalle ja Helsinkiin, mutta Helsingin osaston toiminta ei vielä vuoden lopulla päässyt alkuun, joten se ei v. 1935 aikana ole mukaan merkittynä. Vanhoista osastoista Mäntän ja Simpeleen osastot, joissa kumpaisessakin on vain 5—6 jäsentä, ovat olleet koko vuoden toimettomina.

Palkkaliikkeitä

ei ole liiton alueella ollut. Ainoastaan Lohikosken ja Tolkkisten osastot ovat liitolle tiedoittaneet keskusteluistaan työpalkkojen koroittamiseksi ja saaneet liiton suostumuksen palkankorotusesitysten tekemiseksi. Lohikosken osaston toimenpiteistä ei kuitenkaan ole liitolle sen enempää tiedoitettu. Tolkkisten osaston nimessä jätettiin Porvoon Selluloosatehdas O/Y:lle anomus työpalkkojen koroittamiseksi, mutta tuli siihen kielteinen vastaus. Yhtiön johto perusteli kielteistä kantaansa sillä, että selluloosateollisuus on joutunut vaikeuksiin kun tuotantoa on rajoitettava ja mahdollisesti sen vuoksi kesällä pannaan tehdas joksikin ajaksi seisomaan. — Tähän vastaukseen työläiset tyytyivät.

Valistus- ja järjestämistyö

on liiton varsinainen työmuoto, johon on enin kiinnitetty aikaa, varoja ja voimia. Työskentelyä on harjoitettu samansuuntaisesti kuin edellisinäkin vuosina, sisältyen siihen juhlissa ja kokouksissa pidetyt puheet sekä hen-

kilökohtainen neuvontatyö liiton osastojen toimintapiirissä. Myöskin opastus- ja luentokursseja on pidetty muutamilla paikkakunnilla osastojen pyynnöstä.

Valistustyötä on suorittanut liiton puheenjohtaja Hj. Lappalainen, ollen hän tämän vuoksi matkoilla yhteensä 163 päivää. Myöskin liiton sihteeri K. Hilden on tehnyt puhujamatkoja osastojen keskuuteen. Lisäksi osallistui liitto SAK:n ja eräitten toisten liittojen kanssa yhteisen paikallisjärjestäjän palkkaamiseen Kotkan seudulle 2*2 kk. sekä Kemiin 1 kk. ajaksi.

SAK:n kesäkursseille myönsi liitto kaksi apurahaa, mutta vain yksi liiton jäsenistä oli tilaisuudessa kursseilla opiskelemaan.

Palkkatyöläinen tilataan liiton puolesta kaikille jäsenille ja Työläisopiskelija tilataan kaikille osastoille.

Avustustoiminta

on jatkunut entiseen tapaan. Sairausavustuksia maksettiin vuoden ajalla yhteensä 20.466:—, hautausavustuksia maksettiin 3.400:—. Liiton työttömyyskassa maksoi työttömyysavustuksia 30.113:50 ja matka-avustuksia 522:—. Muita avustuksia maksettiin 722:—. Liiton toimistosta lähetetyt avustukset olivat vuoden aikana yhteensä 55.223:50.

Suomen Jalometallityöntekijäin liitto.

Jäsenistö.

Liitossa oli vuoden alussa 8 osastoa, vuoden aikana on yksi lopettanut toimintansa, jotenka vuoden lopussa oli 7 osastoa. Jäsenluku on vuoden aikana lisääntynyt 11, ollen vuoden lopussa 274.

Palkkaliikkeet.

Vuoden aikana oli palkkaliikkeitä Helsingissä, Turussa, Hämeenlinnassa ja Kuopiossa, käsittäen kaikkia mainittujen paikkakuntien huomattavimpia jalometallialan työpaikkoja. Tämä palkkaliikkeiden sarja alkoi Helsingissä syyskuun alkupuolella, jolloin paikallinen osasto esitti työntantajille tuntipalkkoihin 5—20 % ja kappalepalkkoihin 15 % palkkojenkorotuksen. Useiden neuvottelujen kautta saatiin palkat kohoamaan lähelle pyydettyä määrää.

Kun mainittu selkkaus oli sitkeästi ratkaistavissa ja kun liitto sen yhteydessä pääsi kosketuksiin myöskin Jalometallityöntantajain liiton kanssa, niin Helsingin selkkauksen tueksi herätettiin palkkojenkorotuskysymys esille myöskin Turussa ja Hämeenlinnassa, sekä vähäistä myöhemmin Kuopiossa. Turussa osaston välityksellä pyydettiin 5—10 % koroituksia tuntipalkkoihin. Selkkaus johti Osuusliike Kultasepällä avoimeen taisteluun, joka melkein kaksi viikkoa kestätyään päättyi SAK:n välitysmiehen välitysehdotuksella, jonka mukaan palkat kohosivat 8 %. Myöskin Suomen Kultaseppä O/Y:n Turussa sijaitsevalla tehtaalla johti selkkaus irtisanomiseen, mutta ennen sen täyttymistä saatiin neuvottelutietä ratkaisua laikaan, jolloin palkat kohosivat 5 %.

Hämeenlinnan osasto esitti paikalliselle Kultakeskus O/Y:lle suunnitteen samansuuruisen korotusesityksen kuin helsinkiläisetkin. Esitys johti

moniin neuvotteluihin, mutta lopu'ta saatiin ratkaisu aikaan ilman avointa taistelua. Palkat kohosivat kuten Helsingissäkin lähelle esitettyä määrää.

Kuopion osasto esitti työnantajille noin 15 % korotuksia tuntipalkkoihin. Neuvottelutietä saatiin palkat koroittumaan noin 10 %.

Valistustyö.

Syyspuolella vuotta kiinnitettiin järjestäjä B. Airola järjestämistehtäviin Helsinkiin. Samassa yhteydessä hän hoiti siellä esille tullutta palkkaliikettä. Palkkaliikkeiden laajetessa Hämeenlinnaan ja Turkuun kävi hän myöskin niillä paikkakunnilla m.m. H:linnassa useampiakin kertoja, hoitamassa palkkaliikkeitä sekä pitäen puheita osastojen järjestämissä kokous- y.m. tilaisuuksissa.

Kun Airola sittemmin siirtyi vakinaiseen toimeen ja oli niinollen pakoitettu lopettamaan työskentelynsä liittomme palveluksessa, niin kiinnitettiin järjestäjä T. Espo jatkamaan aloitettua työtä. Espo hoiti palkkaliikkeitä Helsingissä, Hämeenlinnassa ja Kuopiossa, tehden samalla valistustyötä puheiden y.m. muodossa.

Palkkatyöläinen on tilattu liiton kustannuksella vapaasti niille jäsenille, jotka sen ovat halunneet. Halukkaita onkin ollut runsaasti, sillä lehti on levinnyt 4/5 osalle liiton jäsenistöstä.

Avustustoiminta.

Vuoden aikana on liitto suorittanut jäsenilleen avustuksia seuraavasti: lakkoavustusta Smk. 4.788:—, työttömyysavustusta Smk. 150:—, matkaavustusta Smk. 441:— ja sairausavustusta Smk. 2.650:—.

Suomen Lasiteollisuustyöväen liitto.

Osastot ja jäsenistö.

Osastojen luku v. 1935 oli 6. Jäsenmäärä, joka v. 1934 päättyessä oli 403, kohosi vuoden 1935 loppuun mennessä 431.

Palkkaliikkeet ja työriidat.

Kertomusvuoden keväällä tekivät Riihimäen ja Kauklahden osastot paikallisille työnantajille esityksen työpalkkojen koroittamiseksi. Esityksen johdosta työnantajat aluksi olivat suostuvaisia koroittamaan palkkoja vain osalle työntekijöistä, mutta lakkouhan edessä he kuitenkin taipuivat koroittamaan kaikkien työläisten palkkoja. Palkat kohosivat 10—25 %.

Ryttylän osaston tehdessä kesällä samallaisen esityksen, suhtaantui työnantaja tähän samoin kuin edellisessäkin tapauksessa. Lakkouhalla saatiin myös Ryttylässä työläisten palkkoja koroitetuksi 10—20 %.

Kesäkuussa teki H:gin osasto lasinleikkaustyönantajille esityksen työehtosopimuksen aikaansaamiseksi lasinleikkaustyöalalla Helsingissä. Neuvottelujen aikana osasto kuitenkin luopui vaatimasta työehtosopimusta ja suostui palkkasitoumukseen. Palkat saatiin Smk. 10:— tunnilta, jossa oli 10—20 % aikaisemmin maksettuihin palkkoihin. Samaan aikaan teki H:gin osasto myös esityksen S. Sähkölampputehdas O/Y:lle puhaltimon työläisten palkkojen koroittamiseksi ja työehtosopimuksen

aikaansaamiseksi. Työnantaja olisi ollut suostuvainen koroittamaan palkkoja vain osalle työntekijöistä 5 %. Tähän eivät työläiset suostuneet vaan aloittivat lakon asianomaisella luvalla 11 p. heinäkuuta. Lakko päättyi lokakuun 21 p. työläisten tappiolla.

Viialassa sattui syksyllä pieni työriita koskien työn valmistusmäärää. Tämä riita saatiin lyhyiden neuvottelujen jälkeens ovitetuksi.

Valistustyö.

Kun liitolla ei ole vakinaista toimitsijaa, on valistustyö ollut pääasiassa kirjallista laatua. Liiton sihteeri on kuitenkin tehnyt järjestelymatkoja eräisiin osastoihin. »Palkkatyöläinen» on lähetetty vapaasti kaikille liiton jäsenille.

Avustustoiminta.

Hautausavustusta on liitto mvöntänyt Smk. 4.400:—, muita avustuksia Smk. 37.991:50.

Liiton kotipaikka.

Kertomusvuoden aikana pidetyssä liiton edustajakokouksessa päätettiin liiton kotipaikka muuttaa Karhulasta Helsinkiin.

Suomen Rautatieläisten liitto.

Jäsenmäärä ja osastot.

Liiton jäsenmäärä, joka vuoden alussa oli 1.209, lisääntyi kertomusvuotena 136:lla, ollen vuoden lopussa 1.345. Osastoja oli 18 sekä 2 sellaista työhuonekuntaa, jotka toimivat toisilla paikkakunnilla kuin ne osastot, joiden alaisuuteen ne kuuluvat.

Palkka- ja työolot.

Rautatieläisten työ- ja palkkaolot ovat kuluneen vuoden ajalla hieman parantuneet. Tämä johtuu suurimmalta osalta rautatieliikenteen vilkastumisesta, joka taas on seurauksena liike- ja talouselämän yleisestä parantumisesta ja vilkastumisesta.

Kuukausipalkalla olevien rautatieläisten palkkoja, joita vielä edellisenä vuotena oli eduskunnan päätöksellä alennettu 4—8 %:lla, ei enää tänä vuonna alennettu. Kuukausipalkalla olevat ylimääräiset toimenhaltijat ovat myöskin saaneet työtilaisuuksien lisääntymisen vuoksi tehdä täysią kuukausia, joten hekin ovat saaneet pienet palkkansa vähentymättöminä.

Myöskin tunti- ja urakkapalkalla työskentelevien rautatien työmiesten palkkatulot ovat vähän parantuneet. VR konepajatyöntekijäin palkkatulot ovat parantuneet sen takia, että kertomusvuonna tehtiin kaikissa muissa konepajoissa, lukuunottamatta Viipurin ja Turun konepajojen eräitä osastoja, täysią työviikkoja. Kukulaitosten ja yleisten töiden ministeriön toimenpiteillä kyllä heinäkuun lopulla yritettiin johtaa VR konepajoissa asiat siihen, että työviikon lyhentäminen olisi käynyt välttämättömäksi. Tämä yritys kuitenkin saatiin liiton ja osastojen tarmokkailla toimenpiteillä torjutuksi. VR polttoainevarastojen työläisten urakkapalkkoihin on asianomaisten osastojen ja liiton ponnistuksilla saatu pieniä

korjauksia ja liikenteen vilkastumisesta johtuva työn lisääntyminen on myöskin hieman lisännyt urakkatyötä suorittavien varastotyöläisten palkkatuloja. Varsinaisen työsuhteen varassa olevien — tunti- ja urakkapalkalla työskentelevien — palkkatulot ovat edellämaituista seikoista huolimatta vieläkin alhaisemmat kuin ennen pulavuosia. Liiton toimesta on kertomusvuotena parikin kertaa käännytty rautatiehallitukseen konepajatyöväen palkkojenkoroitusesityksillä, mutta on rrrhallitus yleiseen palkkatasoon vedoten esitykset kuitenkin hylännyt. Näiden esityksien vaikutuksesta on kuitenkin eräissä konepajoissa annettu pienehköjä tuntipalkkojen koroituksia etupäässä nuorille ammattityöläisille ja aputyöläisille. Syyspuolella vuotta jätettiin konepajatyöläisten palkkojenkoroittamisesta esitys myöskin valtioneuvostolle. Tämäkään esitys ei palkkoihin nähden johtanut toivottuun tulokseen, mutta ilmeisesti tämän esityksen vaikutuksesta valtioneuvosto kuitenkin koroitti rautatielaitoksen kohdalla tuloja menoarvioehdotuksessaan eräitä konepajatyöläisten työmahdollisuuksiin vaikuttavia määrärahoja, joita eduskunta sitten vielä hieman koroitteli.

Valistustyö.

Valistustyössä on suurimmalta osalta noudatettu samoja muotoja ja keinoja kuin edellisinäkin vuosina. SAK:n kesäkursseille osallistuvia on avustettu kahdella 700 markan suuruisella apurahalla. Rautatiehallituksen täksi vuodeksi sivistystarkoituksiin myöntämällä 2.000 markan apurahalla on edelleen kehitetty n.s. Iynguaphone-kielikursseja hankkimalla englanninkieliset gramofoonilevyt, sekä liiton varojakin lisäksi niihin käyttämällä hankittu lisää ruotsin- ja englanninkielien kurssikirjoja. Osastoissa on pidetty osastojen johtokuntien jäsenten ja jäsenmaksujen kantajien yhteisiä neuvottelukokouksia, joissa liiton sihteeri on ollut mukana. Samoin on sihteeri tehnyt puhe- ja järjestelymatkoja osastoihin. Noin 70 %:lle liiton jäsenistä on liiton kautta tilattu Palkkatyöläistä.

Avustustoiminta.

Avustuksina on liiton jäsenille suoritettu sairausavustusta Smk. 9.343:75, hautausavustusta Smk. 2.100:— ja työttömyysavustusta Smk. 946:—, yhteensä Smk. 12.389:75. Varsinaista työttömyys- ja matka-apukassaa ei liitossa ole.

Suomen Metallityöväen liitto.

Osastot ja jäsenmäärä.

Vuoden kuluessa perustettiin 8 uutta osastoa ja 3 osastoa lopetti toimintansa, joten vuoden lopussa oli 79 osastoa. Uusia jäseniä liittyi 2.578. Jäsenmäärä vuoden lopussa oli 5.516, joten lisäys edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna on 1.511 eli 37,7 %. Jäsenistä oli naisia 114 ja miehiä 5.402. Työttömänä oli vuoden lopussa 378 jäsentä, eli 6,9 % koko jäsenmäärästä.

Palkkaliikkeet.

Metallityöläiset olivat kertomusvuonna vilkkaassa toiminnassa palkkojen ja työehtojen parantamiseksi. Työnantajille jätettiin yhteensä 31 esitystä, joista 12 työehtosopimusesitystä ja muut pelkkiä palkkojen

korotusesityksiä. Nämä esitykset koskivat 208 työnantajaa ja n. 6.200 työläistä. 24 esitystä johti välittömästi myönteiseen tulokseen, kun sen sijaan 7 esitystä ei johtanut välittömiin tuloksiin, joskin niissäkin tapauksissa oli välillisiä tuloksia työläisille. Palkkojen korotukset vaihtelivat n. 25 pennistä 1:50 mk:aan tunnille tai toisissa tapauksissa 8—15 %.

Työehtosopimuksia saatiin hyväksytyksi yksi ja n.s. palkkasopimuksia kolme.

Palkkaliikkeet, yhtä lukuunottamatta, saatettiin päätökseen neuvottelujen avulla ja ilman työnseisausta. Yhdessä tapauksessa putkityöalalla Turussa työläiset joutuivat kolme kuukautta kestäneeseen lakkoon, joka käsitti n. 100 työläistä ja joka asiallisesti päättyi palkkojen korotukseen, vaikka muodollista sopimusta ja välitöntä tulosta ei saatukaan aikaan.

Valistustyö.

Liiton palveluksessa on koko vuoden ollut vakinainen järjestäjä, jonka ohella myös liiton puheenjohtaja on suorittanut puhuja- ja järjestelymatkoja eri osastoihin. Lisäksi on SAK:n järjestäjä suorittanut liiton lukuun valistustyötä ruotsinkielisten metallityöläisten keskuudessa.

Liiton jäsenet saavat »Palkkatyöläisen» vapaasti liiton laskuun, ollen lehden tilaajamäärä liitossa ensimmäisellä neljänneksellä 3.150, toisella 3.883, kolmannella 4.245 ja neljännellä neljänneksellä 4.443. Liiton ruotsinkielisille jäsenille on edelleen jaettu vapaasti »Metallarbetaren»-lehteä 250 kpl. viikossa. Ammatillisen valistusviikon edellä liitto julkaisi oman 4-sivuisen lentolehtisen, jota jaettiin järjestymättömille metallityöläisille 10.000 kpl. suomenkielisenä ja 2.000 kpl. ruotsinkielisenä. Liiton 5-vuotispäivän yhteydessä »Arbetsblad» julkaistiin liitolle omistettuna ammatillisena erikoisnumerona, jota liiton laskuun jaettiin 400 kpl. järjestymättömille metallityöläisille.

Suoritettu suullinen valistustyö selviää lähemmin seuraavasta:

	Matkapäiviä	Puheita	Kuulijoita
V. Järvinen	214	219	32.076
E. Aittola.	65	43	5.848

Avustustoiminta.

Liitto ja sen työttömyyskassa on kertomusvuoden aikana maksanut jäsenille seuraavat avustusmäärät:

Liiton avustukset:

Sairausavustusta	35.620:50	
Hautausavustusta	35.600:—	
Oikeudenkäyntiavustusta	2.623:—	
Työtaisteluvastusta	15.479:—	89.322:50

Työttömyyskassan avustukset:

Työttömyysavustusta	27.190:50	
Matka-avustusta	1.953:—	27.190:50
	Smk.	116.513:—

Liiton työttömyyskassa on saanut valtion apurahaa yhteensä Smk. 14.658:95. Rahallisista syistä on työttömyyskassan avustukset edelleen maksettu supistettuina.

Suomen Rakennustyöläisten liitto.

Osastot ja jäsenmäärä.

Kertomusvuoden alussa oli liitossa osastoja 108 ja vuoden lopussa 113. Lisäystä oli siis 5 osastoa. Uusia osastoja kyllä perustettiin useampia, mutta kun vuoden aikana 7 osastoa lopetti toimintansa, jäi lisäykseksi ainoastaan 5. Jäseniä oli liitossa vuoden alussa 2.844 ja lopussa 3.370, ollen lisäys vuoden aikana 526.

Palkkaliikkeet.

Työtilanne muodostui keväällä monessa paikassa suotuisaksi, antaen mahdollisuuden menestyksellisesti hoitaa palkkaliikkeet. Varsinkin maalarien ja kivityöntekijäin osalta oli palkkaliikkeitä runsaasti ja saatiin niistä näillä aloilla myöskin huomattavat tulokset. Maalarien palkkaliikkeet päättyivät työehtosopimuksiin muualla paitsi Helsingissä, jossa saatiin ainoastaan palkkasopimus. Kivityöntekijäin palkkaliikkeet päättyivät kirjallisiin palkkasopimuksiin. Yhteisiä, koko rakennusalaa käsittäviä palkkasopimuksia saatiin Helsingissä ja Turussa. Tampereella päättyi palkkaliike työnantajain ilmoitukseen palkkapäätöksistään, jotka oli vahvistettu vuodeksi eteenpäin.

Palkkaliikkeitä oli liitolla vuoden aikana yhteensä 43. Kun edellisenä vuonna niitä oli ollut 32, oli määrä siis nyt huomattavasti suurempi. Neuvottelujen kautta saatiin palkkaliike järjestetyksi työläisille edullisesti 21 tapauksessa, avoimeen työtaisteluun johti 15 palkkaliikettä, joista 13 voitettiin ja 2 hävitettiin. Muissa seitsemässä tapauksessa palkat kohosivat työnantajain suullisen lupauksen perusteella, mutta ei saatu aikaan mitään pysyvämpää tulosta huonon työtilanteen vuoksi.

Käydyistä työtaisteluista oli raskain Helsingin maalarien lakko, joka kesti 13 viikkoa, ja osallistui siihen kaiken kaikkiaan alun toistatuhatta henkilöä. Muut työtaistelut olivat lyhempiäaikaisia ja käsittivät pienempiä työläisryhmiä.

Valistus- ja järjestelytyö.

Valistus- ja järjestelytyötä on liiton puolesta tehty kertamatkoilla osastoissa sekä yhdessä SAK:n kanssa kursseilla ja luentopäivillä. Liiton toimitsijat ovat vuoden aikana tehneet varsin runsaasti järjestelymatkoja osastoihin. Palkkatyöläinen on liiton puolesta kustannettu jäsenille vapaasti, jonka kautta on voitu tehdä huomattavaa valistustyötä ja tiedotustoimintaa, jota seikkaa ei ole vähäksi arvioitava.

Avustustoiminta.

Avustustoiminta on kuluneenkin vuoden aikana ollut melkoisen suurta, verraten liiton tuloihin. Työttömyysavustusta maksoi liiton työttömyyskassa vuoden aikana 81.784 mk. 50 p., sairausavustusta maksettiin 15.003 mk., hautausavustusta 7.150 mk. ja työtaisteluavustusta 81.710 mk. Maksetut avustukset tekivät vuoden aikana yhteensä 186.898 mk. 50 p. Työtaisteluavustus maksettiin miltei yksinomaan Helsingin maalarien lakossa.

Liiton taloudellinen asema.

Huomattavien avustusmäärien vuoksi ei liiton taloudellinen asema kertomusvuodenkaan aikana päässyt vahvistumaan. Työttömyyskassa ei enää tuottanut tappiota ja liitonkin tilinpäätös saatiin jo paremmaksi kuin edellisinä vuosina.

Suomen Muurarien liitto.

Jäsenistö.

Kun SAK:n aikaisemmin kuulunut S. Muuraustyöntekijäin liitto syksyllä v. 1934 edustajakokouksessaan tekemänsä päätöksen mukaan saman vuoden lopussa lopetti toimintansa liittymällä jäsenineen, varoineen ja velkoineen Muurarien liittoon, loppui sen jäsenyysskin SAK:ssa, johon Muurarien liitto liittyi 1 p:stä tammik. 1935.

Vuoden 1935 lopussa oli Muurarien liitossa 32 perusjärjestöä ja niissä yhteensä 1.570 jäsentä. Järjestäytymisen lisäytymistä ja jäsenkannan vakautumista oli kertomusvuonna havaittavissa. Niinikään on liiton perusjärjestöverkosto laajentunut yhä laajempaa maaseutua käsittäväksi.

Palkkaliikkeet.

Työsuhteet huonerakenteluun nähden olivat eräiltä osilta kertomusvuonna paremmat kuin lähinnä edellisinä vuosina. Niinpä Helsingissä lisäytyi valmiiden asuntojen tuotanto kyseellisenä vuotena enemmän kuin puolella ollen valmistuneiden huoneiden lukumäärä yhteensä 4.205 ja vastaten se suunnilleen normaalista lisätarvetta. Muissa kaupungeissa sitävastoin oli huonerakentelu edelleenkin hyvin lamassa.

Liiton palkkaliikkeet rajoittuivat etupäässä liiton perusjärjestöjen tekemiin yksipuolisiin työehtojen ja palkkojen parantamista koskeviin päätöksiin, johtuen tämä siitä, että työnantajajärjestöt, Turkua lukuunottamatta, ovat kaikkialla osastojemme neuvottelutarjouksiin työehtosopimusten tekemiseksi vastanneet kieltävästi. Turussa, jossa osasto sanoi irti voimassaolleen palkkasopimuksen ja tarjosi neuvotteluja uuden tekemisestä, suostui sikäläinen työnantajaosasto siihen ja neuvottelujen perusteella tehtiinkin uusi muuraus-, rappaus- ja uunitöitä koskeva palkkahinnoittelu, jossa palkat entisiin sopimuspalkkoihin verraten kohosivat noin 16—18 %. Helsingissä ovat työ- ja palkkaehdot järjestetty tšekäläisten työnantajajärjestöjen tekemillä n.s. palkkalupauksilla, joissa edellisen vuoden palkat kertomusvuonna korotettiin rappauksessa 6,6 %, muurauksessa ei ollenkaan ja tuntityössä epämääräisellä 1 mk. tuntipalkkalisäyksellä. Yksipuolisilla palkkapäätöksillä ovat järjestömmme koroittaneet kertomusvuoden palkkoja verrattuna lähinnä edellisen vuoden palkkoihin noin 20—30 %, mutta ovat ammattilaistemme palkat edelleenkin noin 20—30 % alemmat kuin v. 1930 työehtosopimuspalkat.

Vain parissa tapauksessa on tarvinnut turvautua avonaiseen työtaisteluun palkkapäätösten toteuttamiseksi ja ovat nämäkin lakot käsittäneet vain yhtä rakennusta kerrallaan ja vain muutamia ammattilaisia. Kauimmin kesti Kotkassa julistettu yhden uudisrakennuksen rappaustyölakko, joka jatkui kuusi päivää ja sovittiin neuvottelujen avulla osaston hyväksymien tuntipalkkojen mukaan.

Joskin pienempiä hinnoittelurikkomuksia on tapahtunut voidaan kuitenkin todeta, että jäsenistö verraten hyvin on tekemiään palkkapäätöksiä noudattanut.

Avustuksia

maksoi liitto kertomusvuoden kuluessa sairausavustusta 87 jäsenelle 2.436 päivästä 24.712 mk. sekä hautausavustusta 24 kuolleen jäsenen oikeudenomistajille 13.740 mk. eli yhteensä 38.452 markkaa. Oikeusavustusta vain yhdessä tapauksessa 175 mk. ja työtaisteluavustusta vain H:gin maalarien lakkolaisten tukemiseksi välitetty 246:50 mk.

Taloudellisesti liitto vaurastui kertomusvuotena suhteellisesti hyvin, johtuen tämä osittain myöskin siitä, että kertomusvuoden kesällä kannettiin S viikon ylimääräinen vero, joka II. oli 5 mk. ja III. 4 mk. viikossa ja jonka jäsenet verraten täsmällisesti maksoivat.

Kertomusvuoden kesällä pidettiin Helsingissä muurarien Skandinavisen rahaston vuosikokous ja oli liittomme vieraina silloin täällä edustajat Ruotsin, Tanskan ja Norjan muurarien liitoista.

Suomen Kirjatyöntekijäin liitto.

jäsenmäärä.

Kertomusvuoden kuluessa liittyi liittoon 824 uutta jäsentä. Kun vuoden aikana kuoli, erosi tai erotettiin (jäsenmaksurästien vuoksi) yhteensä 210 jäsentä, voidaan liiton jäsenmäärän kertomusvuoden kuluessa todeta kohonneen 614 jäsenellä, ollen se vuoden päättyessä 4.006.

Palkkaliikkeet.

Kesäkuun 28. pnä sanoivat työnantajat kirja- ja kivipainotyöläisiä koskevan työehtosopimuksen irti, ja samanaikaisesti koolla ollut Hiton edustajakokous päätti irtisanottavaksi S. Kirjansitomonomistajain Liiton ja Työväen Kustannusliikkeiden Liiton kanssa aikanaan tehdyt sopimukset. Samoin päätettiin irtisanoa ne liiton ja eräiden yksityisten työnantajien keskeiset sopimukset, joissa palkat ja työehdot oli sovittu vastaavanlaisiksi kuin e.m. työnantajaliittojen kanssa tehdyissä sopimuksissa oli lähemmin määrätty.

Neuvottelut muodostuivat erittäin pitkiksi ja sitkeiksi, johtuen tämä pääasiassa siitä, että kumpikin sopimuspuoli omista esityksissään (työntekijäin esitykseen sisältyi m.m. 40-tuntinen työviikko ja huomattavasti paremmat kesälomaedut) tähtäsi hyvin etäälle toisistaan. Työnantajat olisivat esityksessään tyytyneet huomattavasti pienempiin tuntipalkkoihin, melkeinpä olemattomiin vuorotyökorotuksiin, urakkatyön järjestämiseen konelatojille ja ennenkaikkea siihen, ettei ainoatakaan uutta työntekijäryhmää olisi saatettava työehtosopimusten alaisuuteen.

Neuvottelujen tuloksena voidaan merkitä keskimäärin 5 %:n nousun minimi tuntipalkkoille sekä kahden työläisryhmän: alustajat ja digelipainajat, saaminen työehtosopimuksen alaisuuteen. Tulevaisuutta silmälläpitäen voitaneen myös kahdeksasta palkkausluokasta kolmeen siirtymistä puolustaa, vaikka läheskään kaikkia kallishintaisia kaupunkia ei, sitkeistä ponnistuksista huolimatta, onnistuttukaan kirjaltajain kohdalta saada siirretyksi I palkkausluokkaan.

Työväen Kustannusliikkeiden Liiton kanssa käytyjen 3-päiväisten neuvottelujen jälkeen päästiin sovintoon pääasiassa samoilla lisäsovimuksilla kuin tähänkin asti. Työpalkat kohosivat samoin noin 5 %:lla.

Yksityisten, työnantajaliittoihin kuulumattomien työnantajien kanssa käytiin vuoden loppupuolella neuvotteluja työehtosopimuksista, mutta useimmat näistä siirtyivät seuraavalle vuodelle.

Kaikki tehdyt työehtosopimukset ovat kolmivuotisia ja päättyy niiden voimassaolo helmikuun viimeisenä päivänä 1939.

Valistustyö.

Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin erikoista huomiota jäsenhankinta- ja valistustyöhön. Kirjallinen valistustyö tapahtui liiton äänenkannattajan, kirjeiden, sanomalehtikirjoitusten ja lentolehtisten välityksellä. Suullinen valistustyö taasen suoritettiin pääasiassa liiton toimitsijain ja toimikunnan jäsenten kautta, jotka kertomusvuoden aikana olivat useita kertoja osastojen järjestämissä tilaisuuksissa puhujina. Jäsenhankintatyön helpottamista silmälläpitäen myönsi liiton toimikunta marras—joulukuun aikana yhtyneille uusille jäsenille sisäänkirjoitusmaksuvapauden.

Avustustoiminta.

Kuten aikaisempinakin vuosina, käytti liitto varoja erilaisiin pienempiin apurahoihin, joista mainittakoon SAK:n kursseille myönnetty 3 kpl. å 500 mk. suuruista apurahaa, Kirjapainotaidolle kannatusapua Smk. 500:—, Helsingissä pidetyille latojaoppilaiden kesäkurseille Smk. 500:—, HKY:n Painajaosastolle Smk. 500:— ja Kirjapainomuseolle Smk. 500:— apurahat. Liiton jäsenille suoritettiin erilaisina avustuksina kertomusvuoden ajalla yhteensä noin 300.000 markkaa.

3

Suomen Puutyöväen liitto.

Osastot ja jäsenmäärä.

Uusia osastoja perustettiin vuoden kuluessa 14. Kun samanaikaisesti 7 osastoa lopetti toimintansa, niin lisäys osastojen luvussa oli vain 7, joten vuoden alussa ollut osastojen luku 83 nousi vuoden loppuun mennessä 90:een. Uusia jäseniä liittyi vuoden kuluessa 1.949, mutta kun samanaikaisesti jätti jäsenyytensä hoitamatta 1.601 jäsentä, niin lisäys oli vain 348 jäsentä. Liiton jäsenmäärä, joka vuoden alussa oli 2.797, oli vuoden päättyessä 3.145, joten jäsenmäärässä tapahtui 12,4 %:n nousu.

Palkkaliikkeet.

Kertomusvuoden ajalla oli liitolla 16 palkkaliikettä vireillä, joista 7 tapauksessa päästiin neuvottelutietä sovintoon, 3 tapauksessa esitykset tuloksettomina raukesivat ja 6 tapauksessa ne johtivat lakkoon.

Käytyihin työtaisteluihin osallistui 803 työläistä, joista järjestyneitä 448. Työpäiviä menetettiin yhteensä 22.448, sekä työpalkoissa noin 661.680 markkaa. Palkkaliikkeiden avulla saadut palkkojen korotukset vaihtelivat 12—75 markan välillä työläistä kohti viikossa, ollen keskimääräinen korotus 32 mk. työläistä ja viikkoa kohti. Kun palkkojen korotuksista tulivat välittömästi osallistumaan 1.100 työläistä, niin korotuksina saatu summa teki yhteensä noin 35.000 markkaa viikossa. Palkka- ja työehtosopimuksia saatiin voimaan Turussa puusepille ja autokorityöläisille, Helsingissä autokorityöläisille, Otavassa ja Haukivuoressa sahatyöläisille sekä

Keravan puusepät uudistivat palkkasopimuksensa vuodeksi eteenpäin. Sopimuksia oli vuoden päättyessä voimassa 11, käsittäen nämä sopimukset 133 työnantajaa ja noin 1.500 työntekijää.

Valistus- ja järjestämistyö.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin liiton taholta sekä suullista että kirjallista valistustyötä puutyöläisten keskuudessa sikäli kuin liiton varat ja käytettävissä olevat voimat sen sallivat. Etupäässä tässä tarkoituksessa oli liiton puheenjohtaja vakinaisesti palkattuna liiton palveluksessa koko kertomusvuoden ajan, käyden lukuisilla suurteollisuuspaikkakunnilla ja lkeskuksissa puhuja- ja järjestelymatkoilla, sekä osallistuen vireillä olleiden palkkaliikkeiden hoitamiseen. Samoin on myös Hiton sihteeri muun toimistotyönsä ohella käynyt tilapäisillä puhuja- ja järjestelymatkoilla, sekä osallistunut palkkaliikkeiden hoitamiseen.

Kirjallista valistustyötä on suoritettu etupäässä »Palkkalyöläisen» avulla, antamalla lehti kaikille sitä haluaville liiton jäsenille ilmaiseksi. Liitto kustansi myös 10.000 kpl. suuruisen painoksen lentolehteä ammatillisen valistusviikon aikana järjestymättömien puutyöläisten keskuudessa jaettavaksi.

Toimitsijain yhteinen matkapäivien luku nousi 230, joista puheenjohtajan osalle tuli 127 ja sihteerin 103 päivää.

Avustustoiminta.

Vaikka liiton avustustoiminta ei muodostunutkaan yhtä raskaaksi kuin edellisenä vuotena, niin sittenkin se oli suhteettoman raskas liiton jäsenmaksutuloihin ja varoihin nähden. Eriluontoisina avustuksina suoritettiin jäsenille seuraavat määrät:

Liiton avustuskassat:

Työtaisteluavustuksina	53.188:75	
Sairausavustuksina	15.815:—	
Hautausavustuksina	4.475:—	
Oikeusavustuksina	15.910:65	
Ylimääräisinä avustuksina	2.785:—	92.174:40

Työttömyyskassa:

Työttömyysavustuksina	40.740:—	
Matka-avustuksina	406:—	41.146:-
	Yhteensä Smk.	133.320:40

Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimies liitto.

Liittotoimikuntaan

ovat viime vuonna pidetyn liiton vuosikokouksen valitsemina kuuluneet varsinaisina jäseninä Aleksi Aaltonen puheenjohtajana, Eino Kilpi varapuheenjohtajana, K. A. Manninen sihteerinä, Artturi Aalto rahastonhoitajana, ja varajäseninä, jotka ovat myös aina ottaneet liittotoimikunnan kokouksiin osaa Jussi Raitio ja Topi Rainio.

Jäseniä liitossa on ollut kuudenkymmenenviiden paikkeille.

Palkkaliike.

Viimeksi pidetty liiton vuosikokous kiinnitti huomiota siihen, että monilla paikkakunnilla toimitsijat joutuvat työskentelemään hermoja kulluttavassa ammatissaan perin pienillä palkoilla, joita ei ole nostettu takaisin edes sille tasolle, jolle ne alennettiin pula-ajan pahimmillaan lehtiä ahdistessa, vaikka monessakin lehdessä on taloudellinen asema huomattavasti parantunut. Liittotoimikunta onkin kääntynyt kirjelmällä palkkojeiikorusasiassa sekä Työväen Kustannusliikkeiden Liiton että jokaisen liittoon kuuluvan työväen kustannusliikkeen puoleen. Kahdessa toimituksessa onkin vuoden vaihteessa korotettu palkkoja, muiden toimitusten toimitajien palkankorotuksesta ei ole tiedossa mitään. Tämän vuoden alussa liittotoimikunta kääntyi uudelleen asiassa toimituksien puoleen ja ovat toimitukset yleensä tehneet nyt itse uuden palkankorotusanomuksen, jonka tuloksiin johtamisesta ei kuitenkaan tähän mennessä ole tietoa.

Työehtosopimus.

Viimeksi pidetty liiton vuosikokous velvoitti liittotoimikunnan myöskin ryhtymään tarmokkaisiin toimenpiteisiin työehtosopimuksen aikaansäämiseksi. Liittotoimikunta onkin laatinut luonnoksen palkka- ja työehtosopimukseksi Työväen Kustannusliikkeiden Liitolle, jota ei saatu kuitenkaan vielä viime vuoden kuluessa ryhtymään asiaa käsittelemään, vaan tulee se esille mainitun liiton vuosikokouksessa tänä keväänä.

Työttömyys.

Liiton jäsenistä ei ole ollut viime vuoden kuluessa työttömänä muuta kuin yksi. Työttömyys- y.m. avustuksina on liittotoimikunta myöntänyt viime vuoden kuluessa nelisentuhatta markkaa jäsenilleen.

Helsingin Ammatilliseen Paikallisjärjestöön liittyivät viime vuoden kuluessa liiton helsinkiläiset jäsenet. Liiton puolesta oli viime vuonna Kauniaissa pidetyillä ammatillisilla kursseilla osanottajana yksi liiton stipendiaatti.

Liiton stipendit.

Liittotoimikunta on viime vuoden kuluessa myöntänyt stipendeiksi varatuista varoista 9.000 mk. stipendeiksi ulkomaille tehtävää matkaa varten.

Julkaisutoiminta.

Liitto on julkaissut viime vuonna entiseen tapaan Työväen Joulualbumin, joka tuotti liitolle kohtalaisen hyvän voiton.

Suomen Kunnantyöntekijäin liitto.

Liitossa oli vuoden päättyessä 22 osastoa ja niissä yhteensä 1.852 jäsentä.

Palkkaliikkeet.

Tampereen kunnantvöntekejäin osaston toimesta irtisanottiin voimassa olleet mainitun osaston ja Tampereen kaupungin välillä tehdyt työehtosopimukset, jotka koskivat yleisten töiden lautakunnan alaisia töitä, sähkölaitoksen töitä ja teurastamolla n.s. kappaleteurastajain töitä sekä esitettiin että kaikk⁵ nämä eri sopimukset yhdistettäisiin yhdeksi sopimukseksi samalla korottaen palkat siihen tasoon, missä ne olivat ennen v. 1930. Osaston esitys tuli käydyissä neuvotteluissa suurin piirtein hyväksytyksi.

Rantaperkiön maatyöläisten osasto irtisanoi Tampereen kaupungin ja sanotun osaston välillä voimassaolleen kaupungin omistaman Hatanpään maatilan töitä koskevan työehtosopimuksen esittäen, että palkat palautettaisiin siihen tasoon, missä ne olivat v. 1931 tehdyllä sopimuksella määrättyt. Neuvottelujen jälkeen osaston esitys tuli hyväksytyksi ja uusi työehtosopimus molemmin puolin allekirjoitettiin.

Helsingin kaupungin kanssa käytiin neuvotteluja kaupungille esitetystä ehdotuksesta työehtosopimukseksi sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto oli kehoittanut kaupunginhallitusta neuvottelemaan siitä. Neuvotteluissa kaupungin edustajat eivät kuitenkaan suhtautuneet asiaan siinä mielessä, että sopimusta olisi aikaansaatu, sillä heidän taholtaan ei suostuttu milään ehdoilla puoltamaan sopimuksen tekemistä. Näin ollen neuvottelujen jatkaminen kävi mahdottomaksi, joten ne keskeytettiin, jotta kysymys voitaisiin lähettää uudelleen kaupunginvaltuuston harkittavaksi. Valtuustoon tämä kysymys ei kuitenkaan joutunut kuluneen vuoden aikana.

Lahden kunnantyöntekijäin osaston puolesta tehtiin kaupunginvaltuustolle esitys kaupungin työläisten työ- ja palkkaehtojen määrittämisestä työehtosopimuksella ja jätettiin valtuustolle ehdotus sopimukseksi. Kaupunginvaltuusto löysi kuitenkin muodollisen syyn — osasto ei ollut silloin vielä yhdistysrekisteriin merkitty — jolla se sitten hylkäsi koko esityksen.

Useita muitakin palkkojen korotusesityksiä on vuoden kuluessa tehty eri kaupunkikuntien hallintoelimille ja osittaisia parannuksia palkkoihin saatukin, vaikka kaupunkien työläisten palkat yleensä ovatkin vielä huomattavasti alapuolella sen tason, missä ne olivat ennen pulavuosina toimeenpantuja alennuksia. Sen sijaan viran- ja toimenhaltijain palkat ovat useimmissa tapauksissa palautetut ennalleen.

Valistustyö.

Valistustyötä ovat liiton toimitsijat suorittaneet pääasiassa kertakäyntien muodossa osastojen kokouksissa ja juhlatilaisuuksissa. Kevätkaudella liitolla oli yhdessä Työläisliiton kanssa yhteinen järjestäjä. Järjestäjänä oli tov. T. Espo. Lisäksi on liitto pienemmällä rahasummalla avustanut Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikuntaa valistustyön harjoittamisessa.

Avustustoiminta.

Liitto on avustanut jäseniään sääntömääräisesti sairaus-, kuoleman- ja työttömyystapauksissa. Sairausavustuksina on jaettu 21.670:—, hautausavustuksina 7.600:— ja työttömyysavustuksina 11.101:— eli yhteensä avustuksia 40.371:—.

Suomen Elintarvetvöläisten liitto,

Osastot ja jäsenmäärä.

Liiton osastojen luku, joka vuoden 1935 alussa oli 39, oli vuoden lopussa 41. Uusia osastoja perustettiin 3 ja yksi osasto lopetti toimintansa. Jäseniä oli liitossa vuoden alussa 1.079, joista miehiä 415 ja naisia 664 ja vuoden lopussa 1.303. Näistä oli miehiä 459 ja naisia 844. Jäsenmäärän lisäys vuoden kuluessa oli 224.

Palkkaliikkeet ja työehtosopimukset.

Kertomusvuoden aikana oli palkkaliikkeitä huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuotena. Työehtosopimuksia esitettiin tehtäväksi monella eri paikkakunnalla. Ne saatiinkin kaikki hyväksytyksi neuvottelujen kautta. Täten solmittiin uusia sopimuksia *leipomotyöalalla*: Porin, Enson, Imatran ja Sortavalan osuusliikkeiden kanssa. Hyväksytyjen sopimusten palkkamääräysten perusteella kohosivat k.o. työläisten palkat 5—20 %:lla. Lisäksi saatiin palkkoja kohoamaan ilman työehtosopimuksia Oulun ja Hyvinkään osuusliikkeiden leipomotyöläisille sekä Vaasan osuusliikkeen naistyöläisille n. 6 %:lla. — *Ravintolatyöalalla*: Uusia sopimuksia solmittiin Porin, Enson ja Sortavalan osuusliikkeiden kanssa sekä Vaasan ja Enson työväenyhdistysten kanssa. Voimassaolleet sopimukset uusittiin Viipurin, Pietarsaaren ja Oulun osuusliikkeiden kanssa sekä Oulun ja Tampereen työväenyhdistysten ja Raittiusyhdistys Koiton kanssa. Sopimusten voimaantulon jälkeen kohosivat k.o. työläisten rahapalkat 5—15 %:lla, kahdessa tapauksessa vuoden 1929 palkkatasolle. — *Juomateollisuustyöalalla* hyväksyttiin sopimus Sortavalan Panimo Oyn kanssa ja palkkoja saatiin kohoamaan n. 10 %:lla Kemissä Työväen Virvoitusjuomatehtaan työläisille. — *Tupakkatyöalalla*: Fennian tupakkatehtaan työläisillä Helsingissä oli keväällä vireillä palkkajuttu. Neuvottelujen jälkeen päästiinkin siinä tulokseen, että jos tehtaassa edelleen teetetään, kuten viime vuosina on ollut asianlaita, neljäpäiväisiä työviikkoja, niin maksetaan työläisille silloin puolen päivän ylimääräinen palkka. Täten k.o. työläisten viikkoansio kohosi 24—32 markalla. — *Sokerityöalalla*: Turun sokeritehtaassa, jossa naistyöläiset olivat joutuneet edellisinä vuosina pitämään 6—8 viikkoa ylimääräistä palkatonta lomaa kesäisin, saatiin tämä ylimääräinen loma poistumaan. Siitä oli seurauksena, että k.o. työläisten Amositulot kohosivat yli tuhannella markalla. Myöskin Helsingin sokeritehtaassa, jossa työläiset ovat saaneet pitää ylimääräisiä palkattomia lomia, ei tällaisia lomia ainakaan kuluneen vuoden aikana järjestetty, kun siitäkin oli tehty huomautus Sokeri Oyn johtokunnalle.

Edellämäinitut palkkaliikkeet koskivat n. 1.000 työläistä.

Työehtosopimuksia oli liiton alaisilla järjestöillä voimassa vuoden 1935 lopussa 29, ollen niistä kuluneen toimintavuoden aikana solmittuja 9. Työehtosopimusten alaisina työskenteli n. 2.100 työläistä.

Valistus- ja järjestämistyö.

Kuluneen toimintavuoden aikana liiton sihteeri muitten töittensä ohella teki valistus- ja järjestämistyötä. Alkupuolella vuotta hän teki matkoja pääasiallisesti niille paikkakunnille, joissa oli vireillä työehtosopimusesityksiä tai yleensä palkkaliikkeitä, tehden samalla näillä paikkakunnilla järjestelytyötä. Loka-, marras- ja joulukuun aikana teki hän säännöllisiä matkoja melkein kaikille niille paikkakunnille, joissa liitolla

on osastoja toiminnassa, perustaen yhden uudenkin osaston. Sihteerin matkapäivien luku oli 93. — Kirjallista valistustyötä on tehty pääasiassa »Palkkatyöläisen» välityksellä, joka on ollut edelleenkin liiton äänenkannattaja. Marraskuun valistusviikon aikana julkaistiin erikoinen järjestäytymiskehoitus elintarvetyöläisille. Lisäksi on liiton kiertokirjeissä kiinnitetty osastojen jäsenten mieleen m.m. toiminnan vilkastumisen tarpeellisuutta ja sen saattamista yhä enemmän tarkoitustaan vastaavammaksi.

Avustustoiminta.

Liitto jakoi jäsenilleen kuluneen toimintavuoden aikana sääntöjen mukaista avustusta seuraavasti:

Työttömyysavustusta 4.620:—, matka-avustusta 91:—sairausavustusta 3.174:— ja hautausavustusta 1.800:—. Yhteensä avustuksia maksettiin P.685 markkaa.

Suomen Merimies-Unioni.

Työmahdollisuus det.

Suomen kauppalaivasto, joka vuosina 1930—34 lisääntyi yhteensä n. 59 %:lla netto ja siten lisäsi huomattavasti merimiesten työmahdollisuuksia, pieneni v. 1935 n. 28.000 tonnilla kuollutta painoa. Kauppalaivaston pieneneminen tietenkin merkitsi vastaavaa työmahdollisuuksien supistumista. Mutta kun työolot maissa ovat jonkun verran aikaisemmista vuosista parantuneet, on monia merimiehiä asettunut maihin töihin ja siitä johtuen on työttömyys merimiesten keskuudessa ollut pienempi kuin moniin vuosiin. Jopa kesällä oli aika ajoin puutettakin pätevistä ammattimiehistä kansipuolella.

Jäsenistö.

Vuoden 1935 aikana liittyi Unioniin kaikkiaan 856 uutta jäsentä, joista 428 vuoden 4 viime kuukautena. Uusien jäsenten määrä v. 1933 oli 329 ja v. 1934 429. Viime vuonna liittyneistä eivät kuitenkaan läheskään kaikki ole pysyväisesti jääneet jäseniksi, sillä tuskin millään alalla työvoima vaihtuu niin paljon kuin laivoilla. Suuri osa on merellä vain muutaman kuukauden ja sijoittuu sitten taas maihin. Ammatista eronnut taas jää säännöllisesti pois Unionistakin. Tästä syystä jäsenmäärän lisääntyminen ei voi olla läheskään yhtä suuri kuin Unioniin liittyneiden lukumäärä. Kun jäsenmäärä vuoden alussa oli 1.194, oli se vuoden päättyessä 1.341.

Ilahduttavana seikkana merimiesten keskuudessa voidaan mainita, että ammattiin tulleet nuoret miehet melkein poikkeuksetta liittyvät Unioniin heti ja kun lakonaikaiset rikkurit ovat melkein kokonaan hävinneet laivoilta, on järjestyneisyysprosentti taaskin lukuisilla laivoilla 100. Jäsenistö on yhtenäinen eivätkä minkäänlaiset poliittiset suuntariidat ole missään muodossa päässeet esiin, sillä jäsenistö yksimielisesti vastustaa puoluepoliittisten kysymysten vetämistä ammatillisen liikkeen piiriin.

Palkkaliikkeet.

Lokakuun 8 päivänä jätti Unionin hallinto, edustajakokouksen päätöksen perusteella palkankorotusvaatimuksen kaikille eli yli 86 meriliikennettä ulkomaille harjoittavalle laivanvarustajalle. Työehtosopimusta ei vaadittu,

koska yleismaailmallisen tilanteen epävakaisuus ja melko vakava sodanuhka helposti voivat johtaa sellaisiin muutoksiin, jotka kokonaan mullistaisivat merimiesten palkkaolot. Tästä syystä ei vallitsevissa oloissa voisi tulla kysymykseenkään palkkojen sitominen kiinteästi pitemmäksi määräajaksi. Vaatimusten painostamiseksi ei myöskään esitetty mitään suoranaista lakkouhkaa. Mutta tietoisena laivoilla vallitsevasta mielialasta ja järjestyneisyyden voimakkuudesta merimiesten keskuudessa, pelkäsivät laivanvarustajat avointa selkkausta ja sen vuoksi annettiin jo marras—joulukuun vaihteessa epävirallisia lupauksia palkkojen korottamisesta. Vuosi ehti kuitenkin kulua umpeen ennenkuin tieto palkkojen korotuksista julkaistiin. Seuraava taulukko osoittaa palkkojen nousun määrän (numerot osoittavat kuukausipalkkaa, jonka lisäksi tulee vapaa ruoka ja asunto):

	Ennen korotusta	Vaati- mus	Uusi palkka	Korotus Mk.5 %	
Kirvesmies	1.070	1.175	1.125	55	5,14
Pursimies	1.000	1.170	1.050	50	5,00
Matruusi	825	965	870	45	5,45
Puolmatruusi	650	765	690	40	6,15
Jungmanni (laivapoika)	400	450	420	20	5,00
Donkeymies	1.015	1.100	1.050	35	3,49
Rasvaa ja	880	1.000	930	50	5,68
Vanhempi lämmittäjä	850	990	900	50	5,88
Nuorempi lämmittäjä	725	pois	780	55	7,57
Hiilenheittäjä (trimmari)	660	775	700	40	6,66

Ainoastaan laivapojan palkka lähentelee skandinavista tasoa, ollen jotakuinkin samansuuruinen kuin Tanskassa. Muut palkat ovat vieläkin paljon pienemmät, korkeimmat runsaasti puolet skandinaavisista.

Riitajuttuja.

Erilaiset merimieslain ja merityöaikalain rikkomiset ovat aiheuttaneet lukuisia riitoja ja oikeudenkäyntejä laivanvarustajia vastaan. Tällaisten riitojen johdosta ovat jäsenet saaneet oikeusavustusta v. 1935 yhteensä Smk. 19.924:14.

Yleistä.

Unioni on edelleen kuulunut sekä Kansainväliseen Kuljetustyöläisten Federationiin (ITF) että Skandinavian Kuljetustyöläisten Federationiin (STF), joiden edustajakokouksissa Unioni on ollut mukana. ITF:n kongressissa saatiin hyväksytyksi Unionin aloitteesta kansainvälinen jäsenkontrollijärjestelmä merimiehiin nähden ja kummankin Federationin edustajakokouksissa kiinnitettiin huomiota palkkaoloihin Suomessa.

Unionin harjoittama suullinen valistustyö on tapahtunut toimitsijain ja 4 palkatun järjestäjän kautta sekä kirjallinen pääasiassa »Merimies-Sjömannen»-lehden kautta, joka kaksikielisenä ilmestyy joka kuukausi.

PÖYTÄKIRJA Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton Valtuuston sääntömääräisestä kokouksesta, joka pidettiin toukokuun 12 päivänä 1935 Helsingin Työväentalon E-salissa. Puhetta johtivat SAK:n puheenjohtaja Edv. Huttunen ja tov. E. Härmä. Pöytäkirjan laati Olavi Tunturi.

Kokouksen alkutoimet.

SAK:n puheenjohtaja Edv. Huttunen suoritti kokouksen avauksen ja lausui edustajat tervetulleiksi. Puheessaan selosti hän kuluneen vuoden taloudellista ja valtiollista tilannetta sekä ammatillisten järjestöjen toimintaa, todeten, että talouselämä yleisesti katsoen on kieltämättä jonkin verran elpynyt, josta on ollut seurauksena tvömarkkinainkin osittainen vilkastuminen, mutta kaikesta huolimatta on työttömyystilanne edelleenkin sangen vaikea, vieläpä on todennäköistä, että ensi syksy ja talvikausi tulevat tässä suhteessa olemaan edelleenkin sangen huolestuttavat. Talouselämän elpyminen on välittömästi vaikuttanut myöskin järjestöelämään. SAK:n alaisten järjestöjen jäsenmäärän nousu jatkui tasaisesti koko vuoden ja muutoinkin oli toiminnassa havaittavissa ilahduttavaa vilkkautta ja aktiivisuutta. Palkkaliikkeitä, joita lähinnä edellisinä vuosina ei ollut juuri lainkaan, viritettiin järjestöjen toimesta noin 100, joista suurin osa johti tyydyttävän myönteisiin tuloksiin, palkat kohosivat ja vahvistettiin ne palkka- ja työehtosopimuksilla. Kosketeltuaan maamme sosialisia oloja sekä sosialista lainsäädäntöä, joka varsinkin sosialivakuutuksen alalla on meidän maassamme jokseenkin olematon, kiinnitti puhuja huomiota uuteen työttömyyskassalakiin, joka käytännössä merkitsee nykyisten ammatillisten järjestöjen työttömyyskassojen toiminnan lakkauttamista. Selostettuaan vielä taantumusilmiöitä poliittisessa elämässä toivoi puhuja ammattiyhdistysliikkeellemme parhaita menestystä ja julisti kokouksen avatuksi.

Kun oli tullut todetuksi, että kokouksesta on tiedoitettu sääntöjen edellyttämällä tavalla, katsottiin se laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksyttiin kokoukselle laadittu työjärjestys.

Suoritetussa nimenhuudossa todettiin saapuvilla oleviksi kaikki liittojen täysivaltaiset edustajat, nimittäin Hannes Sareen, August Saxell, Otto Saarinen, Emil Murto, Kusti Suhonen, J. A. Niemi, Johan Tunturi, O. Turunen, Eero A. Vuori, Uuno H. Immonen, A. Karvosenoja, Onni Turenus, E. Härmä, Albin Valkama, J. Halme, O. Suikkanen, J. O. Kangas, K. Salonen, O. Nuutinen, J. Niinistö, Edvin Päiviö, Sulo Mäenpää ja N. Välläri. Lisäksi oli kokouksessa läsnä Pekka Railo tilintarkastajain edustajana. Samalla ratkaistiin kokouksessa läsnäolo-oikeus liittojen toimitsijoille ja sanomalehtimiehille.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin U. H. Immonen ja A. Saxell

Toiminta- ja tilikertomukset.

Esitettiin vuoden 1934 toimintakertomus, joka lyhyen keskustelun jälkeen yksimielisesti hyväksyttiin.

Esitettiin vuoden 1934 tilikertomukset, jotka lyhyen keskustelun jälkeen hyväksyttiin yksimielisesti muuttamattomina esitettäväksi SAK:n edustajakokoukselle.

Tulo- ja menoarvio.

Esitettiin Työvaliokunnan laatima tulo- ja menoarvioehdotus vuodelle 1935, joka keskustelun jälkeen hyväksyttiin muutoksitta.

KK:n ja SAK:n välinen yhteistyösopimus.

Esitettiin Työvaliokunnan perusteltu ehdotus KK:n ja SAK:n välisen sopimuksen irtisanomiseksi. Lyhyen keskustelun jälkeen hyväksyttiin Työvaliokunnan ehdotus, ja on irtisanominen toimitettava viimeistään syyskuun 30 päivään mennessä 1935, jolloin sopimuksen voimassaoloaika päättyy 1 päivänä tammik. 1936.

S. Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liiton hyväksyminen SAK:n jäseneksi.

Valtuuston vahvistettavaksi Työvaliokunta oli alistanut huhtik. 12 p:nä 1935 tekemänsä päätöksen Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liiton hyväksymisestä SAK:n jäseneksi. Päätös vahvistettiin yksimielisesti.

Työväen liikelaitosten henkilökunnan järjestäytyminen.

N. *Vallari* esitti harkittavaksi, mitä olisi tehtävä, että työväen hallitsemien liikelaitosten henkilökunnan järjestäytyminen saataisiin pakolliseksi. Keskustelun jälkeen päätti Valtuusto kehoittaa Työvaliokuntaa entistä tehokkaammin harkitsemaan niitä keinoja, joilla voitaisiin saada asia mahdollisimman myönteiseen ratkaisuun.

Päätöslauselma työmaaterrorista.

E. A. Vuori esitti harkittavaksi, olisiko valtuuston kokouksen hyväksyttävä päätöslauselma yhä häikäilemättömämmäksi käyvän työmaaterrorin johdosta, johon erikoisesti vientiteollisuudenharjoittajat näyttävät turvautuvan. Suoritetussa keskustelussa ilmeni, että Työvaliokunta on jatkuvasti kiinnittänyt asiaan huomiota, m.m. on Työvaliokunnan valitsema lähetystö käynyt pääministerin puheilla esittämässä, että hallitus huolehtisi yleensäkin, mutta erikoisesti valtion työmailla esiintyvän työmaaterrorin lopettamisesta viipymättä. Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin seuraava päätöslauselma:

»Kokoontuneena varsinaiseen kokoukseensa SAK:n Valtuusto kiinnittää jälleen huomiota siihen häikäilemättömään järjestäytymisvapauden sortoon, mitä itse voimakkaasti järjestyneet työnantajat harjoittavat työpaikoilla. Valtuusto panee jyrkän vastalauseensa tätä lainvastaista menettelyä vastaan ja vaatii, että maan hallitus ja vastuunalaiset viranomaiset huolehtivat työväenkin järjestäytymisvapauden turvaamisesta.

Tietoisena työväenluokan järjestövoiman merkityksestä taistelussa järjestäytymisvapauden puolesta SAK:n Valtuusto kehoittaa kaikkia työläisiä liittymään ammatillisiin järjestöihin.»

Kokouksen lopettaminen.

Kun kokoukselle esitetyt asiat täten oli loppuun käsitelty, piti puheenjohtaja Huttunen lopettajaispuheen, jossa hän kiitti edustajia asiallisesta harkinnasta ja hyvästä yhteistyöstä, jonka tuloksena nyt päättyvä Valtuuston kokous on omiaan tehokkaasti edistämään ammatillisten järjestöjen ja erikoisesti SAK:n toimintaa.

Tilasto-osasto

Jäsenmäärä vuoden 1935 lopussa ja SAK:n jäsenmaksuluokissa.

Liiton nimi	Osastoja vuoden lo- pussa	Jäseniä vuoden lopussa			I luokka		II luokka		III luokka		Jäsenmaksuista vapautettuja			
		Miehiä	Naisia	Yhteensä	Jäseniä	Jäseniä	Jäseniä	Jäseniä	Jäseniä	Jäseniä	Työtömyyden takia	Sairau- den takia	Van- huu- den takia	Sofa- palve- luksen syistä takia
Työläisliitto	60	2.014	1.057	3.071	122	244	2.020	547	40	83	12	3		
Läiketyöntekijäin liitto	80	1.541	1.466	3.007	60	1.126	1.688	39	23	41	25	5		
Kutomateollisuustyöväen l...	19	660	2.117	2.777	—	639	1.381	101	94	48	16	498		
Paperiteoll. työntekijäin l...	30	844	239	1.083	3	612	197	95	30	126	14	6		
Jalometallityöntekijäin l...	7	199	74	273	—	—	232	17	8	—	8	8		
Lasiteollisuustyöväen l...	6	355	76	431	214	42	83	23	8	—	9	52		
Rautateollisuuden liitto	18	1.307	38	1.345	1	724	510	3	8	87	6	6		
Metallityöväen liitto	80	5.402	114	5.516	716	1.781	1.611	378	117	270	102	541		
Rakennustyöläisten liitto ...	113	3.236	134	3.370	684	711	246	1.172	53	141	44	319		
Muurarien liitto	32	1.570	—	1.570	923	53	—	454	18	116	4	2		
Kirjatyöntekijäin liitto	36	2.968	1.038	4.006	1.245	695	983	329	96	267	104	287		
Puutyöväen liitto	90	2.797	348	3.145	53	297	2.013	463	46	103	73	97		
Sos.-dem. Sanomalehtim. l...	1	65	—	65	65	—	—	—	—	—	—	—		
Kunnantyöntekijäin liitto...	22	1.421	431	1.852	237	535	909	100	35	25	11	—		
Ehntarvetyöläisten liitto...	42	459	844	1.303	147	114	923	37	13	24	10	35		
Merimies-Unioni	16	1.065	4	1.069	172	271	252	259	21	—	89	5		
Yhteensä	652	25.903	7.980	33.883	4.642	7.844	13.048	4.017	610	1.331	527	1.864		

Yhteenveto liittojen tilityksistä SAK:lle v. 1935.

Liiton nimi	Jäsen ver.	Palkka- työlai- sesta	Kirjoista ja toim. välineistä	Ommittelut ja ilmoi- tukset	Kurs- seista	Korkoa ja Valistus- työ	Yhteensä	Maksettu lakkö- avustusta liitoille
Elintarvetyöl. liitto	9 215:—	8 568:—	1 142:75	400:—	1 000:—	21:60	20 347:35	—:—
Jalometalli	3 118:—	2 529:—	233:50	400:—	—:—	830:—	7 110:50	2 124:—
Kirjatyönt.	34 098:—	200:—	—:—	400:—	1 500:—	—:—	36 198:—	—:—
Kunnant.	14 818:—	14 697:—	2 485:30	500:—	1 000:—	—:—	33 500:30	—:—
Kutomat.	14 721:—	23 271:—	13:60	400:—	1 000:—	—:—	39 405:60	—:—
Lasityöv.	4 497:—	4 152:—	434:80	400:—	500:—	—:—	9 983:80	11 974:—
Liiketyönt.	22 709:—	1 848:75	34:80	550:—	1 000:—	—:—	26 142:55	—:—
Merimies-Unioni	7 778:50	—:—	—:—	400:—	—:—	—:—	8 178:50	—:—
Metallityön liitto	40 348:50	47 163:—	8 141:40	590:—	1 000:—	1 250:—	98 492:90	7 131:—
Muurarien	15 799:—	15 507:—	436:20	400:—	1 500:—	—:—	33 642:20	—:—
Paperityönt.	9 126:—	12 873:—	880:—	400:—	700:—	2 000:—	25 979:—	—:—
Puutyöväen	16 763:50	33 132:—	5 263:10	400:—	500:—	2 000:—	58 059:60	13 189:50
Rakennustyöl.	24 290:50	31 557:—	4 270:40	400:—	1 000:—	—:—	61 517:90	39 339:—
Rautatieläist.	10 494:50	—:—	450:90	695:—	1 000:—	—:—	12 640:40	—:—
Työläis	15 782:50	27 147:—	6 902:25	1 000:—	1 500:—	2 100:—	54 431:75	5 000:—
Sanomalehtimies	1 310:—	—:—	—:—	200:—	—:—	—:—	1 510:—	—:—
Kuljetustyönt.	—:—	—:—	246:75	100:—	—:—	32:85	379:60	—:—
Yhteensä	244 869:—	222 644:75	30 935:75	7 635:—	13 200:—	8 234:45	527 518:95	78 757:50

Tietoja SAK:oon kuuluvien liittojen työttömyys-

Liiton nimi	Tulot				Menot
	Osakas- maksuja	Valtiolta	Korkoja	Yhteensä	Työttö- myysavus- tusta
	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.
Puutyöväen liitto	37.379:25	19.918:70	2.899:75	60.197:70	40.740:—
Työläisliitto	40.319:—	8.805:10	29:90	49.154:—	15.084:50
Liiketyöntek. liitto. . .	18.583:80	10.491:—	4.024:10	33.098:90	13.761:—
Kutomateollisuust. liitto	22.359:85	1.462:50	6.910:25	30.732:60	3-713:40
Paperiteoll. työnt. liitto	13.195:—	16.221:65	2.468:85	31.885:50	30.113:50
Metallityöväen liitto . .	88.013:25	14.658:95	1)69.667:90	172.340:10	25.237:50
Rakennustyöläist. liitto	49.769:10	49.153:90	4.013:10	102.936:10	81.644:—
Kirjatyöntekijäin liitto	103.807:45	88.071:70	3.958:95	195.838:10	2)147.472:—
Kunnantyöntekij. liitto	29.209:85	7.596:20	588:30	37.394:35	11.017:—
Elintervetyöläist. liitto	18.904:05	2.468:—	4.359:40	25.731:45	4.620:—
Yhteensä Smk.	421.540:60	218.847:70	98.920:50	739.308:80	373.402:90
Edell. vuonna	341.149:78	275.678:85	37.043:95	653.872:58	485.729:50

1) Lahj.

2) Matka-avustus yhdessä.

ja matka-apukassojen varojen hoidosta v. 1935.

Menot			Varat	Velat		Kassan osakasten lukumäärä
Matka- avustusta	Hoitokus- tann. y.m. menoja	Yhteensä	Yhteensä	Velkoja	Puhdas omaisuus	
mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	
406	13.798:—	54.944:—	62.391:05	50.664:35	11.726:70	3.145
412	6.000:—	21.496:50	3.912:85	100.000:—	96.087:15	3.071
4.958	6.665:—	25.384:—	100.269:92		100.269:92	3.007
	19.307:—	23.020:40	180.664:35		180.664:35	2.777
522	3.929:25	34.564:75	59.485:55		59.485:55	1.083
1.953	15.750:—	42.940:50	825:25	142.750:—	141.924:75	5.516
114	18.000:—	99.758:—	142.539:40		142.539:40	3.370
	45.197:75	192.669:75	148.517:73		148.517:73	
84	4.600:—	15.701:-	32.082:15		32.082:15	1.852
91	4.800:—	9.511:—	127.499:40		127.499:40	1.182
8.540	138.047:-	519.989:90	859.187:65	293.414:35	1.040.797:10	25.003
7.182	84.975:50	577.887:50	971.364:52	466.864:35	899.569:17	23.524

Tietoja SAK:oon kuuluvien liittojen maksamista avustuksista v. 1935.

Liiton nimi	Työttömyys- kassan varoista	Liiton varoista					Avustuksia yhteensä	
		Työttömyys- ja matka- avustusta	Työriita- avustusta	Sairaus- avustusta	Hautaus- avustusta	Oikeus- avustusta		Muita avustuk- sia
Työläisliitto	15.496:50	—	2.210:—	7.344:—	2.550:—	4.702:20	—	32.302:70
Liiketyöntekijäin liitto	18.719:—	—	—	21.700:—	3.800:—	—	2.200:—	46.419:—
Kutomateollisuustyöväen liitto	3.713:40	—	114:—	17.339:—	3.950:—	—	—	25.116:40
Paperteollisuudentyöntekijäin liitto	30.635:50	—	—	20.360:—	3.400:—	722:—	—	55.117:50
Jalometallityöntekijäin liitto	1) 591:—	—	4.788:—	2.650:—	—	—	—	8.029:—
Lasiteollisuustyöväen liitto	—	34 963:50	—	—	4.400:—	—	—	39.363:50
Rautatieläisten liitto	1) 946:—	—	—	9.343:75	2.100:—	—	—	12.389:75
Metallityöväen liitto	27.190:50	—	22.610:—	35.620:50	35.600:—	2.623:—	—	123.644:—
Rakennustyöläisten liitto	81.758:—	—	81.710:—	15.003:—	6.975:—	—	—	185.446:—
Muurarien liitto	—	—	246:50	24.712:—	13.740:—	175:—	—	38.873:50
Kirjatyöntekijäin liitto	147.472:—	—	—	92.730:75	23.500:—	—	13.361:30	277.064:05
Puutyöväen liitto	41.146:—	—	53.188:75	15.815:—	4.475:—	15.910:65	2.785:—	133.320:40
Sos.-dem. Sanomalehtimiesliitto	1) 18.794:—	—	—	—	—	—	—	18.794:—
Kunnantöytäjäin liitto	11.091:—	—	—	21.670:—	7.600:—	—	—	40.361:—
Elintarvetyöläisten liitto	4.711:—	—	—	3.174:—	1.800:—	415:—	—	10.100:—
Merimies-Unioni	—	—	—	—	—	19.924:14	—	19.924:14
Yhteensä Smk.	402.263:90	199.830:75	287.462:—	113.890:—	44.471:99	18.346:30	—	1.066.264:94
Edell. vuonna	492.912:—	600.345:50	269.472:50	77.600:—	30.340:74	151.279:75	—	1.621.950:49

1) Liiton varoista.

Liittojen maksamat avustukset yhteensä vv. 1930—35.

Avustuksen laatu	1930	1931	1932	1933	1934	1935	Yhteensä
Työttömyysavustusta...	453 260:95	1 004 681:10	776 498:70	675 869:03	485 729:50	1) 402 263:90	3 798 303:18
Matka-avustusta	9 996:—	21 423:75	4 345:—	3 932:50	7 182:50	—:—	46 879:75
Sairausavustusta	97 766:25	311 673:25	350 153:—	283 242:75	269 472:50	287 462:—	1 599 769:75
Hautausavustusta	42 275:—	103 796:15	98 300:—	77 545:—	77 600:—	113 890:—	513 406:15
Oikeusavustusta	7 845:25	3 943:50	6 596:75	5 768:—	30 340:74	44 471:99	98 966:23
Työtaisteluvuustusta ..	5 509:—	—:—	5 510:—	185 562:25	600 345:50	199 830:75	996 757:50
Muita avustuksia	27 959:95	75 621:15	3 809:85	149 243:55	151 279:75	18 346:30	426 260:55
Yhteensä	644 612:40	1 521 138:90	1 245 213:30	1 381 163:08	1 621 950:49	1 066 264:94	7 480 343:11

1) Työttömyys- ja matka-avustus yhdessä.

Tietoja Ammatillisten paikallisjärjestöjen toiminnasta v. 1935.

Paikkakunta	Osastoja	Jäsenmäärä	Kokoustoiminta				Yleisiä valistus-tilaisuuksia	Niissä osanottajia	Onko työttömyys-komitea	Opintokerhojen lukumäärä	Niissä opiskelijoita
			Työvalio-kunta		Edustajisto						
			Kokouksia	Merkitty pöytäkirjaan pykälä	Kokouksia	Merkitty pöytäkirjaan pykälä					
Enso	4	350	—	—	—	—	—	—	—	2	25
Forssa	4	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helsinki	50	7.521	22	321	2	45	8	2.500	on	3	110
Hämeenlinna	7	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Imatranseutu	9	329	4	15	8	67	8	2.350	—	—	—
Joensuu	8	—	9	50	2	19	3	350	—	—	—
Jyväskylä	16	816	13	70	3	38	18	2.150	on	1	8
Karhula	4	318	7	38	2	12	5	1.860	on	—	—
Kemi	4	220	14	92	4	43	—	—	—	—	—
Kotka	16	935	18	94	3	34	5	3.500	on	—	—
Kuopio	11	—	15	67	4	24	9	2.000	on	1	25
Kymi, Kuusankos- ki, Voikka	7	215	13	74	—	—	4	—	—	—	—
Lahti	7	160	12	35	2	22	2	300	—	—	—
Lappeenranta	10	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lohja	12	550	12	50	2	24	6	500	on	3	15
Nokia	2	66	15	96	—	—	4	950	on	—	—
Oulu	9	322	7	24	2	16	3	800	—	—	—
Pori	8	886	20	127	2	25	5	1.950	—	1	14
Salo	4	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Savonlinna	3	139	4	17	2	7	1	150	—	—	—
Sortavala	7	180	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tampere	28	2.443	22	172	7	70	11	2.600	on	1	55
Turku	23	2 024	24	156	3	38	7	4.175	on	—	—
Uusikaupunki	5	160	—	—	—	—	—	—	—	1	10
Vaasa	11	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varkaus	6	358	3	17	4	13	1	160	on	—	—
Viipuri	17	1.500	12	75	2	39	6	2.000	on	1	25
Äänekoski	6	300	11	48	2	—	4	—	on	1	—
Yhteensä	298	21.642	246	1.590	54	536	102	28.295		15	287

Osastojen kokoustoiminta v. 1935.

Liiton nimi	Vuoden kuluessa pidettiin								
	Osaston kokouk- sia	Tällöin merkit- tiin pöytäkirjaan pykälää	Toimikunnan kokouksia	Tällöin merkit- tiin pöytäkirjaan pykälää	Agit. kokouksia ja valistusjuhlia	Niihin osallistui	Jäsenmaksujen kantajia	Osastolla oli työpaikkajärjes- täjiä	Niillä kokouksia
Elintarvetyöläisten liitto	201	1.279	157	761	21	1.965	11	—	—
Jalometallityöntekijäin liitto	51	389	53	273	8	515	27	—	—
Kunnantyöntekijäin liitto	147	1.346	196	1.319	24	3.767	59	8	19
Kutomateollisuustyöväen liitto	163	1.296	184	1.026	30	6.230	147	3	3
Lasiteollisuustyöväen liitto	62	410	70	295	9	1.205	22	7	12
Metallityöväen liitto	379	2.984	507	2.772	64	11.323	211	6	40
Muurarien liitto	243	1.672	249	1.418	8	664	41	—	—
Kirjatyöntekijäin liitto	138	1.107	203	1.307	26	3.356	146	22	28
Paperiteollisuustyöntekijäin liitto ..	154	1.213	133	770	27	3.200	78	1	1
Puutyöväen liitto	333	2.495	409	2.125	77	9.518	158	3	8
Rakennustyöläisten liitto	712	4.920	614	2.793	94	10.526	155	5	27
Rautatieläisten liitto	79	588	109	650	8	1.350	65	2	8
Työväenliitto	364	2.557	329	1.829	50	8.950	131	11	42
Yhteensä	3.026	22.256	3.213	17.338	446	62.569	1.251	68	188

V. 1935 voimassaolleet palkka-

Sopimusten lukum.	Liiton nimi	Työnantaja	Sopimus		Neuvotellen tai lakolla	Sopimus käsittää			
			tehtiin	päättyy		Työläisryhmä	Työnantaja	Työläisiä	
								Järjestynettä	Järjestymättömiä
1	Työläisliitto	Vaatturityöntantajain liiton os. <i>Hämeenlinna.</i>	28/2 30	1/4 36	Neuvot.	Vaatturit	6	5	19
2	»	Vaatturityöntantajain liiton os. <i>Tampere.</i>	1/4 32	1/4 36	Lakolla	»	19	25	29
3	»	Kymnlaakson Osuusliike, <i>Kotka.</i>	1/5 30	30/5 36	Neuvot.	Varasto- ja kuljetustyöl.	1	36	—
4	»	Vaatturityöntantajain liiton os. <i>Lappeenranta.</i>	16/5 30	15/3 36	»	Vaatturit	8	37	26
5	»	Yksityisiä työnantajia <i>Lohjalla.</i>	29/11 30	1/4 36	»	»	3	12	2
6	»	J. Teikari, <i>Kouvola.</i>	1/4 30	1/4 36	»	»	1	8	—
7	»	Vaatturityöntantajain liiton os. <i>Helsinki.</i>	16/3 31	15/3 36	»	»	45	93	117
8	»	Vaatturityöntantajain liiton os. <i>Turku.</i>	15/3 31	15/3 36	»	»	18	19	46
9	»	Vaatturityöntantajain liiton os. <i>Lahti.</i>	15/3 31	15/3 36	»	»	9	11	25
10	»	Ol. Elanto, <i>Helsinki.</i>	16/4 31	30/4 36	»	Kuljetustyöl.	1	27	72
11	»	Yksityisiä liikkeenharjoittajia, <i>Kokkola.</i>	21/5 31	15/8 36	»	Jalkinetyöl.	5	11	4
12	»	Yksityisiä liikkeenharjoittajia, <i>Kuopio.</i>	30/11 32	31/7 36	»	»	11	4	46
13	»	Yksityisiä liikkeenharjoittajia, <i>Mikkeli.</i>	1/8 33	1/8 36	»	»	7	20	20
14	»	Hirsilän Kenkätehdas Oy. <i>Hirsilä.</i>	10/5 34	—	Lakolla	»	1	82	38
15	»	Linja-autoliikkeen harjoittajia, <i>Tampere.</i>	17/4 34	1/6 36	»	Autonkulj.	4	40	20
16	»	Vaatetusliikkeen harjoittajia, <i>Helsinki.</i>	12/5 34	31/3 36	Neuv.	Kappatyöl.	7	70	430
17	»	Jalkineliikk. harj., <i>Viipuri.</i>	12/4 34	1/8 36	Lak.	Jalkinetyöl.	40	50	50
18	»	Vaatetusliikk. harj. varastotyöt, <i>Viipuri.</i>	15/4 34	1/3 36	»	Vaatturityöl.	31	160	120
19	»	Jalkineliikk. harj., <i>Häki.</i>	21/10 34	15/4 36	»	Jalkinetyöl.	283	60	240
20	»	Kumitehdas, <i>Järvenpää.</i>	23/9 34	1/8 36	»	Kumityöl.	1	70	20
21	»	Pukutehtaat, <i>Viipuri.</i>	29/10 34	1/8 36	»	Vaatetustyöl.	2	60	140
22	»	Vaatetusliikk. harj., kappatyöt, <i>Viipuri.</i>	24/4 34	1/3 36	»	Kappatyöl.	18	90	210
23	»	Jalkineliikk. harj., <i>Jyväskylä.</i>	8/12 34	1/9 36	Neuv.	Jalkinetyöl.	19	31	49
24	»	Jalkineliikk. harj., <i>Kuopio.</i>	10/9 34	1/8 36	Lak.	»	11	17	43

ja työehtosopimukset.

Alimmat palkat	Palkat alenivat nousivat — + %	Muita saavu- tuksia tai menetyksiä	Irtisa- nomis- aika	Huomautuksia
1.200:—1.000:— kk. 7:—5:— tunnilta 6:80—4:25 tunnilta	— —	Aikaisempi sopimus »	1 kk. 1 »	
430:—1.490:— kk.	+5	»	1 »	Palkat ovat voimassa 6 kk. kerrallaan.
4:—7:20 tunnilta	+5	»	1 »	Sopimus koskee vain aika- ja kappalepalkkoja.
6:—7:— tunnilta	—	»	1 »	
5:—, 7:—, 9:— tunn.	+10	»	1 »	
6:25—9:— tunnilta	+10	»	1 »	15/3 —33 alennettiin palkk. 10 %:lla.
6:25—9:— tunnilta	+10	»	1 »	15/3 —33 alenn. palkkoja 10 %:lla.
5:50—7:50 tunnilta	+ 5	»	1 »	15/3 —33 alennett. palkkoja 10 %:lla.
1.000:—1.750:— kk. 7:— tunnilta	— —	» »	2 » 1 »	Varastoon teetettävästä työstä maksetaan tammi-, helmi- ja maaliskuun aikana 17 % pienempi palkka.
3:50—5:50 tunnilta	+10	»	1 »	
	—	Uusi sopimus	1 »	Sopimus koskee ainoastaan kappalepalkkoja.
2:50—5 tunnilta	+7 ¹ / ₂ —15	»	1 »	Palkkasopimus.
1.500:— kk.	+25	»	1 »	Työehtosopimus.
4:75—8:— tunnilta	+10—40	»	1 »	»
7:— tunnilta	+10—20	»	1 »	»
6:— tunnilta	+10—20	»	1 »	»
5:—8:— tunnilta	+10—15	»	1 »	»
n. 2:50—3:— tunn.	+10	»	1 »	»
m. 4:50—7:— tunn.				
3:50—8:— tunnilta	+10—30	»	1 »	Palkkasopimus.
6:— tunnilta	+10—20	»	1 »	Työehtosopimus.
5:— tunnilta	+10—12	»	1 »	»
6:— tunnilta	+10	Ent. sopimus	1 »	»

Sopimusten lukum.	Liiton nimi	Työnantaja	Sopimus		Neuvotellen tai lakolla	Sopimus käsittää		
			tehtiin	päättyy		Työläisryhmä	Työnantaja	Työläisiä
							Järjestyneitä	Järjestyneitä määrittäviä
25	Työläisliitto	Kappaliikkeet, <i>Helsinki.</i>	1/9 35	1/4 36	Neuv.	Kappatyöl.	7	60
26	»	Yksit. liikk., <i>Helsinki.</i>	1/4 35	1/4 36	»	Salkku- ja matkatarvet.	5	40
27	»	Kenkätehtaat, <i>Tampere.</i>	1/4 35	1/4 36	»	Kääntökenk.	6	80
28	»	V. Paunu, <i>Tampere.</i>	1/4 35	1/4 36	Lakko	Linja-autot.	1	28
29	»	Kuljetusliike, <i>Tampere.</i>	1/4 35	1/4 36	»	Kuljetust.	1	7
30	»	Pukutehtaat, <i>Turku.</i>	1/9 35	1/4 36	Uhk.v.	»	47	100
31	»	Yksityiset liikkeet, <i>Lahti.</i>	1/9 35	1/8 36	»	»	31	35
1	Kunnantyöntekijäin liitto	Jyväskylän kaup. hallitus.	22/1 30	—	Neuv.	Kaupungint.	1	51
2	»	Tampereen kaupunki.	1/1 31	31/10 36	»	Maatyöläiset	1	10
3	»	Kotkan kaupunginhallitus.	17/5 31	31/7 36	»	Kaupungint.	1	—
4	»	Tampereen kaupunki.	1/9 30	1/6 36	»	Sähkölait, yl. työt, teurast., halkokonttori	1	185
1	Metallityöväen liitto	Putkijohtotyönant. liitto ja 38 liittoon kuulumatonta liikettä.	17/5 34	19/4 35	Lakko	Putkijohtotyöläiset	39	180
2	»	Sähköjohtotyönantaj. liitto ja 23 liittoon kuulumatonta liikettä, <i>Helsinki.</i>	26/6 34	—	»	Sähköjohtotyöläiset	24	93
3	»	Peltisepänliikk. harj., <i>Pori.</i>	17/6 35	1/7 36	Neuv.	Peltisepät	6	19
4	»	Putkityönantajat, <i>H:ki.</i>	10/6 35	—	»	Putkityöl.	30	200
5	»	Peltisepänliikk. harj., <i>H:ki.</i>	15/6 35	1/5 36	»	Peltisepät	50	65
6	»	» <i>Turku.</i>	21/7 35	1/5 36	»	»	14	32
1	Kirjatyöntekijäin liitto	S. Graafill. Teoll. Harjoittajain Liitto.	7/12 35	7/12 38	»	—	—	3500
2	»	S. Kirjansitomonom. Liitto.	13/12 35	13/12 38	»	Kirjansitojat	—	368
3	»	Pohjois-Savon Paino Oy.	16/12 35	16/12 38	»	—	—	25
4	»	Työv. Kustannusliikk. Liitto	28/12 35	28/12 38	»	—	—	300
5	»	»	»	»	»	Kirjansitojat	—	—
1	Elintarvetyöläisten liitto	Tampereen Työväenyhdistys, <i>Tampere.</i>	1/10 30	1/6 36	Neuv.	Ravintolatyöläiset	1	58
2	»	Ol. Elanto, <i>Helsinki.</i>	1/3 31	1/7 36	»	»	1	50
3	»	Viipurin Osuusl., <i>Viipuri.</i>	1/7 31	1/7 36	»	»	1	85
4	»	O.T.K:n mylly, <i>Jääski.</i>	31/10 30	30/4 36	»	Myllytyönt.	1	15
5	»	Helsingin Työväenyhdistys.	1/2 31	31/1 36	»	Ravintolat.	1	60
6	»	Ol. Voima, <i>Tampere.</i>	1/6 31	31/5 36	»	»	1	15

Alimmat palkat	Palkat alenivat nousivat — % + %	Muita saavu- tuksia tai menetyksiä]	Irtisa- nomis- aika	Huomautuksia
5:— tunnilta	+10	Uusi sopimus	1 kk.	Työehtosopimus
4:—8:— tunnilta	+5—10	»	1 »	»
4:—7:50 tunnilta	+8—12	»	1 »	»
350—450 mk. viik.	—	»	1 »	Neuvottelupöytäkirja.
350:— viikossa	+10	»	1 »	Työehtosopimus.
3:50—8:— tunnilta	+10	»	1 »	»
6—7:— tunnilta	+10	»	1 »	»
3:20, 4:—, 4:80, 6:40, 6:80, 7:60 tunnilta	—	Aikaisempi sopimus	—	Sopimus on 3 kk:n irtisanomisen va- rassa.
360:—, 387:—, 427:50 kk.	—	»	2 kk.	Hatanpään maatilalta elintarpeet: ruisjauhoja, ohraa ja kauroja y.m. luontaisetuja.
5:—, 7:—, 8:—, 8:50 t.	—	»	2 »	
6:—11:— tunnilta	+10—17	»	—	
6:50—11:—tunnilta	+10—18	»	—	Palkkasopimus.
4:—7:—9:— tunnilta	+10—20	»	—	»
6:—8:— tunnilta	+7—10	Uusi sopimus	—	Työehtosopimus
6:50—9:— tunnilta	+10	»	—	Palkkasopimus
7:— 10:— tunnilta	+16	»	—	»
8:— tunnilta	—	»	—	»
8:50—6:85 tunnilta	—	»	—	
8:50—4:— tunnilta	—	»	—	
7:50—3:50 tunnilta	—	»	—	
8:50—6:85 tunnilta	—	»	—	{ Viikkopalkka, joten viikkopöytäkirja palkka ja kesälomat edull. kuin muissa painoissa.
8:50—4:— tunnilta	—	»	—	
440—555:— kk.	—	Aikaisempi sopimus	1 kk.	Työntekijät saavat työssä ollessaan ruuan.
765:—1.060:— kk.	—	»	2 »	Lisäksi 2 kertaa päivässä ruoka, mutta ei vapaapäivinä.
225—900:— kk.	+8	Uusi sopimus	1 »	Lisäksi työssä ollessa ruoka.
800—1.800:— kk.	—	Aikais. sop.	1 »	
300—600:— kk.	—	»	2 »	Lisäksi ruoka ja asunto.
350:—485:— kk.	—	»	1 »	Lisäksi ruoka. Palkat ovat voimassa 6 kk. kerrallaan.

Sopimusten lukum.	Liiton nimi	Työnantaja	Sopimus		Neuvotellen tai lakolla	Sopimus käsittää		
			tehtiin	päättyy		Työläisryhmä	Työnantaja	Työläisiä järjestyneitä järjestymätömiä
7	Elintarve-työl. liitto	Mikkelin Työv. Ok. <i>Mikkeli</i>	1/6 32	1/6 36	Neuv.	Leipurit	1	6
8	»	Ol. Elanto, <i>Helsinki</i> .	28/3 33	31/3 36	»	Makkaratyöl.	1	32
9	»	Ol. Mäki-Matti, <i>Jyväskylä</i> .	1/7 33	1/7 36	»	Leipurit	1	8
10	»	Turun Työväenyhd., <i>Turku</i>	1/7 33	1/9 36	»	Ravintolat.	1	20
11	»	Raittiusyhd. Koitto, <i>H:ki</i> .	1/8 33	1/8 36	»	»	1	10
12	»	Oulun Osuuskauppa, <i>Oulu</i> .	1/3 33	—	»	Leipurit	1	20
13	»	Keski-Karjalan Ol., <i>Hiitola</i> .	1/5 33	1/5 36	»	»	1	5
14	»	Jyväskylän Työväenyhdistys, <i>Jyväskylä</i> .	1/6 31	1/6 36	»	Ravintola-työläiset	1	16
15	»	Mikkelin Työv. Osuuskauppa, <i>Mikkeli</i> .	1/6 32	1/6 36	»	»	1	4
16	»	Leipomoliikk. harj., <i>H:ki</i> .	1/4 31	1/4 36	»	Leipurit	20	180
17	»	Oulun Osuusk. ja Työväenyhdistys, <i>Oulu</i> .	1/6 34	1/6 36	»	Ravintola-työläiset	2	34
18	»	Osuusl. Työvoima, <i>Varkaus</i>	1/7 34	1/7 36	»	»	1	8
19	»	Kymnlaakson Osl., <i>Kotka</i> .	17/12 34	31/12 36	»	»	1	26
20	»	Osl. Varma, <i>Pietarsaari</i> .	27/12 34	31/12 36	»	»	1	12
21	»	Osuusliike Voima ja Työv. yhdistys, <i>Tampere</i> .	15/10 34	15/10 36	»	Leipurit	2	22
22	»	Leipomoliikk. harj., <i>Kotka</i> .	16/5 34	16/5 36	»	»	6	35
23	»	Osuusliike Kansa, <i>Pori</i> .	1/2 35	1/2 36	»	Ravintolat.	1	11
24	»	» » »	1/3 35	1/3 36	»	Leipomot.	1	10
25	»	Vaasan Työväenyhdistys.	1/8 35	1/8 36	»	Ravintolat.	1	10
27	»	Osuusl. Itä-Karjala, <i>Sortavala</i> .	2/5 35	2/5 36	»	Leipomot.	1	12
28	»	Osuusl. Itä-Karjala, <i>Sortavala</i> .	2/5 35	2/5 36	»	Ravintolat.	1	12
29	»	Sortavalan Panimo OY.	2/5 35	2/5 36	»	Panimotyöl.	1	6
30	»	Enson Osl., <i>Enso</i> .	1/3 35	1/3 36	»	Leipomotyöl.	1	6
31	»	» » »	1/3 35	1/3 36	»	Ravintolat.	1	6
32	»	Imatran Osuusliike.	1/3 35	1/3 36	»	Leipomotyöl.	1	10
33	»	Enson Työväenyhdistys.	1/3 35	1/3 36	»	Ravintolat.	1	10
34	»	Osl. Ahjo, <i>Hyvinkää</i>	1/10 35	1/10 36	»	Leipomotyöl.	1	8
1	Puutyöväen liitto	Puuseppäteollisuuden harj., <i>Hämeenlinna</i> .	18/10 34	1/5 36	Lakko	Puusepät	8	7
2	»	Huonekalu- ja puuseppäteoll. harj., <i>Helsinki</i> .	3/6 34	1/5 36	»	»	80	51
3	»	Puuseppäteollisuuden harj., <i>Järvenpää</i> .	16/8 34	1/5 36	»	»	6	12
4	»	Otavan Saha Oy., <i>Otava</i> .	20/4 34	20/1 37	Neuv.	Sahatyöläis.	1	118
5	»	Keravan puuteollisuus Oy., <i>Kerava</i> .	16/6 34	1/5 36	Lakko	Puusepät	1	16
6	»	Ol. Elanto, <i>Helsinki</i> .	5/8 31	1/5 36	»	»	1	10

Alimmat palkat	Palkat alenivat nousivat — % +	Muita saavu- tuksia tai menetyksiä	Irtisa- nomis- aika	Huomautuksia
700:—1.150:— kk.	—	Aikais. sopim.	2 kk.	Palkat ovat voimassa 6 kk. kerrallaan
900—2.100:— kk.	—	»	1 »	
130—350:— viikko	—	»	2 »	
	+10	Uusi sopimus	2 »	
275:—450:— kk.	—	»	2 »	Lisäksi ruoka ja asunto.
800:—1.730:— kk.	+6	Aikais. sopim.	1 »	Vain palkkasopimus. Jatkuu 1 kk. irtisanomisen varassa.
350:— 1.100:— kk.	—	»	1 »	
275:— 450:— kk.	—	»	2 »	Työehtosopimus.
200:— 350:— kk.	—	»	2 »	»
1.000:—1.780:— kk.	—	Uusi sopimus	2 »	»
320—420:— kk.	+5	»	2 »	»
200—350:— kk.	—	Aikais. sopim.	2 »	»
330—440:— kk.	—	»	3 »	»
220—310:— kk.	—	»	3 »	»
650:—1.510:— kk.	—	»	2 »	»
150—375:— kk.	—	»	—	Palkkasopimus.
200—350:— kk.	+10	Uusi sopimus	2 kk.	Lisäksi ruoka.
125:—300:— viikko	+10	»	2 »	
330—350:— kk.	+10	»	2 »	Lisäksi ruoka.
90:—325:— viikko	+12	»	2 »	
200:—305:— kk.	+ 8	»	2 »	Lisäksi ruoka.
2:15—4:— tunti	+10	»	2 »	
100:—230:— viikko	+10	»	2 »	
300:—600:— kk.	+ 5	»	2 »	Lisäksi kahvi.
100:—230:— viikko	+5—25	»	2 »	
200:—270:— kk.	+10	»	2 »	Lisäksi ruoka ja kahvi.
195:—390:— viikko	+ 6	Palkkasopim.		
2:—, 6:50 tunnilta	+20	—	1 kk.	Työehtosopimus.
3:—, 9:— tunnilta	+15	—	1 »	»
2:50, 7:— tunnilta	+10	—	1 »	»
2:75, 3:— tunnilta	+15	Aikais. sop.	1 »	Palkkasopimus.
3:—, 7:25 tunnilta	+17	Uusi sopimus	—	»
8:50 tunnilta	—	Aikais. sop.	2 kk.	

Sopimusten lukum.	Liiton nimi	Työnantaja	Sopimus		Neuvotellen tai lakolla	Sopimus käsittää			
			tehtiin	päättyy		Työläisryhmä	Työnantaja	Työläisiä	
								Järjestynettä	Järjestynettä
7	Puutyöväen liitto	Puutavara Oy., <i>Haukivuori.</i>	10/3 35	—	Lakko	Sahatyöläis.	1	142	48
8	»	Autokoritehtaat, <i>Helsinki.</i>	13/4 35	1/2 36	»	Autokorityöl.	4	128	100
9	»	Puuseppäteoll. harj., <i>Turku</i>	16/6 35	15/5 36	»	Puusepät	17	54	96
10	»	Autokoritehtaat, <i>Turku.</i>	11/5 35	1/4 36	Neuv.	Autokorityöl.	4	40	45
1	Rakennus-työläist.liitto	Vaasan Maalarimest. yhd., <i>Vaasa.</i>	14/5 35	1/5 36	»	Maalarit	—	—	50
2	»	Ol. Elanto, <i>Helsinki.</i>	11/8 31	1/7 36	»	»	1	10	3
3	»	Helsingin tapetti- ja lino-leumikauppa.	—	31/5 36	»	Korkkimatolaskijat	9	20	10
4	»	Yksityisiä maalausliikkeen harjoitt., <i>Lappeenranta.</i>	3/7 31	1/4 36	»	Maalarit	—	24	15
5	»	Kivilouhimotyönant., <i>Helsinki.</i>	15/5 35	1/5 36	»	Kivityöläiset	8	67	—
6	»	Maalaustyönant. liiton Helsingin osasto, <i>Helsinki.</i>	5/4 35	1/4 37	»	Maalaus-työntekijät	—	31	—
7	»	Kiviveistämöt, <i>Hyvinkää.</i>	6/5 34	30/5 36	»	Kivityöläiset	4	49	—
8	»	Rakennustyönant. järj., <i>Helsinki.</i>	23/4 35	15/4 36	»	Rakennus-työläiset	—	—	—
9	»	Maalausliikkeen harj., <i>Pietarsaari.</i>	4/5 34	1/3 36	»	Maalaus-työntekijät	—	18	—
10	»	Maalaustyönant. liiton Tampereen osasto, <i>Tampere.</i>	6/5 34	1/4 36	Lakko	»	—	73	—
11	»	Kiviveistämöt, <i>Tampere.</i>	19/4 34	15/4 36	»	Kivityöläiset	3	36	—
12	»	Maalaustyönant. liiton Turun osasto, <i>Turku.</i>	17/5 35	1/4 37	»	Maalaus-työntekijät	—	79	—
13	»	Maalausliikk. harj., <i>Oulu.</i>	29/5 35	1/6 36	Neuv.	»	—	70	—
14	»	Maalausliikk. harj., <i>Lohja.</i>	26/5 34	1/5 36	»	»	3	18	—
15	»	Maalausliikk. harj., <i>Kuopio.</i>	6/6 34	—	»	»	—	40	—
16	»	Maalausl. harj., <i>Jyväskylä.</i>	30/5 34	1/5 36	»	»	—	25	—
17	»	Hautakiviliikk. harj., <i>Helsinki ja Malmi.</i>	16/6 35	15/6 36	»	Kivityöläiset	7	—	—
18	»	Asfalttiliikk. harj., <i>Helsinki</i>	18/5 35	15/4 36	»	Asfalttityönt.	18	26	—
19	»	Eristysliikk. harj., <i>Helsinki.</i>	7/6 35	7/6 36	»	Eristäjät	7	23	—
20	»	Maalausliikk. harj., <i>Viipuri.</i>	16/7 35	1/5 36	»	Maalaus-työntekijät	—	99	—
21	»	Maalausliikk. harj., <i>Pori.</i>	11/6 34	—	Lakko	»	7	35	—
22	»	Kiviveistämöt, <i>Viipuri.</i>	11/6 34	1/5 36	Neuv.	Kivityöläiset	—	26	—
23	»	Kiviveistämöt, <i>Antrea.</i>	24/7 34	1/5 36	—	»	—	20	—
24	»	Tanin Kivilouhimo, <i>Tani.</i>	17/7 34	15/6 36	Lakko	»	—	10	—
25	»	Salon Kiviveistämö, <i>Salo.</i>	15/4 35	1/4 36	»	»	1	—	—
26	»	Maalausliikkeet, <i>Mikkeli.</i>	1/5 35	1/5 36	Neuv.	Maalarit	—	—	—
27	»	Maalausliikk., <i>Savonlinna.</i>	25/4 35	1/5 36	»	»	—	—	—
28	»	Maalausliikk., <i>Hämeenlinna.</i>	30/5 35	1/5 36	»	»	—	—	—
29	»	Luoman Kiviveist., <i>Lohja.</i>	18/3 35	—	»	Kivityöläiset	—	—	—
30	»	Hangon Graniitti oy. <i>Hanko</i>	6/5 35	—	»	»	1	—	—

Alimmat palkat	Palkat alenivat nousivat — % + %	Muita saavutuksia tai menetyksiä	Irtisanomisaika	Huomautuksia
	+20—25	Uusi sopimus	—	Hinnoittelusopimus.
8:—10:— tunnilta	+10—15	»	1 kk.	Palkkasopimus.
6:50 tunnilta	+ 50 p. tunn.	»	1 »	»
6:50—9:— tunnilta	+35	»	1 »	»
8:— tunnilta	—	Aikais. sopim.	1 »	
10:50 tunnilta	+10	»	1 »	
10:— tunnilta	+10	»	1 »	
9:— tunnilta	—	»	1 »	
7:—10:— tunnilta	+10	»	—	»
10:50 tunnilta	+10	»	—	Palkkasopimus.
5:—, 6:—, 7:75 tunn.	—	»	1 kk.	»
6:—7:—9:—10:— t.	+10	»	—	»
7:50 tunnilta	—	»	1 kk.	Työehtosopimus.
8:— tunnilta	—	»	—	»
7:60—8:— tunnilta	—	»	—	Palkkasopimus.
8:—9:— tunnilta	+15	»	—	Työehtosopimus.
8:— tunnilta	—	»	—	»
7:— tunnilta	—	»	—	»
6:50 tunnilta	—	»	—	Palkkasopimus.
7:50 tunnilta	—	»	—	Työehtosopimus.
6:50—8:75 tunnilta	+ 8	»	—	Palkkasopimus.
6:75, 7:75, 8:75 tunn.	+10	»	—	»
6:—7:—8:—10:— t.	+10	—	—	»
8:50 tunnilta	+ 8	—	—	»
8:— tunnilta	+15	—	—	Työehtosopimus.
8:—8:40 tunnilta	—	—	—	»
8:— tunnilta	+15	—	—	»
6:—8:— tunnilta	—	—	—	Palkkasopimus.
8:— tunnilta	—	Uusi sopimus	—	Työehtosopimus.
8:— tunnilta	—	»	—	»
7:50—6:— tunnilta	—	»	—	»
8:— tunnilta	—	»	—	»
8:—6:— tunnilta	—	»	—	Palkkasopimus.
	—	»	—	Palkkahinnoittelu.

Sopimusten lukun.	Liiton nimi	Työnantaja	Sopimus		Neuvotellen tai lakolla	Sopimus käsittää		
			tehtiin	päättyy		Työläisryhmä	Työnantajaa	Työläisiä järjestyneitä järjestymätömiä
31	Rakennus-työl. liitto	Kivityöliikkeet, <i>Jyväskylä.</i>	16/6 35	15/4 36	Neuv.		—	—
32	»	Rakennusmest. os., <i>Turku.</i>	19/6 35	1/4 36	»	Rakennust.	—	—
33	»	Konstruktor Oy., <i>Kalvola.</i>	3/6 35	—	Lakko	Kivityöläiset	1	—
34	»	Maalausliikkeet, <i>Lahti.</i>	11/6 35	1/5 36	»	Maalarit	—	—
35	»	Uudenkaupungin Graniitti Oy., <i>Uusikaupunki.</i>	22/8 35	1/5 36	»	Kivityöläiset	1	—
1	Liiketyöntekijäin Liitto	Ol. Elanto (lihamyym.)	22/1 32	31/1 37	Neuv.	Lihamyym.	1	—
2	»	» (maitomyym.)	10/4 31	31/3 37	»	Maitomyym.	1	300 600
3	»	» (sekataavaram.)	10/4 31	31/5 37	»	Sekataav.m.	1	—
4	»	» (rohdosmyym.)	16/12 35	30/11 36	»	Rohdosm.	1	—
5	»	Viipurin Ol.	2/2 31	—	»	Liikehenkil.	1	100 250
6	»	Ol. Keko.	5/4 32	30/4 37	»	»	1	52
7	»	Ol. Voima.	28/1 35	31/1 37	»	»	1	250 10
8	»	Kuusankosken Ol.	22/1 35	31/1 37	»	»	1	50 10
9	»	Ol. Onni.	19/6 31	31/3 37	»	»	1	35 15
10	»	»	26/6 31	30/4 37	»	Varastotyöl.	1	—
11	»	Ol. Tarmola.	27/6 35	30/6 37	»	Liikehenkil.	1	75 15
12	»	Ol. Voima	19/2 31	31/12 36	»	Varastotyöl.	1	45
13	»	Kyminlaakson Ol.	1/7 35	30/6 36	»	Liikehenkil.	1	120 10
14	»	Ylä-Savon Ol.	16/1 31	31/12 36	»	»	1	15 25
15	»	Tv. ja Pienv. Ol.	28/9 35	30/9 36	»	»	1	40
16	»	Ok. Mäki-Matti.	9/12 35	31/12 36	»	»	1	120
17	»	Ol. Imatra.	1/2 35	31/1 35	»	»	1	65 35
18	»	Enson Ol.	25/9 34	31/5 37	»	»	1	35 13

Alimmat palkat	Palkat alenivat nousivat — % +	Muita saavu- tuksia tai menetyksiä	Irtisa- nomis- aika	Huomautuksia
8:—5:50 tunnilta	—	Uusi sopimus	—	Työehtosopimus.
	+ 10	»	—	Palkkasopimus.
	—	»	—	Hinnoittelu.
7:—6:—5:— tunn.	—	—	—	Työehtosopimus.
	—	—	—	»
	—	—	3 kk.	
	—	—	3 »	
	—	—	3 »	
	+ 10	—	3 »	
	—	—	2 »	
	—	—	3 »	
	+ 7	—	3 »	
	+ 6	—	2 »	
	—	—	3 »	
	—	—	3 »	
	+ 6	—	2 »	
	—	—	2 »	
	+ 7	—	2 »	
	—	—	3 »	
	+ 5	—	3 »	
	+ 6	—	3 »	
	+ 5	—	2 »	
	—	—	3 »	

Palkkaliikkeen

Paikkakunta ja työala	Esitetyt vaatimukset	Alkoi	Päättyi	Työluku-määrä	Työntekijä-lukumäärä
Suomen Metallityöväen liitto					
<i>Billnäs:</i> Billnäs Bruks A.B.	10 % palkankorotus	28/1	20/2	200	1
<i>Vaasa:</i> Suomen Moottoritehdas Oy. ..	Palkankorotus 1—1:50	4/3	15/3	85	1
<i>Helsinki:</i> Suomen Sähkö Oy. Gottfr. Strömberg	10—20 % palkankorotus	22/3	15/4	500	1
<i>Helsinki:</i> Kone- ja Siltarakennus Oy	1—1:50 korotus t.	1/4	20/4	900	1
<i>Helsinki:</i> Hietalahden Sulkutelakka ..	1—1:50 korotus t.	1/4	20/4	600	1
<i>Pori:</i> Porin Konepaja Oy.	1—2:— korotus t.	1/4	15/5	550	1
<i>Kauklahti:</i> Kaapeli ja Sinkkivaliko Oy.	Työehtosop. ja palkankorotus	28/4	10/5	15	1
<i>Mikkeli:</i> Autokorjaamojen työl.	»	28/4	10/5	30	7
<i>Sortavala:</i> Peltisevät	»	3/5	5/6	60	5
<i>Jyväskylä:</i> Sähkötyöläiset	»	8/5	20/5	14	5
<i>Pori:</i> Peltisevät	»	10/5	21/6	33	6
<i>Tikkakoski:</i> Tikkakoski Oy.	Palkankorotus	10/5	—	150	1
<i>Pietarsaari:</i> Konepajan valimotyöl. ..	»	15/5	—	100	1
<i>Helsinki:</i> Putkityöläiset	Työehtosop. ja palkankorotus	15/5	10/6	450	30
<i>Tampere:</i> Sähkötyöläiset	»	17/5	15/6	65	4
<i>Helsinki:</i> Sähkötyöläiset	»	17/5	15/6	300	40
<i>Epilä:</i> Konepaja. Sahanterätehdas ja Excelsior Oy.	Palkankorotus	20/5	—	300	3
<i>Tampere:</i> Putkityöläiset	Työehtosopim. ja palkankorot.	24/5	—	70	5
<i>Turku:</i> Putkityöläiset	»	24/5	4/10	100	10
<i>Hämeenlinna:</i> Peltisevät	»	24/5	—	20	6
<i>Karkkila:</i> Högforssin tehdas	Palkankorotus	24/5	—	450	1
<i>Helsinki:</i> Rauta- ja metalliv. Suomi ..	»	28/5	4/6	60	1
<i>Helsinki:</i> Peltisevät	Työehtosopim. ja palkankorot.	10/6	5/7	150	50
<i>Mikkeli:</i> Vesi- ja lämpö Oy.	Palkkasopimus kor. 20 % ..	10/4	27/4	12	1
<i>Turku:</i> Peltisevät	Palkkasopimus	2/7	28/7	95	14
<i>Vaasa:</i> Putkityöläiset	Palkankorotusesitys	16/7	8/8	30	6
<i>Viipuri:</i> Putkityöläiset	»	23/8	10/9	40	1
<i>Turku:</i> Grihton-Vulcan valimotyöl. ..	»	9/9	—	35	1
<i>Turku:</i> Auran Konepaja Oy.	»	29/10	—	50	1
<i>Outokumpu:</i> Outokumpu Oy.	»	5/11	—	650	1
Suomen Lasiteollisuustyöväen liitto.					
<i>Kauklahti:</i> Lasitehdas Oy. kaikki työt	Palkkojen korotus 20—30 %	4/5	25/5	70	1
<i>Ryhtylä:</i> Lasiteollisuus Oy. samoin ..	Palkkojen korotus	10/7	18/7	100	1
<i>Riihimäki:</i> Oy. Riihimäki samoin	Palkkojen korotus 15—25 %	4/5	25/5	500	1
<i>Hki:</i> Lasinleikk. liikk. lasinleikkaajat	Työehtosop. ja palkankor. 10%	4/7	11/7	28	1
<i>Hki:</i> S. Sähkölampputehd. Oy. teht. työt	» 15 %	11/7	21/10	30	1

vuonna 1935.

Tulokset	Sopimus	Selkkaus selvitettiin	Huomautuksia
10 % kor. vaat. sel. hyväk. Kor. 1:20—80 p. väl. tunnilta	— —	Kirjevaihdolla Neuvotteluilla	Liiton välityksellä
Kor. n. 300 työl. 10—7 % Kor. osalle työl. 10—5 % Osalle työl. pieniä korotuksia 2/3:nes työl. kor. 75—30 penniä	— — — väl. tun.	» Kirjeellisesti » Neuvotteluilla	Osaston välityksellä Liiton välityksellä Osaston välityksellä Liiton välityksellä
Korotus n. 75 p. tunnilta Korotus 1:—50 p. väl. tunnilta Korotus 1:— tunnilta Korotus n. 10 % Korotus 1 mk. tunnilta	— — — — Työehtosopimus	» » » » »	Liiton välityksellä Osaston välityksellä Liiton välityksellä Osaston välityksellä Liiton välityksellä
<i>Tulokseton</i>	—	—	Liittotoimikunta eväsi uhkavaatimuksen jättämisen
Korotus 1:25—1:50 väl. tunn. Korotus 1 mk. tunnilta	— Palkkasopimus	Neuvotteluilla Kirjevaihdolla	Osaston välityksellä Liiton välityksellä
<i>Tulokseton</i> <i>Tulokseton</i>	— —	— —	Aikaisempi palkkasop. voim.
Osalle työl. 60 p. korotus Osalle työl. 1:—:25 tunnilta Korotus 1 mk. tunnilta	— — —	Kirjevaihdolla » Lakolla	Liiton välityksellä Liiton välityksellä Alkoi 6/7, Päätyi 4/10
<i>Tulokseton</i> Korotus n. 30 p. tunnilta Korot. alim. palk. 1:50—25 p. t. Korotus n. 80 p. tunnilta Korotus 12—8 % Korotus 1:50—1:— mk. tunn. Korotus n. 10 %	— — Palkkasopimus — — Palkkasopimus —	Neuvotteluilla » » » » » »	Osaston välityksellä Osaston välityksellä Liiton välityksellä Liiton välityksellä Osaston välityksellä Osaston välityksellä Osaston välityksellä
<i>Tulokseton</i>	—	—	Liittotoimik. eväsi uhkavaat. luvan
Korotus n. 10 % <i>Tulokseton</i>	— — —	Kirjevaihdolla — —	Tuloksista ei ole vielä tietoa
Palkat kohosivat 15—25 % » » 10—20 % » » 10—20 % » » 10 %	— — — Palkkasitoumus	Osast. ed. välit. » Liiton ed. välit. »	Suullinen sopimus Suullinen sopimus Suullinen sopimus Työnant. tarj. osalle työl. 5 % korot. Tähän eivät työl. suostuneet Hävittiin

Paikkakunta ja työala	Esitetyt vaatimukset	Alkoi	Päättyi	Työluku-määrä	Työnantajan lukumäärä
Suomen Rakennustyöläisten liitto.					
<i>Salon:</i> Salmela ja Harvia, vientikivityöt	Työehtosopim. ja palkankorot.		29/1	20	1
<i>Hki:</i> Maalarityönant. l. maalaustyöt	Työajan lyhenn. ja palkankor.	2/4	28/6	1010	1
<i>Salon:</i> Salon Kiviveistämö, kivityöt ..	Työehtosopim. ja palkankorot.	18/3	15/4	10	1
<i>T.re:</i> Valtion Kastinnotkon varatyömaa	Vaad. työt suor. tuntityönä ..	2/2	12/2	100	1
<i>Oulu:</i> Maalarityönant. Oul. os. maalaust.	Ent. sopimuksen uusiminen ..		1/5	60	1
<i>Pori:</i> Alanko ja Utriainen, maalaustyöt	Vaad. hyv. voimassa oleva sop.	25/2	1/4	24	1
<i>Hki:</i> Linol. ja Tapettik. yhd. matonpanij.	Työehtosopim. ja palkankorot.			30	1
<i>Turku:</i> Maalaustyönant. os., maalaustyöt	Ent. sopim. 1 mk. palkankorot.			150	1
<i>Kuopio:</i> Maalaustyönant. os. »	Työehtosopim. ja 8 mk. tuntip.			50	
<i>Mikkeli:</i> Maalausliikkeet »	Työehtosop. ja 8 mk. tuntip. ..		1/5	30	
<i>Savonlinna:</i> Maalausliikkeet »	Työehtosop. 7:50 tuntipalkka	12/3	25/4	20	
<i>Vaasa:</i> Maalausliikkeet »	Työehtosop. 9 mk. tuntipalkka	12/3	4/5	50	
<i>Lohja:</i> Luoman kiviveist. kivityöntek.	Palkkasop. 8 mk. tuntipalkka	16/3	18/3	30	
<i>Hki:</i> Eristysliike Suomi, eristystyöt	Vaad. työnant. noud. sopim.	11/3	26/3	12	1
<i>Viipuri:</i> Maalausliikk. harj. maalaustyöt	Työehtosop. 9 mk. tuntipalkka	12/3	1/4	200	
<i>Hanko:</i> Graniitti Oy. kivityöt	Palkkasopimus	2/4	6/5	90	1
<i>Jyväskylä:</i> Kivityöliikkeet, kivityöt ..	Työehtos. 8 mk. tp. aputyöl 5:50	15/5	16/6	40	
<i>Hki:</i> Rak.työnant. järj. koko rak.ala	Ent. hinnoitt. 20 % palkankor.		1/4	5000	
<i>Hki:</i> Rak.kivityöurakoitsijat, kivityöt	Uusi sopimus		1/5	200	
<i>H.linn:</i> Maalaustyöliikkeet, maal.työt	Työehtosop. 8 mk. tuntipalkka	5/5	30/5	41	
<i>T.re:</i> Rakennustyönant. järj. koko rak.al.	—			1500	
<i>Sortavala:</i> Maalausliikkeet, maalaustyöt	Työehtosopim. ja palkankorot.			40	
<i>Antrea:</i> Kivityöliikkeet, kivityöt	»	3/5	18/5	60	
<i>Pori:</i> Maalausliikkeet, maalaustyöt	Työehtosop. 1 mk. palkk. kor.	1/5	15/5	50	
<i>Mikkeli:</i> Rak.työnantajat, koko rak.ala	Tuntipalkkoihin korotusta ..			400	
<i>Viipuri:</i> Kivityöliikkeet, kivityöt ..	Ent. sopimuksen uusiminen ..	9/5		50	
<i>Turku:</i> Rak.mest. osasto, koko rak.ala	Palkkasopimus	24/5	19/6	1500	
<i>Hki:</i> Eristysliikkeet, eristäjät	Työehtosop. 15-20 % palk.kor.			40	
<i>Kalvola:</i> Konstruktor Oy., kivityöt ..	Hinnoittelu palkk. kor.	29/5	3/6	30	
<i>Hki:</i> Kivityönant. liitto, kivityöt ..	Palkkasop. 5-10 % palk.kor.		15/6	200	
<i>Kemi:</i> Rak.työnant. ja kaup. koko rak.al.	Palkkahinnoitt. 20 % korot.			200	
<i>Vihti:</i> Oy. Olkkola, tiilitehdas ja saha	Työehtosopimus	25/6	30/7	117	1
<i>Lahti:</i> Maalausliikkeet, maalaustyöt ..	Työehtosop. 8 mk. tuntipalkk.	11/6	11/6	30	
<i>Turku:</i> Turun kaupunki, koko rak.ala	Esitettiin noud. yksit. työnant. kanssa tehtyä sopimusta ..				1
<i>Uusikaupunki:</i> Graniitti Oy., kivityöt	Työehtosopimus	13/8	22/8	30	1
<i>Kaukojärvi:</i> A. V. Liljeberg, rakennustyöt	Palkkojenkorotus			800	
<i>Imatra:</i> Outokumpu Oy. »	»				
<i>Mesukylä:</i> Tiilitehtaat, tiilitehtaal.	Työehtosopimus			80	3
<i>Lahti:</i> Rakennustyönant. koko rak.ala	Palkkojen korottaminen				
<i>Ryttylä:</i> Tiilitehdas, tiilitehtaal.	Palkkoj. korott. 10-20 %:lla				

Tulokset	Sopimus	Selkkaus selvitettiin	Huomautuksia
Koroitusta 2—3 mk. tunnilta	Työehtosopimus	Neuvotteluilla	
Koroitusta 1 mk. tunnilta	Palkkasopimus	Lakolla	
» 2 » »	Työehtosopim.	»	
Työläisten vaatimukset hyv.	—	»	
—	Työehtosopimus	Neuvotteluilla	
Sopimus allekirjoitettiin	—	Lakolla	
Kor. 1 mk. tunn., 7 % urakkap.	Työehtosopim.	Neuvotteluilla	
Korotusta 1 mk. tunnilta	»	»	
Palk. korotus	—	—	
8 mk. tuntipalkka	Työehtosopim.	Neuvotteluilla	
tuntipalkka 7:50 kes., 6:— talv.	»	»	
8 mk. tuntipalkka	»	»	
8 mk. tuntip., 6:— aputyöl.	Palkkasopimus	»	
Työnant. suostui noud. sopim.	—	Lakolla	
8:50 tuntipalkka	Työehtosopim.	Neuvotteluilla	
Korot. osittain hintoja	Palkkahinnoittel.	»	
8 mk. tuntip., 5:50 aputyöläis.	Työehtosopim.	Lakolla	
Korotus 1 mk. tunn.	Hinnottelu	Neuvott.	
Koroit. 1 mk. tunn.	»	»	
10 % koroitus	Työehtosopimus	Lakolla	
Raukesi	Hinnottelu	—	
1 mk. palkankorotus	—	—	
Tuntipalkk. koroitus 1 mk.	Työehtosopim.	Lakolla	
» » —:50—1:—	»	»	
—	—	—	
Palkkojen alennus estettiin	—	Neuvotteluilla	
Palkkojen koroitusta n. 10 %	Palkkasopimus.	»	
15—20 % palkkojen koroitus	»	»	
Palkat kohosivat	Hinnottelu	Lakolla	
Palkankoroitusta 5—10 %	Palkkasopimus	Neuvotteluilla	
Raukesi	—	—	
Hävittiin	—	—	
Sop. hyväks. vaaditussa muod.	Työehtosopim.	—	
Kaup. hyväksyi esityksen	—	—	
Koroitus 1—2 mk. tunnilta	Työehtosopim.	Lakolla	
Palkkojen koroitusta 1:50 tun.	—	Neuvotteluilla	
Raukesi	—	—	
Raukesi	—	—	
Työnant. koroittivat palkkoja	—	—	
Palkat kohosivat 10—15 %:lla	—	Neuvotteluilla	

Paikkakunta ja työala	Esitetyt vaatimukset	Alkoi	Päättyi	Työluku-määrä	Työnaikalu-kumääri
Suomen Puutyöväenliitto.					
<i>Haukivuori:</i> Puutavara Oy. sahatyöt ..	Palkkahinnoit. kor. 20—25 %	9/3	10/3	190	1
<i>Lahti:</i> Asko Avonius, verhoilutyöt	Peruut. 20 % palkk. alennus	14/2	22/5	19	1
<i>Hki:</i> Autokoritehtaat, autokorityöt ..	Työehtosop. 10 mk alim. t.pal.	15/3	13/4	228	4
<i>Tampere:</i> Puus. ja huonekaluliikk. puut.	Palkkasop. ja 7:50 alin tuntip.			159	17
<i>Turku:</i> Puuseppäteoll. harj. puusepänt.	Työehtosop. 7:50 alin tuntip.	16/5	16/6	150	17
<i>Kausala:</i> Saha ja Mylly Oy. lautatarhat.	Palkkasop. 15 % palk. korot.			175	1
<i>Turku:</i> Autokoriteht. autokorityöt	» 7—9:— alin tuntip.	3/5	11/5	95	4
<i>Viipuri:</i> Puuseppäteoll.harj. puusepänt.	Työehtosop. 8:— alin tuntip.	3/6		140	17
<i>Hki:</i> Sörnäs ab. Laatikkotehd. laatikkot.	25 % palkankorotus			135	1
<i>J. kylä:</i> J. Uusituvan suksitehd. suksityöt	Palkkojen korotus			24	2
<i>Viipuri:</i> Puuteollis. Oy. Ltd rullatyöt	35 % palkkojen korotus ...	14/1	jatkuu	44	1
<i>Otavan saha Oy:</i> saha- ja lautatarhatyöt	15—35 % palkankorotus	6/12 35	7/1 36	200	1
Suomen Jalometallityöntekij. liitto.					
<i>Turku:</i> Osuusliike Kultaseppä	10 % palkankorotus	26/10	7/11	66	1
Suomen Liiketyöntekijäin liitto.					
<i>Helsinki:</i> Ol. Elannon lihakauppa ...	5 % korotus	25/2	9/7	150	1
» » rohdosmyymälä	15 » »	26/9	16/12	65	1
<i>Tampere:</i> Ol. Voiman liikehenkilökunta	10 » »	30/9 34	28/1	260	1
<i>Kuusankoski:</i> Kuusankosken Ol:n »	10 » »	1/11 34	22/1	60	1
<i>Turku:</i> Ol. Tarmolan »	15 » »	15/4	27/6	90	1
<i>Kotka:</i> Kymnlaakson Ol:n »	15 » »	1/5	1/7	130	1
<i>Vätsilä:</i> T:n ja Pienv. Ol:n »	15 » »	1/5	28/9	40	1
<i>Jyväskylä:</i> Ol. Mäki-Matin »	12 » »	1/10	9/12	120	1
<i>Imatra:</i> Ol. Imatran »	10 » »	1/10 34	1/2	100	1
<i>Helsinki:</i> Ol. Elannon varastot	8 » »	28/2	15/6	80	1
<i>Oulu:</i> Oulun Ol:n liikehenkilökunta ..	12 » »	30/9	—	150	1
Suomen Elintarvetyöläisten liitto.					
<i>Pori:</i> Leipomotyöläiset	Työehtosopimus	12/1	8/2	11	1
<i>Pori:</i> Ravintolatyöläiset	»	6/1	20/2	12	1
<i>Enso:</i> Leipomotyöläiset	»	12/1	1/3	8	1
<i>Enso:</i> Ravintolatyöläiset	»	12/1	1/3	16	2
<i>Imatra:</i> Leipomotyöläiset	»	12/1	1/3	11	1
<i>Sortavala:</i> Leipomotyöläiset	»	2/4	2/5	12	1
<i>Sortavala:</i> Ravintolatyöläiset	»	2/4	2/5	14	1
<i>Sortavala:</i> Panimotyöläiset	»	2/4	2/5	8	1
<i>Oulu:</i> Ravintolatyöläiset	»	3/4	1/6	35	2
<i>Oulu:</i> Leipomotyöläiset	Palkkasopimus	8/4	1/6	12	1
<i>Vaasa:</i> Ravintolatyöläiset	Työehtosopimus	1/5	1/7	10	1

Tulokset	Sopimus	Selkkaus selvi- tettiin	Huomautuksia
Palkankorotusta 20—25 % 20 % palkanalennus peruutett. Palkka kohosi 10—15 % Lupaukset palkankorotuksesta 50 p. korot. tp., 6:50 alin tuntip. Raukesi 35 % palkankorotus Raukesi Huonoimmin palkat. 50 p. kor. Osittainen palkkojen korotus	Hinnoittelusop. — Palkkasopimus — Palkkasopimus — Palkkasopimus — — — Palkkahinn.sop.	Lakolla » » — Lakolla — Neuvotellen — Neuvotellen » Lakko jatkuu Neuvotellen	Liiton edustajan välityksellä — — — — — Liiton edustajan välityksellä
Palkkojen korotus			
Palkat kohosivat 8. %	Kirjeellinen sop. palkk. korot.	Neuvotellen	
3 % korotus	Lisäsopimus	Neuvotellen	
10 » »	Työehtosopim.	»	
7 » »	»	»	
6 » »	Palkkasopimus	»	
6 » »	»	»	
7 » »	»	»	
5 » »	Työehtosopim.	»	
6 » »	»	»	
5 » »	Palkkasopimus	»	
Tulokseton	Sopimus raukesi	»	
Siirtyi v. 1936	»	»	
8 %	—	Neuvotteluilla	
10 %	—	»	
10 %	—	»	
10 %	—	»	
10 %	—	»	
5—25 %	—	»	
10 %	—	»	
10 %	—	»	
7 %	—	»	
5 %	—	»	
6 %	—	»	
8 %	—	»	

Paikkakunta ja työala	Esitetyt vaatimukset	Alkoi	Päättyi	Työluku-määrä	Työnantajalukumäärä
<i>Pietarsaari</i> : Ravintolatyöläiset	Työehtosopimus	1/12 34	1/1	12	1
<i>Hyvinkää</i> : Leipomotyöläiset	Palkkasopimus	1/9	1/10	8	1
<i>Helsinki</i> : Ravintolatyöläiset	Työehtosopimus	4/10	1/11	14	1
<i>Tampere</i> : Ravintolatyöläiset	»	1/8	1/10	36	1
<i>Viipuri</i> : Ravintolatyöläiset	»	1/5	1/7	135	1
<i>Kemi</i> : Virvoitusjuomatyöläiset	Palkkasopimus	1/5	1/6	10	1
<i>Helsinki</i> : Tupakkatyöläiset	»	18/4	1/5	475	1
<i>Turku</i> : Sokerityöläiset	»	13/5	1/6	25	1
Suomen Kunnantyöntekijäin liitto.					
<i>Tampere</i> : Kaupunki	Työehtosopimus			300	1
<i>Viipuri</i> : Kaupunki	»			350	1
<i>Lahti</i> : Kaupunki	»			200	1
Suomen Työläisliitto.					
<i>Helsinki</i> : Räättälit	Uusi sop. ja 15 % korotus ..			275	80
» Old England-pukimo	—			20	1
» Salkku- ja matkatarv.	Työehtosopimus ja korotus			250	8
<i>Tampere</i> : Kauto-kääntökenkä	»			140	22
<i>Lahti</i> : Räättälit	»			60	10
<i>Turku</i> : »	Uusi sop. ja korotus 20 % ..			70	12
<i>Viipuri</i> : Varastoräättälit	Työehtosop. ja kor. 15—20 %			210	32
» kappaliikkeet	—			400	28
<i>Tampere</i> : Kenkätehtaat	Palkkasopimus ja koroit. 15 %			1800	23
» Automiehet	Työehtosopimus			42	1
»	—			11	1
<i>Kouvola</i> : Räättälit	Työehtosopimus ja korotus			9	2
<i>Joensuu</i> : »	»			28	7
<i>Helsinki</i> : Kappaliikkeet	—			120	7
<i>Pietarsaari</i> : Satamatyöläiset	—			120	3
<i>Tampere</i> : Kuljetusliike Oy.	Työehtosopimus ja korotus			7	1
<i>Kotka</i> : Auto-, varastom.	—			40	1
<i>Viipuri</i> : Jalkineliikkeet	—			30	7
<i>Tampere</i> : Satamamiehet	—			60	6
<i>Valko</i> : Lautatarha	—			50	1
<i>Jyväskylä</i> : Jalkineliikkeet	—			60	13
<i>Lahti</i> : »	—			56	11
<i>Turku</i> : Pukutehtaat	Työehtosopimus ja korotus			800	58
<i>Turku</i> : Saippuatyöläiset	—			60	1
<i>Helsinki</i> : OTK:n neulomo	—			36	1

Tulokset	Sopimus	Selkkaus selvitettiin	Huomautuksia
10 %	—	Neuvotteluilla	
6 %	—	»	
10 %	—	»	
8 %	—	»	
8 %	—	»	
10 %	—	»	
5 %	—	»	
5 %	—	»	
+10—17 %	Uudist.	Neuvotellen	
+5—8 %	—	Esitys valtuust.	
—	Raukesi	—	
+10 %	Työehtosopimus	Neuvotellen	
+8 %	—	»	
+5—10 %	Työehtosopimus	Uhkavaatim.	
+8—12 %	»	»	
+5 %	»	Neuvotellen	
+10 %	»	»	
Ennalleen	»	Lakolla	
Ennalleen	Työehtosopimus	»	
—	Raukesi	—	
Ennalleen	Sopimus	Lakolla	
+10 %	Työehtosopimus	Neuvotellen	
+10 %	»	Uhkavaatim.	
—	Raukesi	—	
+10 %	Työehtosopimus	Neuvotellen	
+10 %	Yks. sopimus	»	
+10 %	Työehtosopim.	Lakolla	
+5 %	»	Neuvotellen	
Ennalleen	»	Lakolla	
+0—8 %	—	—	
—	Raukesi	—	
+10—12 %	Työehtosopim.	Uhkavaatim.	
+10—15 %	»	»	
+10—15 %	Työehtosopim.	»	
+0—12 %	—	—	
+0—10 %	—	Neuvotellen	

Sisällysluettelo.

	Sivu
<i>I. Kansainvälinen valtioelämä</i>	3
<i>II. Suomen sisäpoliittinen tilanne</i>	4
1. Sosialipolitiikka	4
2. Työmaaterrori	6
3. Kommunistien toiminta ammatillisissa järjestöissä	7
<i>III. Talouselämän kehitys:</i>	
1. Kansainvälinen kauppa	7
2. Taloudellinen elämä Suomessa	8
3. Ulkomaankauppa	8
<i>IV. Teollisuuden kehitys:_____</i>	8
1. Teollisuuden kannattavuus	10
2. Teollisuustyöläisten ja työtuntien lukumäärän vaihtelut	12
<i>V. Palkkatason kehitys</i>	13
<i>VI. Elinkustannukset:</i>	
1. Ravintoainehintojen vaihtelut	15
2. Paikkakuntakalleus	16
<i>VII. Työttömyys</i>	18
1. Maata käsittävä työttömien kokous	20
2. Työttömyysjaosto ja -komiteat	24
<i>VIII. SAK:oon yhtyneet liitot ja niiden jäsenluku</i>	26
1. Liittojen jäsenluku neljännesvuosittain v. 1935 ajalla	26
2. Työvaliokunta	29
3. Ruotsinkielinen sihteeristö	29
4. SAK:n valtuusto	29
5. Ammatilliset paikallisjärjestöt	30
<i>IX. Yhteistyö kotimaisten järjestöjen kanssa:</i>	
1. SAK:n ja osuuskauppaliikkeen keskinäiset suhteet	31
2. Kotimainen edustus	31
3. Edustus erinäisissä lautakunnissa	32

X. *Kansainväliset suhteet:*

1. Edustus kansainvälisissä kokouksissa"	33
2. Kansainvälinen työkonferenssi	33
3. Pohjoismaiden työväenjärjestöjen yhteistyöjärjestön kokous	34
4. Huomattavia vierailuja	37

XI. *Herätys- ja valistustyö:*

1. Yleistä	37
2. Valistustyöhön käytettävänä ollut työvoima	37
3. Elokuva valistusvälineenä	38
4. Neuvottelupäivät	39
5. Kurssitoiminta	39
6. Ammattiyhdistyskoulukurssit Työväen Akatemiassa	40
7. Työnjuhlat	43
8. iVmmatillinen valistusviikko marraskuulla	43
9. »Palkkatyöläinen»	44
10. Liittojen lehdet	44
11. Kustannustoiminta	45
12. Opintokerhotyö ammattiyhdistysväen keskuudessa	45

XII. *Erilaisia lausuntoja.*

Lausunto työnvälitystoiminnan uudistamista tarkoittavasta lakiesityksestä	47
Esitys valtioneuvostolle puolustuslaitoksen kertausharjoituksiin kutsuille suoritettavasta korvauksesta	51
S. Työläisliitto.	52
S. Liiketyöntekijäin liitto	54
S. Kutomateollisuustyöväen liitto.	55
S. Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto.	56
S. Jalometallityöntekijäin liitto	57
S. Lasiteollisuustyöväen liitto	58
S. Rautatieläisten liitto	59
S. Metallityöväen liitto	60
S. Rakennustyöläisten liitto	62
S. Muurarien liitto	63
S. Kirjatyöntekijäin liitto	64
S. Puutyöväen liitto	65
S. Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto	66
S. Kunnantyyntekijäin liitto	68
S. Elintarvetyöläisten liitto	69
S. Merimies-TJnioni	70

Liite: SAK:n valtuuston kokouksen pöytäkirja.

Tilasto-osasto:

Jäsenmäärä v. 1935 lopussa ja SAK:n maksuluokissa	76
Yhteenveto liittojen tilityksistä SAK:lle v. 1935.	77
Tietoja SAK:oon kuuluvien liittojen työttömyys- ja matkapukassojen varojen hoidosta v. 1935.	78

	Sivü
Tietoja SAK:oon kuuluvien liittojen maksamista avustuk-	
sista v. 1935.....	80
Liittojen maksamat avustukset yhteensä vv. 1930—35	81
Tietoja Ammatillisten paikallisjärjestöjen toiminnasta v. 1935	82
Osastojen kokoustoiminta v. 1935.....	83
V. 1935 aikana voimassaolleet palkka- ja työehtosopimukset	84
Palkkaliikkeet v. 1935.....	94

Lisäys: sivulla 79 olevassa taulukossa on Kirjatyöntekijäin liiton kassan osakasten lukumäärä 3.953.

